

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
အစ္စလာမ်သာသနာရေးရာကောင်စီဌာနချုပ်

ဟလာလ်အစားအစာသည် ကိုယ်ကျင့်တရားဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် အစားအစာဘေးဥပါဒ်ကင်းရေးကို အကျိုးပြုပုံ

How Halal Food
Could Contribute to
the Character Building and
Food Safety Issues

အလ်ဟာဂျ် မုဗ်သီ ဒေါက်တာမြင့်သိန်း (ငြိမ်းချမ်းလုလင်)
Al-Haj Mufti Dr. Myint Thein (Nyeinchan Lulin)

အစ္စလာမ့်စာစဉ် - ၇၇

- အစ္စလာမ့်နည်းကျ ဇေဟ်လီးဖြတ်ခြင်းသည် သတ္တဝါကို နာကျင်စေမှု မရှိသဖြင့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ရာမရောက်ကြောင်း သိပ္ပံသုတေသနများ
- ဟလာလ်အစားအစာသည်
 - ကျန်းမာရေးကို ကောင်းမွန်စေသဖြင့် အစားအစာဘေးဥပါဒ်ကင်းရေးကို ဖြစ်စေကြောင်း
 - နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရလည်း ကိုယ်ကျင့်တရားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဖြစ်စေကြောင်း
- ဟလာလ်အစားအစာစနစ်ကို...
ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ စားနပ်ရိက္ခာအဖွဲ့ (FAO) နှင့် အာဆီယံအဖွဲ့ကြီး (ASEAN) တို့က အသိအမှတ်ပြုကာ လမ်းညွှန်ချက်များထုတ်ပြန်ထားကြောင်း
- မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း အခြားအာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနည်းတူ အစိုးရ၏ကြီးကြပ်မှုဖြင့် တစ်ခုတည်းသောဟလာလ်အသိအမှတ်ပြုလွှာ (Halal Certification) ထုတ်ပေးသည့်ကော်မတီတစ်ရပ် လိုအပ်နေကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ISLAMIC RELIGIOUS AFFAIRS COUNCIL (HQ), REPUBLIC OF UNION OF MYANMAR

No. 183, (1st Floor), Bo Sun Pat Street, Pabedan Tsp, Yangon, Myanmar.

Tel : +951 252608, 389786

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်၊ အစ္စလာမ့်သာသနာရေးရာကောင်စီဌာနချုပ်

အမှတ် - ၁၈၃၊ (၁ - ထပ်)၊ ဗိုလ်ဆွန်ပက်လမ်း၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖုန်း - ၀၁ ၂၅၂၆၀၈၊ ၃၈၉၇၈၆

အစ္စလာမ့်စာစဉ်-၇၇

**ဟလာလ်အစားအစာသည်
ကိုယ်ကျင့်တရားပွံ့မြိုးရေးနှင့်
အစားအစာဘေးဥပါဒ်ကင်းရေးကို အကျိုးပြုပုံ**

**How Halal Food Could Contribute to
the Character Building and Food Safety Issues**

Myanmar US Friendship Exchange (MUSFEX) မှ စီစဉ်၍
၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ပြုလုပ်ခဲ့သော
Food Safety and Interfaith Awareness တွင် ဟောပြောချက်

အလ်ဟာဂျီ မုဗ်သီ ခေါက်တာ မြင့်သိန်း (ငြိမ်းချမ်းလှလင်း)

Al-Haj Mufti Dr. Myint Thein (Nyeinchan Lulin)

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်

အစ္စလာမ်သာသနာရေးရာကောင်စီဌာနချုပ်

အမှတ်(၁၈၃)၊ ဗိုလ်ဆွန်ပက်လမ်း၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့

ဖုန်း - ၀၁ - ၂၅၂၆၀၈၊ ဖက်စ် - ၉၅၁ - ၃၈၉၇၈၆

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

အလ်ဟာဂျ် မုဗ်သီ ဒေါက်တာ မြင့်သိန်း (ငြိမ်းချမ်းလုလင်)
“ဟလာလ်” အစားအစာသည် ကိုယ်ကျင့်တရားဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့်

အစားအစာ ဘေးဥပါဒ်ကင်းရေးကို အကျိုးပြုပုံ

ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၁၆ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ

မျက်နှာပိုးဒီဇိုင်းနှင့် ကွန်ပျူတာ ဓာစီ

သန့်ဇင်အေး (အလ်အဇ်ဟရ် အစ္စလာမ့်သိပ္ပံ)

ပုံနှိပ်သူ

ထွန်းမိသားစုပုံနှိပ်တိုက်

(မြဲ - ၀၀၆၀၆)

ထုတ်ဝေသူ

ဦးမြင့်ရွှေ (ရွှေနှင့်မြစာပေ)

၀၉၅၁၇၇၂၉၀၊ ၀၉၇၈၅၁၇၇၂၉၀

ဖြန့်ချိရေး

ဦးမျိုးဝင်း

ပြန်ကြားရေးဌာနမှူး

အစ္စလာမ့်သာသနာရေးရာကောင်စီဌာနချုပ်

အမှတ်(၁၈၃)၊ ပထမထပ်၊ ဗိုလ်ဆွန်ပက်လမ်း၊

ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့

ဖုန်း - ၀၁ - ၂၅၂၆၀၈၊ ၃၈၉၇၈၆

မာတိကာ

အစ္စလာမ်ကောင်စီ အတွင်းရေးမှူးချုပ်၏ အမှာစာ	(ဃ)
စာရေးသူ၏ အမှာစာ	(ဆ)
နိဒါန်း	၁
၁။ ဝေါဟာရမိတ်ဆက်	၄
စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံစိတ်ချရရေးနှင့်	
အစားအစာဘေးဥပါဒ်ကင်းရေး	
ဘဝနေဟန်အရေးပါပုံ	၇
ဟလာလ်နှင့် ဟရာမ် (ပြုပိုင်နှင့်မပြုပိုင်)	၉
ဟလာလ်အစားအစာ	၁၀
၂။ ဟရာမ်အဖြစ်တားမြစ်ထားသော	
အစားအသောက်များ	၁၂
(၁) အလိုအလျောက်သေသော	
တိရစ္ဆာန်၏အသား	၁၃
(၂) စီးထွက်သောသွေး	၁၆
(၃) ဝက်သား	၁၇
(၄) အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာ၏နာမတော်မှလွဲ၍	
အခြားအမည်ကို တ,သ လှီးဖြတ်ထားသော	
တိရစ္ဆာန်၏အသား	၂၂

(ခ)

- * တိရစ္ဆာန်အသေသားအမျိုးမျိုး ၂၃
- (၅) လည်မျို လိမ်/ညှစ်ခံရ၍သေသော
တိရစ္ဆာန်၏အသား ၂၄
- (၆) ရိုက်နှက်/ထိခိုက်၍သေသော
တိရစ္ဆာန်၏အသား ၂၄
- (၇) မြင့်ရာမှကျ၍သေသော
တိရစ္ဆာန်၏အသား ၂၅
- (၈) ဦးချိုဖြင့်ဝှေ့ခတ်ခံရ၍သေသော
တိရစ္ဆာန်၏အသား ၂၅
- (၉) သားရဲတိရစ္ဆာန်များ
ကိုက်ခဲသတ်ဖြတ်ထားသော
တိရစ္ဆာန်၏အသား ၂၅
- * ပင်လယ်အစားအစာအတွက်ခြွင်းချက် ၂၆
- * တိရစ္ဆာန်တို့၏သားရေ၊ အရိုးနှင့်
အမွေးအမျှင်များကို အသုံးချခြင်း ၂၆
- (၁၀) ယဇ်ပူဇော်ထားသောအသား ၂၇
- (၁၁) အရက်သေစာနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါးများ ၂၇
- * ဟရာမ်အစားအစာနှင့်ပတ်သက်၍ ခြွင်းချက်. ၂၈
- ၃။ ဟလီလ် ခေါ် တရားဝင်နည်းလမ်းဖြင့်
စီးပွားရှာဖွေသုံးစွဲခြင်း. ၃၀
- ၄။ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ပြီး
ကျန်းမာရေးကိုအကျိုးဖြစ်စေခြင်း (သို့လိမ်) . . . ၃၂
- (က) ညစ်ညမ်းမှု (နဂျစ်) ၃၃
- လူသားနှင့်အာဟာရ ၃၄
- (ခ) သံသယဖြစ်ဖွယ် (ရှုဖ်ဟတ်) ၃၇

(ဂ) မနှစ်သက်ဖွယ် (မက္ကရူဟ်)	၃၈
၅။ လူ့ရုပ်ခန္ဓာနှင့် စိတ်၏ပုံမှန်လုပ်ငန်းများအပေါ် ဘေးဥပါဒ်မရှိစေခြင်း	၃၉
၆။ အစွလာမ်တရားတော်နှင့်အညီစားသုံးခွင့်ရှိသော တိရစ္ဆာန်ကိုလှီးဖြတ်ခြင်း (ဇဗဟ်)	၄၀
အစာကွင်းဆက် Food Chain	၄၁
အသက်နှင့်ဝိညာဉ်ကွာခြားပုံ	၄၁
ဇဗဟ်ပြုလှီးဖြတ်နည်း	၄၅
အစွလာမ့်နည်းကျလှီးဖြတ်ခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများ	၄၇
(၁) လည်ပင်းအရေပြားလှီးဖြတ်ခြင်း	၄၈
(၂) လည်ပင်း၌ဒဏ်ရာရစေခြင်း	၄၉
(၃) သွေးအမြောက်အမြားထွက်ခြင်း	၅၀
(၄) ဆန့်ငင်ဆန့်ငင်အကြောတက်ခြင်း	၅၀
(၅) ဇဗဟ်လှီးဖြတ်မှုနှင့် အနောက်တိုင်း	၅၃
၇။ တိရစ္ဆာန်တို့၏အခွင့်အရေးများ	၅၇
၈။ ကုရ်ဗါနီဟူသည် ယဇ်ပူဇော်ခြင်းမဟုတ်	၆၀
၉။ ISO 22000 အစားအစာ ဘေးဥပါဒ်ကင်းရေးဆိုင်ရာစံနှုန်း	၆၂
၁၀။ ဟလာလ်အစားအစာ၏အကျိုးကျေးဇူးများ	၆၄
၁၁။ ဟလာလ်အစားအစာအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ် (Halal Certification)	၆၆
နိဂုံး	၇၆
ကျမ်းကိုးစာရင်း	၇၈

(ဃ)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
အစ္စလာမ့်သာသနာရေးရာကောင်စီဌာနချုပ်
အတွင်းရေးမှူးချုပ်၏ အမှာစာ

အစ္စလာမ့်သာသနာဝင်များသည် အစ္စလာမ့်တရားတော်က ‘ဟလာလ်’ ခွင့်ပြုထားသော အစားအသောက်နှင့် လူသုံးကုန်များကိုသာ စားသောက်သုံးစွဲရပေသည်။ ထို့အတွက် အစ္စလာမ့်သာသနာဝင်များ စားသောက်သုံးစွဲရာတွင် တရားတော်က ‘ဟလာလ်’ ခွင့်ပြုထားသော အစားအသောက် ဟုတ်/မဟုတ် ဆန်းစစ်ပြီး ‘ဟလာလ်’ ခွင့်ပြုထားသော အစားအသောက်ဖြစ်ကြောင်း သေချာမှသာလျှင် စားသောက် သုံးစွဲကြပေသည်။ ဤသည်ကို အစ္စလာမ့်ဘာသာဝင်များသည် မိမိတို့နှင့် ဘာသာတူများ ရောင်းချသည့် ဆိုင်မှာသာ ဝယ်ယူ အားပေးကြသည် ဟု အချို့က ထင်မှတ် မှားကြလေသည်။ အမှန်စင်စစ် အစ္စလာမ့် သာသနာတွင် ဘာသာအယူဝါဒမတူသူများနှင့် ကူးလူး ဆက်ဆံ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းကို တားမြစ်ချက် လုံးဝ မရှိပါ။ သို့ဖြစ်ရာ ဘာသာမတူသူများ ရောင်းချသော အစားအသောက်နှင့် လူသုံးကုန်သည် အစ္စလာမ့်တရားတော်က ဟလာလ်ခွင့်ပြုထားသော အစားအသောက် နှင့် လူသုံးကုန်ဖြစ်ပါက အစ္စလာမ့်ဘာသာဝင်များ ဝယ်ယူ စားသောက် သုံးစွဲခွင့်ရှိသလို ဝယ်ယူ စားသောက်သုံးစွဲလျက်လည်းရှိကြပေသည်။ အကယ်၍ အစ္စလာမ့်တရားတော်က ‘ဟလာလ်’ ခွင့်ပြုထားသော အစားအသောက်နှင့် လူသုံးကုန် မဟုတ်ပါက မိမိတို့နှင့် ဘာသာတူက ရောင်းချလျှင်ပင် ဝယ်ယူ စားသောက်သုံးစွဲခွင့် လုံးဝ မရှိပါ။

ထို့အတွက် ကမ္ဘာ့လူဦးရေ၏ လေးပုံတစ်ပုံနီးပါးမျှရှိသော အစ္စလာမ် ဘာသာဝင်များ ဝယ်ယူ စားသောက် သုံးစွဲနိုင်ရန် နိုင်ငံအသီးသီးမှ အစားသောက်နှင့် လူသုံးကုန်ထုတ်လုပ်ရောင်းချသည့်လုပ်ငန်းကုမ္ပဏီ များသည် မိမိတို့ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများကို ‘ဟလာလ်’ခွင့်ပြုထားသော အစားအသောက်နှင့် လူသုံးကုန်ဖြစ်ကြောင်း အစ္စလာမ်အဖွဲ့အစည်း များထံ ထောက်ခံချက်လျှောက်ထား ရယူ၍ မိမိတို့ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်း များတွင် ‘ဟလာလ်’တံဆိပ်ရိုက်နှိပ်ဖော်ပြကြပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာ အစ္စလာမ်အဖွဲ့အစည်းများက စားသောက်ကုန်/လူသုံးကုန်လုပ်ငန်း

(၁) ပြင်ဆင်ခြင်း

(၂) ဇေဟ်လုပ်ခြင်း (သားကောင်အား လည်လှီးခြင်း)

(၃) ထုတ်လုပ်ခြင်း အဆင့်ဆင့်

(၄) စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း

(၅) သိုလှောင်ထားရှိခြင်း

(၆) သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း

(၇) သန့်ရှင်းရေးပြုလုပ်ခြင်း

(၈) ရောဂါပိုးမွှားသန့်စင်ခြင်း

(၉) အထွေထွေစီမံလုပ်ကိုင်ခြင်းတို့ကို စိစစ်၍ အစ္စလာမ့်

တရားတော်အရ ‘ဟလာလ်’အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန် သတ်မှတ်ချက် နှင့်ကိုက်ညီပါက (လုပ်ငန်းရှင် လူမျိုး ဘာသာ မခွဲခြားဘဲ) ‘ဟလာလ်’ အသိအမှတ်ပြုလွှာ ထုတ်ပေးလျက်ရှိပါသည်။

(စ)

ထိုကဲ့သို့ပင် အစ္စလာမ်ကောင်စီဌာနချုပ်၊ ‘ဟလာလ်’အသိ
အမှတ်ပြုလွှာထုတ်ပေးရေးကော်မတီသည်လည်း လျှောက်ထား
လာသော စားသောက်ကုန် / လူသုံးကုန်လုပ်ငန်းများကို စိစစ်၍
အစ္စလာမ့်တရားတော်အရ ‘ဟလာလ်’အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုရန်
သတ်မှတ်ချက်နှင့်ကိုက်ညီပါက (လုပ်ငန်းရှင် လူမျိုးဘာသာမခွဲခြားဘဲ)
အသိအမှတ်ပြုလွှာထုတ်ပေးလျက်ရှိသဖြင့် ‘ဟလာလ်’နှင့် စပ်လျဉ်း
သည့် သိမှတ်ဖွယ်ရာများကို အများနားလည်နိုင်သော စာစဉ်တစ်ခု
ထုတ်ဝေရန် လိုအပ်လျက်ရှိနေသည်ဖြစ်ပေရာ ၎င်းလိုအပ်ချက်ကို
ဤစာအုပ်ကို ပြုစုရေးသားခြင်းဖြင့် ဖြည့်ဆည်းပေးသော အစ္စလာမ်
ကောင်စီဌာနချုပ် နာယက ‘အလ်ဟာဂျီ မုဖ်သီ ဒေါက်တာ မြင့်သိန်း’
(ငြိမ်းချမ်းလှလင်)အား ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင် ဖော်ပြ
အပ်ပါသည်။ ဤသို့ အကျိုးပြု စာပေများ ဆက်လက် ပြုစုရေးသား
နိုင်စေရန် ‘အလ္လာဟ်’အရှင်မြတ်ထံ ‘ဒုအာ’ ဆုမွန်ပြုပါသည်။

အစ္စလာမ့်ရေးရာ ဒို့ဝန်တာ

(အလ်ဟာဂျီတင်မောင်သန်း)

အတွင်းရေးမှူးချုပ်

အစ္စလာမ်သာသနာရေးရာကောင်စီဌာနချုပ်

၂၀၁၆ - ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ၊ (၁)ရက်

ခာရေးသူ၏အမှာစာ

၁။ ရှေးမြန်မာမင်းများလက်ထက်မှစ၍ ကိုလိုနီခေတ်၊ လွတ်လပ်ရေးရပြီး ခေတ်အဆက်ဆက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ၊ အစ္စလာမ်ဘာသာ၊ ဟိန္ဒူဘာသာနှင့် နတ်ကိုးကွယ်သူတို့အကြား ငြိမ်းချမ်းစွာအတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ခဲ့ကြပြီး တိုင်းပြည်အကျိုးဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ ဗြိတိသျှတို့မသိမ်းပိုက်မီ ကုန်းဘောင်ခေတ် ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ဟိန္ဒူနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာတို့အတွက် သာသနာပိုင်များကို နိုင်ငံတော်ပြန်တမ်းဖြင့် ခန့်အပ်ခဲ့ပေသည်။ ထိုမျှသာမက ၁၉၄၇ ခုနှစ် နိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေဖြင့် တောင်တန်း ပြည်မ ပူးပေါင်းကာ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် (Union of Burma) ဟု လွတ်လပ်ရေးရယူခဲ့စဉ်ကလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်၊ အစ္စလာမ်၊ ဟိန္ဒူနှင့် နတ်ကိုးကွယ်မှုကို နိုင်ငံတော်ကအသိအမှတ်ပြုထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထို့အတူ ၁၉၇၄ နှင့် ၂၀၀၈ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတို့တွင်လည်း ဆက်လက်အသိအမှတ်ပြုထားပါသည်။

၂။ သို့သော်လည်း ၂၀၁၁ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုအားနည်းချက်ကို အခွင့်ကောင်းယူ၍ အမုန်းစကားများ ဖြန့်ချိမှုကြောင့် အစ္စလာမ်ဘာသာအပေါ် အထင်အမြင်လွဲမှားမှုများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါသည်။ ယင်းတို့အနက် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်တို့၏

ဟလလ်အစားအစာစနစ်သည်

- သူတစ်ပါး၏ အသက်ကို သတ်စားသဖြင့် အပြစ်ဖြစ်ကြောင်း၊
- သတ္တဝါတို့နာကျင်မှုခံစားရသဖြင့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ရာ ရောက်ကြောင်း၊
- လယ်ယာလုပ်ငန်းအကျိုးပြုနွားများကိုသတ်စားသဖြင့် ကျေးဇူး ကန်းရာရောက်ကြောင်း စသည်တို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။

၃။ နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ဘာသာကြီး(၄)ခုနှင့် နတ်ကိုးကွယ်မှုတို့အတွက် လွတ်လပ်စွာကိုးကွယ်ပိုင်ခွင့်ရှိနေရာ ဘာသာတရားတိုင်း ဥပဒေနှင့်အညီ လွတ်လပ်စွာ ကျင့်သုံးပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ လူများစုက မိမိတို့ယုံကြည်ချက်နှင့် ကျင့်စဉ်ကို ကျန် လူနည်းစုတို့အပေါ် လွှမ်းမိုးရန် ကြိုးပမ်းမှုမှာ အဓမ္မဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာတရားများအကြား မတူညီသောအချက်များကို နားလည် ပေးပြီး တူညီသောအချက်များအပေါ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ဥပဒေကို လေးစားသော ယဉ်ကျေးမှုတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ကိုးကွယ် သည့် ဘာသာကိုအကြောင်းပြု၍ မည်သည့်နိုင်ငံသားမျှ နိုင်ငံသား အခွင့်အရေး မဆုံးရှုံးသင့်ပါ။

၄။ ဤစာအုပ်တွင် ဟလလ်အစားအစာသည် သူတစ်ပါးအသက် သတ်သည့် အကုသိုလ် ကျင့်စဉ် မဟုတ်ကြောင်း၊ သက်သတ်လွတ် ဟူသည် လက်တွေ့တွင် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ အစွလာမ့်နည်းကျလှီးဖြတ် ခြင်းမှာ တိရစ္ဆာန်တို့တွင် နာကျင်မှုမရှိစေသဖြင့် ရက်စက်ရာ မရောက်ကြောင်း၊ စားသုံးသူများအတွက်လည်း ရောဂါဘေးဥပါဒ် ကင်းရှင်းစေကြောင်း၊ လူသားတို့၏ ကျေးဇူးရှင်အစစ်အမှန်သည် “အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာ”သာဖြစ်ကြောင်း၊ ဘာသာရေး၊ ဥပဒေနှင့် သိပ္ပံပညာရပ်တို့ဖြင့် လက်တွေ့ကျကျ ရှင်းပြထားပါသည်။

၅။ ကမ္ဘာ့နှင့်အဝှမ်း ဟလာလ်အစားအစာနှင့် အသုံးအဆောင်များသည် ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးကို အကျိုးပြုလျက် ရှိကြောင်း သိရှိလက်ခံလာနေပြီဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေ၏ ၄ပုံ ၁ ပုံနီးပါးရှိလာသော ကမ္ဘာ့မွတ်စလင်မ်လူဦးရေဈေးကွက်ကို ထိုးဖောက်နိုင်ရန် စီးပွားရေး ကုမ္ပဏီများနှင့် ဟိုတယ်လုပ်ငန်းများ ကလည်း ဟလာလ်အစားအစာအသိအမှတ်ပြုလွှာ (Halal Certification) များ လျှောက်ထားရယူ၍ အပြိုင်အဆိုင် ကြိုးပမ်းလာနေကြပါသည်။ အားကစားအပါအဝင် အခြားပွဲတော်ကြီးများကို အိမ်ရှင်နိုင်ငံအဖြစ်ကျင်းပမည့်နိုင်ငံများကလည်း အိမ်ရှင်တာဝန်ကျေပွန်နိုင်ရန် ဟလာလ်အစားအစာ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ကြရပါသည်။ သို့မှသာ ယဉ်ကျေးသောတိုင်းပြည်အဖြစ် သတ်မှတ်ခံကြရပေမည်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သော ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာအဖွဲ့ (FAO) ကလည်း ဟလာလ် ဟူသော အသုံးအနှုန်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လမ်းညွှန်ချက် (The Codex General Guide-lines) ကို ၁၉၉၇ ခုနှစ်ကတည်းက ရေးဆွဲသုံးစွဲကာ FAO နှင့် WHO အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသို့ အကြံပြုချက်အဖြစ် ပေးပို့ခဲ့ပါသည်။

၆။ အာဆီယံအသင်းကြီးအနေဖြင့်လည်း ဒေသတွင်း ဟလာလ်အစားအစာ၏အရေးပါမှုနှင့် အရေးတကြီးလိုအပ်မှုကို အသိအမှတ်ပြုလျက် ၁၉၉၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၁၇-၁၈)ရက်များတွင် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၊ ဟနွိုင်းမြို့၌ကျင်းပခဲ့သော ၂၀ကြိမ် မြောက်အာဆီယံအစည်းအဝေးကြီးတွင် ဟလာလ်အစားအစာဆိုင်ရာ လမ်းညွှန် လက်စွဲ (Guidelines) ကိုပြုစုကြေညာခဲ့ပြီး ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် ဟလာလ်အစားအစာဆိုင်ရာ အာဆီယံလုပ်ငန်းအုပ်စု (ASEAN Working Group - Halal) ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့်လည်း အာဆီယံ၏ဟလာလ်အစားအစာလုပ်ငန်းတွင်

ဝန်ကြီးအဆင့်ပါဝင်ထားရာ မြန်မာပြည်တွင်းရှိ အစ္စလာမ်ဘာသာ
ရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်း၍ အာဆီယံနိုင်ငံများ တပြေးညီ
ဖြစ်စေရန်အတွက် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပေးရန် လို
အပ်ပါသည်။ သို့မှသာ ဟလလ်အစားအစာ၊ အသုံးအဆောင်
အသိအမှတ်ပြုလွှာကိုဖြစ်စေ၊ သားသတ်လိုင်းစင်ကိုဖြစ်စေ အလွဲသုံး
စားပြုကာ ကျွဲနွားမှောင်ခိုကူးခြင်းနှင့် အခြား ဥပဒေနှင့်ဆန့်ကျင်
သောလုပ်ငန်းများတွင် အကျိုးစီးပွားရှာနေသူများကို တရားဝင်
အရေးယူနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၇။ ဤစာအုပ်၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ အခြားဘာသာဝင်တို့၏လွတ်လပ်
စွာ ယုံကြည်ခွင့်နှင့် ကျင့်သုံးခွင့်တို့ကို ဆန့်ကျင်ဝေဖန်ခြင်းမျိုး လုံးဝ
(လုံးဝ)မဟုတ်ဘဲ ဟလလ်အစားအစာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အစ္စလာမ်
သာသနာအပေါ် နားလည်မှုလွဲနေသည့် အချက်များကို ရိုးသားစွာ
ရှင်းလင်းတင်ပြခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ရှေးအစဉ်အလာမပျက်ဘာသာ
ပေါင်းစုံ ချစ်ကြည်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေးနှင့်
တိုင်းပြည်အကျိုးပြုဆောင်ရွက်ရေးကိုသာ ဦးတည်ပါသည်။

လေးစားစွာဖြင့်

ဒေါက်တာမြင့်သိန်း(ငြိမ်းချမ်းလူလင်)

ရန်ကုန်မြို့။ ၆. ၆. ၂၀၁၆

နိဒါန်း

စစ်မှန်သောငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးရှိသည့် ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံတော်ထူထောင်ရာတွင် နိုင်ငံသားများ အသိပညာဗဟုသုတ မြင့်မားရန်၊ တရားမျှတမှုနှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးကိုမြတ်နိုးရန်၊ လူမျိုး/ ဘာသာမခွဲခြားသော မေတ္တာတရားမျိုး လက်တွေ့ကျင့်သုံး တတ်ရန် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ သူတစ်ပါးကို စာနာနားလည် ပေးခြင်း၊ သူတစ်ပါးအကျိုးလိုလားသော မုဒိတာတရားရှိမှသာ ဘာသာတရားရှိသူ၊ ယဉ်ကျေးမှုရှိသူဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဓားကဲ့သို့သောကိရိယာဖြင့်လူ့ခန္ဓာကိုယ်ကိုထိုးသွင်းလိုက်ပါက ထိုးခံရသူသည် သွေးများထွက်ကာ နာကျင်မှုဝေဒနာခံစားလျက် သေနိုင်သည်ဟူသော သာမန်အသိသာရှိသူတစ်ယောက်အနေဖြင့် ခွဲစိတ်ပညာကျွမ်းကျင်သူဆရာဝန်များက ဓားကဲ့သို့သော ကိရိယာ များဖြင့် လူနာ၏ အသက်ကိုကယ်တင်ရန်ခွဲစိတ်နေခြင်းကို “သူတစ် ပါး အသက်သတ်နေသည်၊ ခံရသူမှာ နာကျင်မှုဝေဒနာခံစားရပြီး ရက်စက်ရာရောက်သည်”ဟုသာ မြင်ပေလိမ့်မည်။ “သူတစ်ပါး အသက်သတ်ခြင်းလော၊ အသက်ကယ်နေခြင်းလော”ဟူသည် စဉ်းစားသူ၏ အသိပညာပေါ် မူတည်ပါသည်။ အလားတူတိုင်းပြည် ကာကွယ်ရန် ရန်သူကို ရင်ဆိုင် တိုက်ခိုက်သတ်ဖြတ်ရသည့် တပ်မတော်သားများကိုဖြစ်စေ၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့သူ တရားခံတစ်ဦး အား တရားခွင့်မှ ဥပဒေအရသေဒဏ်ချမှတ်ရသော တရားသူကြီး

များကိုဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးအသက်သတ်သူများဟု မခေါ်ဆိုနိုင်ပါ။ မြင့်မြတ်သော လူသားတို့၏အသက်ကို ရောဂါများမှ ကာကွယ်ရန် သတ္တဝါတို့ဖြင့်စမ်းသပ်၍ ဆေးဝါးထုတ်သူကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ ကို ဖြစ်စေ၊ ရောဂါပိုးမွှားကြောင့် ဝေဒနာခံစားနေရသည့် လူနာများ ကို ဆေးထိုး/ဆေးတိုက်ခြင်းဖြင့် ရောဂါပိုးမွှားများသတ်ဖြတ်ရသော ဆရာဝန်များကိုဖြစ်စေ သူတစ်ပါး အသက်သတ်သူများဟု မခေါ်ဆို နိုင်ပါ။ လူသား၏နှာခေါင်းဖွဲ့စည်းရာတွင် ရှူသွင်းသော လေမှ ဖုန်မှုန့်များ၊ ဘက်တီးရီးယားနှင့် အချို့ရောဂါပိုးများကို သိမ်းယူ ဖမ်းဆီးနိုင်ရန် နံရံ၌ အကျိအခွဲများ သဘာဝတရားအရရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် လူတစ်ဦးအနေဖြင့် အသက်ရှူရာတွင် အသက်များစွာ သတ်ပြီးမှ နေ့စဉ် အသက်ရှင်နေရပါသည်။

လူတစ်ဦးအနေဖြင့် အသားစားခြင်းကို ရှောင်လိုက ရှောင်နိုင် ပါသည်။ သို့သော် သက်သတ်လွတ်ဟူသည် လက်တွေ့မဖြစ်နိုင်ပါ။

ဥပမာ... ရေနွေးသောက်သုံးရန် ရေကို ကြိုချက်ခြင်းသည် ရေရှိ ပိုးမွှားများစွာကို သတ်လိုက်ရာရောက် ပါသည်။ ယနေ့ရေသန့်ထုတ်လုပ်ရာတွင်လည်း ရေရှိရောဂါပိုးမွှားများ ကို ခေတ်မီနည်းဖြင့် သတ်ဖြတ်ခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ သစ်ပင်များ သည်လည်း လူသား၏ ရုပ်ခန္ဓာကဲ့သို့ပင် သက်ရှိ ဆဲလ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားရာ စားသုံးရန်ဖြစ်စေ၊ အပင်မှ အသီး၊ အရွက်၊ ပန်း တစ်စုံတရာကို ဆွတ်ခူးလိုက်ခြင်းသည်ပင် အသက်ရှိ လူခန္ဓာမှ ခြေ၊ လက် အစိတ်အပိုင်း တစ်စုံတရာကို ဖြတ်သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ နွား၊ ဆိတ်၊ သိုး၊ ကြက်တို့သာလျှင် သက်ရှိ တိရစ္ဆာန် မဟုတ်ကြပါ။ ဆဲလ်ကလပ်စည်းများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသောအင်းဆက်၊ ပိုးမွှားနှင့် အခြားသတ္တဝါများသည်လည်း သက်ရှိများဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့အပြင် တိရစ္ဆာန်များသာလျှင် သက်ရှိများ မဟုတ်ကြပါ။ သစ်ပင် ပန်းမန်တို့သည်လည်း သက်ရှိများပင်ဖြစ်ကြပါသည်။ သူတစ်ပါး

အသက်သတ်ခြင်းကိုရှုမြင်ရာတွင် စဉ်းစားသူ၏ အသိပညာပေါ် မူတည်ပါသည်။

ယခုလည်း အစ္စလာမ့်ဘဝတည်ဆောက်မှုလမ်းစဉ်တွင် တိရစ္ဆာန်အားလုံးကို စားသုံးခွင့်ပြုထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ စားသုံး ခွင့်ပြုထားသော သတ္တဝါအချို့အားအစ္စလာမ့်နည်းကျ (ဇဗဟ်ပြု) လှီးဖြတ်နည်းသည် (၁)သက်ဆိုင်ရာသတ္တဝါအား နာကျင်စေခြင်း မရှိဘဲ ၎င်း၏ခန္ဓာကိုယ်မှ ရောဂါပိုးမွှားသယ်ဆောင်ထားသော သွေးများကို စနစ်တကျထုတ်လိုက်ခြင်းကြောင့် စားသုံးသူများ အတွက် ဘေးဥပါဒ်ကင်းစေကြောင်း၊ (၂)သတ္တဝါတို့အား ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်ရာမရောက်သည့်အပြင် အစ္စလာမ့်သာသနာ၌ တိရစ္ဆာန် တို့၏အခွင့်အရေးများကို ပြဌာန်းထားကြောင်း၊(၃)စကြဝဠာကြီး၏ ဖွဲ့စည်းပုံတွင် သက်မဲ့၊ သက်ရှိနှင့် နာမ်ခန္ဓာ(စိတ်နှင့်ဝိညာဉ်)အဆင့် ဆင့်ရှိနေရာ အသက်နှင့် ဝိညာဉ်သည် သီးခြားဖြစ်ကြောင်း၊ (၄)စားသုံးခွင့်ရှိသောတိရစ္ဆာန်ကိုပင် ကျေးဇူးရှင် အစစ်အမှန် ဖြစ်သော အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာထံမှ ခွင့်ပြုချက်တောင်းခံပြီး လှီးဖြတ် စားသုံးခြင်းဖြစ်၍ လူသား၏ နာမ်ခန္ဓာ (စိတ်နှင့်ဝိညာဉ်)ဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် အကျိုးရှိကြောင်း စသည်တို့ကို ယခုတင်ပြချက်တွင် လက် တွေ့ကျကျ ရှင်းပြထားပါသည်။

ဤစာအုပ်ငယ်မှာ ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၃) ရက်နေ့က ရန်ကုန်မြို့၌ Myanmar US Friendship Exchange (MUSFEX) စီစဉ် ပြုလုပ်ခဲ့သော အစားအစာ ဘေးဥပါဒ်ကင်းရေးနှင့် ဘာသာပေါင်းစုံ ချစ်ကြည်ရေးအသိပညာပေးပွဲ (Food Safety and Interfaith Awareness) အစီအစဉ်တွင် စာရေးသူ၏ ဟောပြောတင်ပြချက် ဖြစ်ပါသည်။ မူရင်းစကားပြောဟန်အတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။။

အခန်း (၁)

အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာအရှင်၏ နာမတော်ဖြင့် အခပြုပါ၏။

ထိုအရှင်မြတ်စေလွှတ်တော်မူသော သစ္စာတရားကို ဟောကြား
ခဲ့ကြသည့်လူသား အလင်းပြစေတမန်အားလုံးအပေါ်သို့ ငြိမ်းချမ်း
သာယာမှု အဖြာဖြာသက်ရောက်ပါစေ။

ညီအစ်ကိုမောင်နှမအပေါင်းတို့ခင်ဗျား----

ငြိမ်းချမ်းသာယာမှု အဖြာဖြာ သက်ရောက်ပါစေ။

ဒီနေ့ Myanmar US Friendship Exchange ရဲ့ အခမ်းအနား
အစီအစဉ်မှာ ကျွန်တော့်ရဲ့အသိပညာနဲ့ အတွေ့အကြုံကို မျှဝေခွင့်
ပေးတဲ့အတွက် အထူးပဲကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ဒီနေ့ ကျွန်တော်တင်ပြ
မယ့်ခေါင်းစဉ်က လူမျိုးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး သိဖို့ လိုအပ်လာနေတဲ့
အစ္စလာမ့် အစားအစာစနစ်ရဲ့ ဟလာလ်အစားအစာ (Halal Food)
အကြောင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဟလာလ် အစားအစာဟာ ကိုယ်ကျင့်
တရားဖွံ့ဖြိုးရေးနဲ့ အစားအစာဘေးဥပဒ်ကင်းရေးကို ဘယ်လို
ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သလဲဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်ပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဝေါဟာရမိတ်ဆက်

Food Security and Food Safety

ဒီနေ့အစားအစာနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ကမ္ဘာ့ပြဿနာတွေထဲမှာ
စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံစိတ်ချရရေး (Food Security)နဲ့ အစားအစာ

ဘေးဥပဒ်ကင်းရေး (Food Safety) တို့ဟာလည်း ရှေ့တန်းကိုရောက်ရှိလာနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံစိတ်ချရရေး ဆိုတာကတော့ ကမ္ဘာ့ဒေသအသီးသီးမှာရှိကြတဲ့ လူသားတွေအနေနဲ့ လက်ရှိကာလမှာလည်း ဆာလောင်မွတ်သိပ်မှုကင်းဝေးပြီး အနာဂတ်ကာလအတွက်လည်း အငတ်ဘေးက လုံခြုံမှုရရှိစေခြင်းကိုဆိုလိုပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒီနေ့ကမ္ဘာကြီး ပူနွေးလာမှုနဲ့ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲလာမှုအပါအဝင် အခြားသော အကြောင်းတွေကြောင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုနဲ့ သောက်သုံးရေအပါအဝင် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ လုံလောက်မှုအတွက် အာမခံချက်ပြဿနာတွေ ရင်ဆိုင်လာနေရလို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ အစားအစာ ဘေးဥပဒ်ကင်းရေးဟာ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံစိတ်ချရရေးရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီနေ့ ကျွန်တော်တင်ပြမှာကတော့ အစားအစာဘေးဥပဒ်ကင်းရေး (Food Safety) ကို မီးမောင်းထိုးတင်ပြမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက- အစားအစာနဲ့ သောက်သုံးရေမသန့်ရှင်းမှု၊ ကျန်းမာရေး စံချိန်စံညွှန်းတွေနဲ့မကိုက်ညီမှုကြောင့် ကမ္ဘာ့လူသားတွေ ကျန်းမာရေးထိခိုက်ယိုယွင်းခြင်း၊ ရောဂါဘယထူပြောလာခြင်းနဲ့ အသက်အန္တရာယ်ဆုံးရှုံးမှုတစ်စစများပြားလာတဲ့ ဘေးအန္တရာယ်တွေကို ကမ္ဘာမှာခေတ်စားလာတဲ့ ဟလာလ်အစားအစာက ဘယ်လိုကူညီပံ့ပိုးပြောင်းလဲပေးနိုင်သလဲဆိုတာ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး ရှုထောင့်တွေကနေ ဗဟုသုတအဖြစ် တင်ပြပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်ဒီခေါင်းစဉ်ကို တင်ပြရတဲ့ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် ကမ္ဘာပေါ်မှာ မွတ်စ်လင်မ် အစားအစာနဲ့ ပတ်သက်လို့ အထင်အမြင်လွဲမှားမှုတွေ ရှိနေပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဥပမာ---မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဟလာလ်ဆိုတာ လည်လှီးသားလို့ ယေဘုယျနားလည်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူတစ်ယောက်က အခြားတစ်ယောက်ကို စီးပွားရေးမတရားလုပ်လိုက်ရင် ဟလာလ်လုပ်လိုက်

တယ်လို့ လွဲမှားစွာ သုံးစွဲလာတာကိုတွေ့ရပါတယ်။ အလားတူပဲ မွတ်စ်လင်မ်စားသောက်ဆိုင်တွေမှာ “၇၈၆” ရေးထားတာကိုလည်း ဘာသာခြားတွေအပေါ် မတရားလွှမ်းမိုးရေး လုပ်တာဆိုပြီး မွတ်စ်လင်မ် မုန်းတီးဆန့်ကျင်ရေးဝါဒဖြန့်မှုအချို့ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါတယ်။ ဟလာလ်အသားထုတ်လုပ်မှုနဲ့ပတ်သက်လို့ သတ္တဝါတွေကို ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုလို့ စွပ်စွဲချက်တွေကိုအကြောင်းပြုပြီး လူမှုရေးမတည်ငြိမ်မှုတွေ နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုတွေအထိ ကြုံတွေ့ခဲ့ရမှုတွေကြောင့် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်မှုနဲ့ လူသားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးမှုဆောင်ရွက်ရေးလုပ်ငန်းတွေမှာ အဟန့်အတားများစွာ ဖြစ်နေရလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အစ္စလာမ့်အစားအစာစနစ်ဟာ...

- သတ္တဝါအသက်သတ်ပြီး ကုသိုလ်ရှာခြင်း၊
- တိရစ္ဆာန်တွေအပေါ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ခြင်း၊
- အခြားဘာသာဝင်တွေအပေါ် မုန်းတီးမှု တည်ဆောက်အားပေးခြင်း
- အစ္စလာမ့်သာသနာလွှမ်းမိုးရေးအတွက် ဓားလက်နက်ပြင်ဆင်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ မွတ်စ်လင်မ်တွေ လူသားအကျိုးပြုနိုင်ဖို့ ဘယ်လိုကိုယ်ကျင့်တရား တည်ဆောက်ပေးသလဲ၊ ဒီနေ့ကမ္ဘာကကြုံတွေ့နေရတဲ့ အစားအစာဘေးကင်းရေး (Food Safety)ကို ဘယ်လိုအကျိုးပြုပေးသလဲဆိုတာကို တင်ပြမှာဖြစ်ပါတယ်။

လူကြီးမင်းတို့ကြားသိခဲ့ကြတဲ့အတိုင်း ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်(၂၀၁၀)က တရုတ်နိုင်ငံမှာ ထုတ်လုပ်တဲ့နို့မှုန့်တွေဟာ မယ်လမီးန့်ဓါတ်တွေ ပါဝင်ခဲ့မှုကြောင့် ကလေးငယ်တွေ အသက်အန္တရာယ်ဆုံးရှုံးတဲ့အထိ ကြုံတွေ့ခဲ့ရလို့ တရုတ်အစိုးရအနေနဲ့ သက်ဆိုင်ရာ ထုတ်လုပ်သူတာဝန်ခံတွေကို သေဒဏ်အထိချမှတ်ခဲ့တာ မှတ်မိကြပါလိမ့်မယ်။

အလားတူ တရုတ်နိုင်ငံကထုတ်တဲ့ ကလေးကစားစရာတွေမှာပါဝင်တဲ့ ဓာတုပစ္စည်း မသန့်စင်မှုကြောင့် ပိတ်ပင်ခံခဲ့ရတာ လည်းရှိပါတယ်။ ဒီပြဿနာမျိုးတွေက တရုတ်နိုင်ငံမှာတင်မကဘဲ ကမ္ဘာနဲ့အဝှမ်း ရင်ဆိုင်နေကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ-ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂ ကမ္ဘာ့ ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီး (WHO)ရဲ့ ၂၀၀၃ခုနှစ် အစီရင်ခံစာအရ ဥရောပဒေသအိမ်တွေမှာ အစာအဆိပ်သင့်မှု (၄၀)ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်ခဲ့တယ်လို့ဆိုပါတယ်။ အမေရိကန်လို နိုင်ငံမျိုးမှာတောင် အစား အစာကြောင့် လူ ၃၂၅,၀၀၀ ဆေးရုံတင်ခဲ့ရပြီး ၅၀၀၀ လောက် သေဆုံးကြရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။^၁

ဘဝနေဟန်အရေးပါပုံ (Life Style)

“နပျိုခြင်း၏တန်ဖိုးကို မအိုမီသိလော့၊

ကျန်းမာခြင်း၏တန်ဖိုးကို မနာမီသိလော့၊

ရှင်ခြင်း၏တန်ဖိုးကို မသေမီသိလော့”။

(တမန်တော်ချုပ် မဟမ္မဒ်ဩဝါဒ၊ မိရှိကားသ်ကျမ်း)

ကျန်းမာခြင်းဟာ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ လာဘ်တစ်ပါးဖြစ် ပါတယ်။ ရုပ်ခန္ဓာရေး၊ စိတ်ပါ ကျန်းမာခြင်းကိုဆိုလိုပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မျိုးရိုးဗီဇ ပတ်ဝန်းကျင်၊ ကျန်းမာရေးအလေးထားပုံ နဲ့ ဘဝနေဟန်တွေဟာ ကျန်းမာခြင်းအပေါ် ဩဇာသက်ရောက်တဲ့ အချက်တွေဖြစ်ပါတယ်။ ဘဝနေဟန် Life Style ဟာ ကျန်းမာခြင်းကို များစွာဆုံးဖြတ်ပေးပါတယ်။ ဘဝနေဟန်တွေထဲမှာ အစားအစာဟာ အဓိကကဏ္ဍကနေပါဝင်ပါတယ်။ အစားအစာရွေးချယ်မှုဟာရောဂါ ဘယ ကင်းဝေးခြင်း၊ ကျန်းမာခြင်းနဲ့ အသက်ရှည်ခြင်းတို့အတွက် အလွန်အရေးပါ ပါတယ်။

^၁ WHO Food Safety and Foodborne Illness, WHO.int.Retrieved on 2010.12.10

လူ့ခန္ဓာကိုယ်ဟာ အဆက်မပြတ် အသစ်ဖြစ်လျက်ရှိနေပါတယ်။ စက္ကန့်တိုင်းမှာ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ အခြေခံဖွဲ့စည်းမှုတွေဟာပျက်နေပြီး တစ်ချို့တွေနဲ့ ဇီဝဓါတုပစ္စည်း အသစ်တွေနဲ့ အသစ်အစားထိုးနေပါတယ်။ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ (၉၈)ရာခိုင်နှုန်းဟာ ဒီနည်းအတိုင်းဆိုရင် နှစ်တိုင်း အသစ်ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒီလို ခန္ဓာကိုယ်အသစ်ဖွဲ့စည်းဖို့ ကုန်ကြမ်းတွေကတော့ စားသုံးလိုက်တဲ့ အစာက ရရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူတစ်ယောက်ရဲ့ ဒီနှစ်ခန္ဓာကိုယ်ဟာ မနှစ်ကစားသုံးလိုက်တဲ့ အစာအာဟာရအပေါ်မှာ တည်မှီနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အစာအာဟာရဟာ လူ့ကျန်းမာရေးအတွက် ဘယ်လောက်အရေးကြီးလည်းဆိုတာ သိဖို့လိုပါတယ်။^၂

ဒီနေ့တိုးတက်ပါတယ်လို့ပြောတဲ့ အနောက်တိုင်းမှာတောင် အာဟာရချို့တဲ့မှု (Nutritional deficiencies) ကို တွေ့နေရပါတယ်။ ဒီခေတ်သစ်အာဟာရချို့တဲ့မှုတွေဟာလည်း စားသုံးတဲ့ အစားအစာအမျိုးအစားနဲ့ အရည်အသွေးပေါ်မှာ မူတည်နေပါတယ်။ ဒီနေ့ဈေးကွက်တွေမှာ ရောင်းနေကြတဲ့အစာတွေထဲမှာ အဆီ၊ သကြား၊ ဓါတ်နဲ့ ဆားဓါတ်တွေများနေပြီး ကျန်းမာခြင်းကို ဖြစ်စေတဲ့ အမျှင်၊ ဗီတာမင်တွေနဲ့ သတ္တုဓါတ်တို့အလွန်နည်းနေတာ တွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဟင်းသီးဟင်းရွက် သစ်သီးဝလံအစိမ်းတွေမှာတောင် မြေဩဇာဓာတ်အားနည်းမှု၊ အသီးအနှံထွားဖို့ ဆေးတွေသုံးမှု၊ ပို့ဆောင်ချိန်နဲ့ သိုလှောင်ချိန်ကြာရှည်မှုတို့ကြောင့် အာဟာရတန်ဖိုးကျဆင်းနေတာကို တွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ မမှည့်ခင်ဆွတ်ခူးနေတာကလည်းအာဟာရ နည်းပါးစေပါတယ်။ အာဟာရချို့တဲ့ခြင်းဟာလည်း နှလုံးရောဂါနဲ့ ကင်ဆာအပါအဝင် နာမကျန်းမှုရောဂါများစွာဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ-တစ်နေ့မှာ ဗီတာမင် E (100 IU) စားသုံးရင် နှလုံးရောဂါ ဖြစ်နိုင်ချေ ၄၀% လျော့ချနိုင်တယ်လို့ လေ့လာမှု

^၂ John Briffa, *Food for Health*, Alexandria, Time Life Book, 1998, p-5.

တွေ့အရ တွေ့ရှိရပါတယ်။ ဒါကြောင့် နေ့စဉ်စားသုံးတဲ့အစာမှာ အာဟာရအပြည့်အဝမပါရင် သဘာဝဖြည့်စွက်အစာ(ဆေးဝါး) (Natural Suppliments) မှီဝဲဖို့လည်း လိုအပ်ပါတယ်။^၃

ကလေးသူငယ်တွေဟာ ကျွန်တော်တို့လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ မျှော်လင့်ချက်နဲ့ အနာဂတ်ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ရုပ်ခန္ဓာ၊ စိတ်စွမ်းရည်၊ အသိဉာဏ်နဲ့ ခံစားမှုစွမ်းရည် (IQ နဲ့ EQ)တွေကို ဘေးဥပါဒ်တွေ ကင်းဖို့ လိုအပ်တဲ့အရည်အသွေးတွေ တပ်ဆင်ပေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။^၄ ဒါကြောင့် အစွလာမ့်ဘဝတည်ဆောက်မှုလမ်းစဉ်မှာ အစားအစာ၊ ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံနဲ့ အနေအထိုင်စတဲ့ ဘဝနေဟန်ကို ကျင့်စဉ်အဖြစ် ပညတ်ချက်များနဲ့ လမ်းညွှန်ထားပါတယ်။ ရုပ်ခန္ဓာဖွံ့ဖြိုးရေး သာမက စိတ်ကျန်းမာရေး၊ ကိုယ်ကျင့်တရားပျိုးထောင်ရေး အတွက်ပါ ဖြစ်ပါတယ်။

ဟလာလ်နှင့်ဟရာမ် (ပြုပိုင်နှင့်မပြုပိုင်)

အစားအစာအပါအဝင် လူ့ဘဝရေးရာတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ အစွလာမ့် တရား ဥပဒေမှာ ဟလာလ် (Halal) နှင့် ဟရာမ် (Haram) ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရနှစ်ခုဟာ အလွန် အရေးပါ ပါတယ်။

ဟလာလ် ဆိုတာက အရဗီဘာသာစာပေအရ တရားဥပဒေနှင့် ညီခြင်း (Lawful) နဲ့ ပြုပိုင်ခြင်း (Permitted) စတဲ့ အဓိပ္ပါယ်တွေ ရပါတယ်။ အစွလာမ့်တရားဥပဒေ (Shariah) အရ မွတ်စလင်မ် တွေလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိတဲ့အရာနဲ့ လုပ်ရပ်တွေကိုခေါ်ပါတယ်။

ဟရာမ် ဆိုတာကတော့ အရဗီဘာသာစာပေအရ ဟလာလ်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ခေါ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက တရားဥပဒေနှင့်

^၃ Dr. John Briffa, M.D, *Better Health through Natural Supplement*, Alexandria, Time Life Book, 1998, p.5.

^၄ *Protect Your Child* (Penang-Comsumers Association of Penang, n-d), Introduction.

ကိုက်ညီမှုမရှိခြင်း (Unlawful) နဲ့ မပြုပိုင် (Prohibited) လို့ အဓိပ္ပါယ် ရပါတယ်။ အစ္စလာမ့်တရားဥပဒေအရ မွတ်စလင်မ်တွေ လုပ်ပိုင်ခွင့် မရှိတဲ့အရာနဲ့ လုပ်ရပ်တွေကို ခေါ်ပါတယ်။

ဟလာလ်အစားအစာ (Halal Food)

ဟလာလ်အစားအစာဆိုတာ အစ္စလာမ့်တရားဥပဒေအရ မွတ်စလင်မ်တွေစားသုံး ခွင့်ရှိတဲ့ အစာဖြစ်ပြီး အောက်ပါယေဘုယျ မှတ်ကျောက်တွေနဲ့ ကိုက်ညီဖို့ လိုအပ်ပါ တယ်။

- ၁။ အစာရဲ့သဘာဝဟာ အစ္စလာမ့်တရားဥပဒေက တားမြစ် ထားတဲ့အရာ (ဟရာမ်) မဖြစ်ရပါဘူး။^၁
- ၂။ အဲဒီအစားအစာကို တရားဝင်နည်းလမ်းနဲ့ရှာဖွေ/စီးပွား ပြုထားတာ (ဟလာလ်) ဖြစ်ရပါမယ်။^၆
- ၃။ ကိုင်တွယ်၊ ပြင်ဆင်၊ ထုတ်လုပ်၊ ဖြန့်ချိ၊ သိုလှောင်၊ ချက် ပြုတ်၊ ကျွေးမွေးတဲ့ ကဏ္ဍအသီးသီးမှာ သန့်ရှင်းစင်ကြယ် ပြီး ကျန်းမာရေးကိုဖြစ်စေမှု (သို့ငြိမ်း)ရှိရပါမယ်။ တားမြစ်ထားတဲ့အရာ (ဟရာမ်)နှင့် အညစ်အကြေး (နဂျစ်)တို့နဲ့အတူ ရောနှောထား ခြင်းမရှိရပါဘူး။^၇
- ၄။ လူ့ရုပ်ခန္ဓာနဲ့ စိတ်ရဲ့ပုံမှန်လုပ်ငန်းတွေကို ဘေးဥပါဒ်ပေး ခြင်းနဲ့ ဟန့်တားနှောင့်ယှက်မှု မရှိစေရပါဘူး။^၈
- ၅။ စားသုံးခွင့်ရှိတဲ့တိရစ္ဆာန်တွေကိုလည်း အစ္စလာမ့်တရား တော်နဲ့အညီ လှီးဖြတ်ထားခြင်း (ဇဗဟ်) ပြုထားရမှာ

^၁ ကုရ်အာန် ၂၁၇၂-၁၇၃၊ ၅:၃၊ ၆:၁၄၆၊ ၁၆:၁၁၅၊ ၅:၉၃-၉၄၊

^၆ ကုရ်အာန် ၂၁၆၈၊ ၂:၂၇၅၊ ၅:၉၀-၉၁၊ ၂၁၈၈၊ ၄:၂၊ ၆:၁၅၂၊ ၇:၈၅

^၇ ကုရ်အာန် ၅:၄၊ ၂၁၆၈၊ ၂၁၇၂-၁၇၃

^၈ ကုရ်အာန် ၂:၂၁၉၊ ၄:၄၃၊ ၅:၉၀-၉၁

ဖြစ်ပါတယ်။^၉

အခုဆက်လက်ပြီး အထက်ပါအချက်တွေနဲ့ပြည့်စုံတဲ့အစွလာမ့် အစားအစာစနစ် (သို့မဟုတ်) ဟလာလ်အစားအစာဟာ လူ့ရုပ်ခန္ဓာ ရဲ့ ကျန်းမာရေးနဲ့ စိတ်နဲ့ ဝိညာဉ် ဆိုင်ရာ ကိုယ်ကျင့်တရားဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဘယ်လိုအကျိုးပြုလဲဆိုတာကို တစ်ချက်ချင်း တင်ပြပေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

^၉ ကုရ်အာန် ၅:၃၊ တမန်တော်မြတ်၏ သြဝါဒကျမ်းများ - ဗုခါရီ၊ မွတ်စ်လင်မ်၊ အဗူဒါဝုဒ်၊ နစာအီ၊ အဟ်မဒ်၊

အခန်း (၂)

ဟရာမ်အဖြစ်တားမြစ်ထားသော အစားအသောက်များ

- ၁။ အလိုအလျောက်သေသော တိရစ္ဆာန်၏အသား
 - ၂။ စီးထွက်သောသွေး
 - ၃။ ဝက်သား
 - ၄။ အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာ (မြတ်အလ္လာဟ်)ရဲ့ နာမတော်မှလွဲ၍ အခြားအမည် တသ၍ လှီးဖြတ်ထားသော သတ္တဝါ၏ အသား
 - ၅။ နတ်/ရုပ်တုများကို ပူဇော်ရန် လှီးဖြတ်ထားသောအသား/ အစားအစာများ
 - ၆။ လည်မျို လိမ်/ညှစ်ခံရ၍ သေသော တိရစ္ဆာန်၏အသား
 - ၇။ ရိုက်နှက်ထိခိုက်၍ သေသော တိရစ္ဆာန်၏အသား
 - ၈။ အမြင့်မှကျ၍ သေသော တိရစ္ဆာန်၏အသား
 - ၉။ ဦးချိုဖြင့်ဝှေ့ခတ်ခံရ၍ သေသောတိရစ္ဆာန်၏အသား
 - ၁၀။ သားရဲတိရစ္ဆာန်များ ကိုက်ခဲသတ်ဖြတ်ထားသောတိရစ္ဆာန် ၏အသား^{၁၁}
 - ၁၁။ အရက်သေစာနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါးများ^{၁၂}
- ကုရ်အာန်ကျမ်းစာပါ ဒီ(၁၁)ချက်ကိုအခြေခံပြီး တမန်တော်

^{၁၁} ကုရ်အာန် ၅:၃

^{၁၂} ကုရ်အာန် ၅:၉၀-၉၁

မြတ် မုဟမ္မဒ်သင်(ﷺ)၏ ဩဝါဒမှတ်တမ်းများအရ အစ္စလာမ့် တရားဥပဒေသိပ္ပံပညာ(ဖိကဟ်)က ဟရမ်အဖြစ် သတ်မှတ်ထား တာတွေကတော့---

- ဝက်နဲ့ခွေး
- အသားပုပ်/အသေသားစားသော တိရစ္ဆာန်နှင့်ငှက်များ (ဥပမာ-ဠင်းတ)
- စွယ်သွားရှိသော တိရစ္ဆာန်များ (ဥပမာ-ကြောင်မျိုးနွယ်၊ မျောက်မျိုးနွယ်များ)
- ခြေသည်း/လက်သည်းဖြင့် သားကောင်ဖမ်းဆီးသော ငှက်များ (ဥပမာ-သိမ်းငှက်)
- ကုန်းတစ်ပိုင်း၊ ရေတစ်ပိုင်းသတ္တဝါများ (ဥပမာ-ဖါး၊လိပ်၊ မိချောင်း)
- မြည်း
- ညစ်ညမ်းသောတိရစ္ဆာန်များ (ဥပမာ-ကြွက်၊ ပိုးဟပ်)

အခုတင်ပြခဲ့တဲ့ ဟရမ်အစားစာတွေဟာ လူ့ရဲ့ရုပ်ခန္ဓာရဲ့ ပုံမှန်လုပ်ငန်းတွေကို ဘယ်လို ဖျက်ဆီးနှောင့်ယှက်သလဲ။ ဒါတွေကို ရှောင်ရှားခြင်းဖြင့် ဒီနေ့ကမ္ဘာမှာကြုံတွေ့နေရတဲ့ Food Safety လို့ ခေါ်တဲ့ အစားအစာဘေးဥပဒ်ကင်းရေးကို ဘယ်လို ကာကွယ် အကျိုးပြုသလဲဆိုတာကို တင်ပြပါမယ်။

၁။ အလိုအလျောက်သေသော တိရစ္ဆာန်၏ အသား

(Dead Animals or Carrion)

အလိုအလျောက်သေတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့အသားကို ဟရမ် အဖြစ်ထားမြစ်ထား တာ အကြောင်းများစွာရှိပါတယ်။

(က) အတွေးအခေါ်ရှိပြီး ယဉ်ကျေးမှုရှိတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း

တွေဟာ အသေသားစားခြင်းကို လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနဲ့ မလျော်ညီလို့ ယူဆကြပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ဒေသအသီးသီးမှာ အနှိုင်းမဲ့ ကိုးကွယ်ရာထံက လမ်းညွှန်ကျမ်းရခဲကြတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးကလည်း မိမိတို့ရဲ့ကျမ်းစာတွေ ထဲမှာ အသေသားစားသုံးခြင်း တားမြစ်ထားတာကို တွေ့မြင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ (ဥပမာ-သမ္မာကျမ်း၊ ကုရ် အာန်ကျမ်း)

- (ခ) သဘာဝအလျောက်သေသွားတဲ့တိရစ္ဆာန်ဟာ အဆိပ်ရှိတဲ့ အပင်ကိုစားမိလို့ (သို့မဟုတ်) အလားတူပြဿနာ တစ်ရပ်ရပ်ကြောင့် ရုတ်တရက်ပြင်းထန်တဲ့ ဝေဒနာနဲ့ ဖြစ်စေ၊ နာတာရှည်ရောဂါနဲ့ဖြစ်စေ သေတာလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီလိုအဆိပ်သင့်နေတဲ့အသား၊ နာတာရှည်ရောဂါကြောင့် ရောဂါပိုးတွေရှိနေတဲ့ အသား စားမိရင်လူကျန်းမာရေးအတွက်အန္တရာယ်ရှိနိုင်ပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်ဟာ အသက်ကြီးလို့ သေသေ၊ အစာငတ်ပြီး သေသေ အလားတူပြဿနာရှိနိုင်ပါတယ်။
- (ဂ) အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာရဲ့ ကရုဏာတော်စီမံကိန်းအရ တစ်နည်းပြောရရင် သဘာဝတရားကြီးမှာ သစ်ပင် လောက၊ တိရစ္ဆာန်လောကဟာ လူသားတွေ အကျိုး အတွက် ဖြစ်ထွန်းနေတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလို သဘာဝ အလျောက်သေတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေဟာ လူသားတွေအတွက် ရိက္ခာမဟုတ်ဘဲ အချို့သောငှက်တွေနဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေ အတွက် ရိက္ခာဖြစ်ပါတယ်။ သစ်ပင်၊ ပန်းမန်လောက အတွက်လည်း အာဟာရဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို အခြား သတ္တဝါတွေအတွက်ရိက္ခာကို လူသားတွေအနေနဲ့ မသုံးစွဲ အပ်ပါဘူး။ သဘာဝတရားရဲ့ ဟန်ချက်ညီမှု(ဝါ)ဂေဟ

စနစ်ကို ဖျက်ဆီးရာရောက်ပါတယ်။

(ဃ) ဒီလိုအသေသားတွေကို ဟရာမ်အဖြစ် တားမြစ်မှုကြောင့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းရှင်တွေနဲ့ တိရစ္ဆာန်ပိုင်ရှင်တွေကို ကိုယ်မွေးထားတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေကို အစာအာဟာရ မှန်စေဖို့နဲ့ ရောဂါကင်းဝေးစေဖို့ အမြဲတမ်း ဂရုစိုက်မှု ဖြစ်စေပါတယ်။ အကယ်၍ ရောဂါရပြီ ဆိုရင်လည်း အမြန်ဆုံးကုသဖို့ သို့တည်းမဟုတ် အစွလာမ့်နည်းကျ လှီးဖြတ်ဖို့ စီစဉ်မှု ဖြစ်စေပါတယ်။^{၁၂}

(င) ဒေါက်တာကာဇင်းမ် (Kazim) (၁၉၇၁)က သူ့ရဲ့ “အစွလာမ် က တားမြစ်ထားသော အစားအစာများအပေါ် ဆေးပညာရှုထောင့်များ” (Medical Aspects of Forbidden Food in Islam) ဆိုတဲ့ဆောင်းပါးမှာ ဟရာမ်အစားအစာ များအပေါ် သိပ္ပံပညာရဲ့ တွေ့ရှိချက်အချို့ကို အကြံပြု တင်ပြထားပါတယ်။ အထူးသဖြင့် အလိုအလျောက်သေတဲ့ တိရစ္ဆာန် တစ်ကောင်ကနေ လူတစ်ဦးထံကူးစက်တတ်တဲ့ ရောဂါတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ ထိတွေ့ခြင်း၊ အသေသားစား ခြင်းနဲ့ Vectors အင်းဆက်ပိုးမွှားများတွေက တစ်ဆင့် ကူးတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ တခြားဥပမာတစ်ချို့ကတော့---

(၁) Anthrax bacillus (နွားမှာအပူကျိတ်ဖြစ်စေတတ်တဲ့) ဘက်တီးရီးယားဟာ ကင်ဆာရေကြည်ဖု ဖြစ်စေ ပါတယ်။

(၂) Brucellosis ဘက်တီးရီးယားဟာ ဆီးမည်းသွားတဲ့ အဖျားရောဂါ ဖြစ်စေပါတယ်။

(၃) Pasteurella Multocida ဘက်တီးရီးယားဟာ သွေး

^{၁၂} Yusuf al-Qaradawi, *The Lawful and the Prohibited in Islam* (Kuala Lumpur: Islamic Book Trust, 1994), pp.42-43.

ကြောမျှင်ပေါက်ပြီး အဆိပ်တက်မှု ဖြစ်ပေါ်စေပါတယ်။

(၄) Leptospirosis sp. (ကြွက်မှာဖြစ်တဲ့)ဘက်တီးရီးယားဟာ အဖျား၊ အသားဝါ၊ ခေါင်းကိုက်နဲ့ တစ်ခါတစ်ရံအသည်းနဲ့ ကျောက်ကပ်ပျက်စီးမှု ဖြစ်စေပါတယ်။^{၁၄}

၂။ စီးထွက်သော သွေး (Flowing Blood)

တိရစ္ဆာန်တို့ရဲ့သွေးကိုလည်း မစားသုံးဖို့ တားမြစ်ထားပါတယ်။ သွေးဆိုတာ လှည့်လည်နေတဲ့သွေး၊ လှီးဖြတ်ရာတွင် စီးထွက်လာတဲ့ သွေးကို ဆိုလိုပါတယ်။^{၁၅} အစ္စလာမ့်တရားတော်နဲ့အညီလှီးဖြတ်ခြင်း (ဇဗဟ်)ပြုကာ သွေးထုတ်ပြီးနောက် တိရစ္ဆာန်မှာကျန်ရှိတဲ့ ကြွင်းကျန်တဲ့သွေးကို တားမြစ်ချက်မရှိပါ။

သွေးသောက်တယ်၊ သွေးပါတဲ့အသားကိုစားတယ်ဆိုတာက လူယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ဆန့်ကျင်ပြီး သွေးဆာတတ်တဲ့ ခိုင်းစိုင်းကြမ်းတမ်းတဲ့ အပြုအမူ စတဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အန္တရာယ်ဖြစ်စေတတ်ပါတယ်။^{၁၆}

ဒီအပြင် သတ္တဝါတွေရဲ့ ခန္ဓာအတွင်းမှာ သွေးရဲ့လုပ်ငန်းတစ်ခုက သွေးလွှတ်ကြောတွေကတစ်ဆင့် အောက်စီဂျင်နဲ့ အစာစတဲ့အာဟာရ ဖြစ်စေတဲ့အရာတွေကို ဦးနှောက်အပါအဝင် ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးမှာ ရှိတဲ့ တစ်ရှူးဆဲလ် အသားမျှင် ကလပ်စည်းတွေကို ပို့ပေးပါတယ်။ တစ်ရှူးတွေရဲ့ ဓာတုပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်တွေကြောင့် စွန့်ပယ်အပိုထွက်ပစ္စည်းဖြစ်တဲ့ အညစ်အကြေးတွေကို သွေးပြန်ကြောကတစ်ဆင့်

^{၁၄} Mohammad Mazhar Hussaini and Ahmad Hussein Satr, *Islamic Dietary Laws and Practices*, (Chicago: The Islamic Food and Nutrition Council of America, 1983), p.16.

^{၁၅} ကုရ်အာန် ၆:၁၄၅၊ ၇:၁၅၇၊ ၂၁:၃၂-၁၃၃။

^{၁၆} ငြိမ်းချမ်းလူလင် ၊ ကုရ်ဗါနီ - သဘောတရား၊ သမိုင်းနှင့်အနှစ်သာရ (ရန်ကုန်၊ အလ်အဓိဟရ်အစ္စလာမ့်သိပ္ပံ၊ ၁၉၉၈)၊ ၈၁-၇၃။

ပြန်ပြီး သယ်ဆောင်လာကြပါတယ်။ အဲဒီ စွန့်ပယ်ပစ္စည်း(အညစ်အကြေး)တွေဟာ ခန္ဓာကိုယ်ကို ထိခိုက်စေတဲ့အတွက် သွေးတွေ ကျောက်ကပ်ကို ဖြတ်သန်းစဉ်မှာ ကျောက်ကပ်က အဲဒီစွန့်ပယ်ပစ္စည်းတွေကို ဖယ်ရှားပစ်လိုက်ပြီး ဆီးအဖြစ် ခန္ဓာကိုယ်ပြင်ပကို ထုတ်ပစ်ပါတယ်။ ဒီအပြင် သွေးဟာ ခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ စွန့်ပယ်ပစ္စည်း အညစ်အကြေးတွေကိုသာမက ရောဂါတွေအမျိုးမျိုးသယ်ဆောင်တဲ့အရာတွေ၊ မိုက်ကရိုဇီဝရုပ် (micro-organism) တွေကို သယ်ဆောင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သွေး (သို့မဟုတ်)သွေးခဲ၊ သွေးမထုတ်ရသေးတဲ့ အသေသား၊ သွေးပါတဲ့အစာတွေကို စားသုံးခြင်းဟာ ရုပ်ခန္ဓာရဲ့ ကျန်းမာရေးကို ဘေးဥပါဒ်များစွာ ကျရောက်စေနိုင်ပါတယ်။^{၁၆} (သွေးဟာ ဘယ်လောက်အရေးကြီးလဲဆိုရင် အခုအခါမှာ လူသွေး တစ်စက်ကို ခေတ်မီသိပ္ပံနည်းပညာတွေနဲ့ အဆပေါင်းများစွာချဲ့ပြီး အဲဒီသွေး မခြောက်မီမှာ သွေးစက်ပိုင်ရှင်ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်မှာ လက်ရှိဖြစ်နေတဲ့ ရောဂါတွေ၊ သွေးခြောက်သွားရင်လည်း အရင်နှစ်တွေကဖြစ်ခဲ့တဲ့ ရောဂါအခြေအနေတွေကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်မှုတွေကို တီဗီမှန်သားပြင်မှာ ကိုယ်တိုင်ကြည့်ရှုနိုင်ပြီဖြစ်ပါတယ်။)

၃။ ဝက်သား (Pork)

ဝက်သားစားခြင်းကိုရှောင်ကြဉ်ဖို့ မွတ်စ်လင်မ်တွေသာမက လူသားထုတစ်ရပ်လုံးကို ကုန်အာန်က အသိပေးလမ်းညွှန်ထားပါတယ်။^{၁၇} အခုလိုတားမြစ်ရတဲ့ အကြောင်းရင်းမှန်ကိုတော့ အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာဖန်ဆင်းရှင်သာ အကြောင်းမဲ့ သိပါလိမ့်မယ်။ အဓိကအားဖြင့်တော့ ဝက်သားဟာ ညစ်ညူးမှု (Rijs) နဲ့ မသန့်စင်မှု (Fisq)

^{၁၆} Ahmad H.Sakr (Ph.D), *A Muslim Guide to Food Ingredients*, (Lombard, Illinois, Foundation for Islamic Knowledge, 6th edn., 1993), p.33.

^{၁၇} ကုန်အာန် ၂:၁၇၃၊ ၆:၁၄၅

ကြောင့်ဖြစ်တယ်လို့ ကုန်အာန်(၆:၁၄၅)မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒီနေ့လူအသိဉာဏ်နဲ့ ဆေးသိပ္ပံပညာကလည်း ဘယ်လိုရာသီဥတု မှာမဆို ဝက်သား မစားသင့်ကြောင်း အထောက်အထားများက ပြဆိုနေပါတယ်။

ကုန်အာန်ကျမ်းမြတ်ထဲမှာ ဝက်၏အသား (Flesh of Swine) လို့ ဆိုထားရာမှာ “ဝက်ရဲ့အသားကိုသာဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ စား လို့ရတဲ့ကျန်အစိတ်အပိုင်းတွေကိုလည်းရည်ညွှန်းကြောင်း ကုန်အာန် ရဲ့အသုံးအနှုန်း (၂:၂၅၉၊ ၁၆:၁၄၊ ၂၃:၁၄)တို့က ပြဆိုထားပါတယ်။

ဒီအပြင် ဝက်တိရစ္ဆာန်တစ်မျိုးတည်းကိုသာ အစွဲလွယ်မှု မှာ တားမြစ်ထားတာမဟုတ်ဘဲ သားစား တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ အသားနဲ့ လူရဲ့အသား စတာတွေကိုလည်း တားမြစ်ထားပါတယ်။ ဥပမာ- ကြောင်၊ ခွေး၊ ကြွက်၊ ကျား၊ ခြင်္သေ့၊ မြေခွေး၊ သိမ်းငှက်၊ လင်းယုန် စတာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အသီးအရွက်စားတိရစ္ဆာန်တွေဖြစ်တဲ့ ဆိတ်၊ သိုး၊ ကျွဲ၊ နွား၊ ကုလားအုပ်၊ သမင်၊ ဒရယ်၊ ကြက်၊ ဘဲ၊ ဘဲငန်း၊ ငှက် စတာတွေကို စားသုံးခွင့်ပြုထားပါတယ်။

ဒီနေ့ ဆေးသိပ္ပံပညာအရ ဝက်ကိုရောဂါသက်ရောက်စေတဲ့ ရောဂါပိုးမွှားတွေ (germs) ၊ ကပ်ပါးတွေ (parasites) နဲ့ ဘက်တီးရီးယား ပိုးများစွာရှာဖွေတွေ့ရှိနေပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ဝက်ရဲ့အသားထဲမှာ ရှင်သန်နေနိုင်ကြပြီး စားမိတဲ့လူကို ရောဂါကူးစက်စေပါတယ်။ ကပ်ပါးကောင်တွေထဲမှာ သံကောင်အမျိုးမျိုး (tape worms, round worms, hook worms) နဲ့ taccolopisis buski, paragonimus, clonorchis senesis နဲ့ erysipelothrix rhnsipathiae တို့လည်းပါဝင်ပါတယ်။

တီနီးယား (Taenia) ရောဂါပိုးနှစ်မျိုးရှိပါတယ်။ အခြားတိရစ္ဆာန် တွေမှာ ကူးစက်တာက တီနီးယား (Taenia Saginata) ဖြစ်ပြီး အဲဒီ ပိုးရှိတဲ့ သတ္တဝါရဲ့အသားကို စားမိတဲ့လူရဲ့အူထဲမှာ ဒီပိုးရှင်သန်နိုင်တဲ့

အတွက် ကျန်းမာရေးထိခိုက်မှုမှာ ကန့်သတ်ချက် (gastrointestinal) ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဝက်ကိုတွယ်ကပ်နိုင်တဲ့ တီးနီးယားကတော့ တီးနီးယားဆိုလီယမ် (Taenia Solium) ဖြစ်ပြီး ဒီဝက်ကျိုးပြားသန်ကောင် ဥပါရှိတဲ့ဝက်သားကိုစားမိရင် ဒီပိုးဟာ လူရဲ့အူထဲမှာ သူ့ရဲ့ရှင် သန်မှုမပြည့်စုံ နိုင်တဲ့အတွက် အူနံရံတွေကိုဖောက်ပြီး သွေးကနေ တစ်ဆင့် လူ့ခန္ဓာကိုယ်အစိတ် အပိုင်းအားလုံးကို ရောက်ရှိနိုင် ပါတယ်။ ဒီရောဂါပိုးဟာ လူ့ရဲ့ဦးနှောက်၊ မျက်စိ၊ နှလုံး၊ အသည်း၊ ကြွက်သားနဲ့ အဆုတ် စတာတွေမှာ နေနိုင်ကြတဲ့အတွက် အဲဒီအင်္ဂါ တွေကိုအခြေခံတဲ့ ရောဂါမျိုးစုံ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါတယ်။ ရောဂါဖြစ် တာ သိပြီဆိုရင် လည်း နောက်ကျနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဆေးတွေ ကလည်း သူတို့ရောက်ရှိဖွဲ့စည်းပြီးရင် တိုးဖို့ခက်ပါတယ်။^{၁၀}

ဝက်သားစားခြင်းနဲ့ပတ်သက်တဲ့ဆင်ခြေတွေထဲမှာ-

- “ဝက်သားကိုကောင်းစွာချက်ပြုတ်စားရင် ရောဂါမရနိုင်” ဆိုတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သုတေသနတွေအရ ချက်ပြုတ်ပြီးသား ဝက်သားဟာလည်း ရောဂါဖြစ်စေ ပါတယ်။
- တချို့က “ဝက်ဆီထဲမှာ လူနှလုံးရောဂါအတွက် အကျိုးရှိနိုင်တဲ့ PUFA အဆီ တစ်မျိုး များစွာပါဝင်တယ်” လို့ဆိုပါတယ်။ တကယ်တော့ သုတေသနတွေအရ များစွာပါဝင်ခြင်းမရှိပါဘူး။ ဒီအပြင် ဝက်ဆီရဲ့ အက်ဆစ်တွေဟာ စားမိတဲ့လူရဲ့ခန္ဓာထဲမှာ လူ့အာဟာရအဖြစ် အစာချေစနစ်က ပြောင်းလဲပေးနိုင်ခြင်းမရှိတဲ့အတွက် ဝက်ဆီအဖြစ် သာရှိနေတဲ့အတွက် လူ့ကျန်းမာရေးအတွက် အန္တရာယ် အလွန်များ ပါတယ်။ အမေရိကန်စွယ်စုံကျမ်းအရ ဝက်သားပေါင် ၁၀၀ တိုင်းမှာ အဆီက ၅၀% ပါနေပါတယ်။ သိုး၊ ဆိတ်တို့မှာ ၁၇%ပဲ ပါပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝက်မှာ အဆီတစ်ထပ်၊ အသားတစ်ထပ်လိုမဟုတ်ဘဲ ဝက်ရဲ့ဆဲလ်ကလပ်စည်းတစ်ခုချင်းတိုင်းမှာ အဆီက ၅၀%ပါနေတာ

^{၁၀} Ahmad H. Sakr (Ph.D), P.40-41.

ဖြစ်ပါတယ်။ ဆေးမှတ်တမ်းအရ ဝက်သား/ ဝက်ဆီစားသုံးခြင်းဟာ လူ့ခန္ဓာရဲ့ (၆)နေရာ (အူမကြီး၊ ရင်သား၊ ဆီးကျိတ်၊ သားအိမ်၊ မုန့်ချိုအိတ်နဲ့ သည်းခြေအိတ်)ကို ကင်ဆာဖြစ်စေပါတယ်။ ဒီအပြင် ဝက်ဆီနဲ့ အခြားသောအဆီတွေရဲ့ ထူးခြားတဲ့ကွာခြားချက်က လူကိုဘေးဖြစ်စေတဲ့ ကိုလက်စထရော(စတီးရွိုက်ဟိုမုန့်) ရာနှုန်း များစွာပါဝင်နေပြီး ကင်ဆာဖြစ်ဖို့ လှုံ့ဆော်ပါတယ်။ ဝက်ဆီစားသုံးခြင်းဖြင့် လူ့ခန္ဓာမှာအဆီများခြင်း၊ ရင်ဘတ်အောင့်ခြင်း၊ နှလုံးတိုက်ခိုက်ခံရခြင်း၊ သွေးတိုး၊ ဆီးချို၊ သည်းခြေကျောက်နဲ့ အခြားရောဂါဆိုးများဖြစ် စေနိုင်ပါတယ်။ ပါမောက္ခ Roff က လှည့်လည်နေတဲ့ ကင်ဆာကလပ်စည်းမှာရှိတဲ့ ကိုလက်စထရောဟာ ဝက်သားစားပြီးဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ကိုလက်စထရောနဲ့ဆင်တူကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဝက်သားနဲ့ ဝက်သွေးထဲမှာ ယူရစ်အက်ဆစ် ၉၈% ပါဝင်နေတဲ့အတွက် မသန့်စင်ကြောင်း သက်သေဖြစ်ပါတယ်။ ပမာဏ အလွန်များပြားပြီး စားသုံးသူအတွက် အရိုးအဆစ် နာကျင်ခြင်း၊ အရိုးအဆစ် ရောင်ရမ်းခြင်းနဲ့ ကျောက်ကပ်ပြဿနာများ ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။ ဒီအပြင် ဝက်သားမှာ အရေပြားအလာလျစ်ဖြစ်စေတဲ့ ပရိုလွှဲပစ္စည်း (Histamine နဲ့ Imidazole)ပမာဏ များစွာပါဝင်ပြီး ဆာလဖါဇာတ်လည်း များစွာပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရပါတယ်။^{၁၉}

• “ဝက်သားဟာ အရသာရှိပြီး တိရစ္ဆာန်ကရတဲ့ ပရိုတင်း (အသားဓါတ်)အနေနဲ့ စားသုံးသင့်တယ်”လို့ တချို့က ဆိုကြပါသေးတယ်။ တကယ်တော့ သုတေသနတွေအရ ဝက်သားဟာ အခြားအသားတွေထက် အစာချေဖို့ပိုမိုခက်ခဲတဲ့အတွက် ဇီဝဆိုင်ရာတန်ဖိုး (Biological Value) အလွန်နိမ့်ပါတယ်။ ခွေး၊ ကြောင်၊ ကြွက်တွေရဲ့အသားတွေ စားသလိုပဲ။ လူ့ရုပ်ခန္ဓာ ကျန်းမာဖွံ့ဖြိုးရေး

^{၁၉} Prof. Dr. Hanafi Mahmoud madbouli, *Scientific Signs in Prohibiting Flesh of Swine*, (Jeddah : International Commission on Scientific Signs in Qur'an Sunnah). pp 89-93

ကို ထိခိုက်စေပါတယ်။

• “ဝက်သားကို အာရေဗျလိုဒေသတွေမှာသာ ကျန်းမာရေးအရ တားမြစ်ထားတာလို့ တချို့က ဆိုကြပါတယ်။ အခုခေတ်မှာ ဝက်တွေကို ကောင်းမွန်သန့်ပြန်တဲ့နည်းတွေနဲ့ မွေးမြူနိုင်ပြီ” လို့လဲ ဆိုပါတယ်။ တကယ်တော့ ဝက်တိရစ္ဆာန်ဟာ ပင်ကို သဘာဝကိုက ညစ်ညမ်းပါတယ်။ အညစ်အကြေးရှိရာကိုသာ စားသုံးဖို့ တိုးလေ့ရှိ ပါတယ်။ အခြားတိရစ္ဆာန်တွေကထွက်တဲ့အညစ်အကြေးတွေကို စားဖို့ နောက်က လိုက်လေ့လည်း ရှိပါတယ်။ သူ့ရဲ့အရေပြားကို သူ့မစင်နဲ့ ကျင်ငယ်ရည်နဲ့ လူးလေ့လည်း ရှိတတ်ပါတယ်။

• “ဝက်သားကို ပူပြင်းတဲ့ရာသီဥတုရှိတဲ့ အာရေဗျမှာသာ တားမြစ်ထားတာ”လို့ ဆိုကြပါတယ်။ ဆိုလိုတာက အာရေဗျမှာ စားရင် ဝမ်းရောဂါဖြစ်နိုင်ပြီး အခြားဒေသတွေမှာစားရင် ဝမ်းရောဂါ မဖြစ်နိုင်လို့ လွဲမှားစွာဆိုခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဝက်မှာ အဆီပါနှုန်း အလွန်မြင့်တဲ့အတွက် အသားနဲ့အဆီ ခွဲဖို့မလွယ်ကူပါဘူး။ ဒီလို အဆီများတဲ့အသားတွေဟာ ပူပြင်းတဲ့ဒေသမှာ ဝမ်းရောဂါဖြစ်နိုင် သလို အခြားဒေသတွေမှာလည်း ဝမ်းလျှောတာမျိုး ရောဂါဖြစ်နိုင် ပါတယ်။ ကိုလက်စထရောဓါတ်များခြင်းနဲ့ အလွန်မြင့်ကြောင့် နှလုံးရောဂါဖြစ်စေပါတယ်။^{၂၀}

• ဘာသာရေးအကြည့်ရင်လည်း ဂျူးနဲ့ ခရစ်ယာန်တို့ရဲ့ သမ္မာကျမ်း (Bible) နဲ့ မွတ်စလင်မ်တို့ရဲ့ ကုရ်အာန်ကျမ်းထဲမှာ ဝက်သားစားခြင်းကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ထားပါတယ်။ သခင် ယေရှု ခရစ်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း မစားခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဒီနေ့ ခရစ်ယာန် အများစုဟာ ရှင်ပေါလုရဲ့ သုံးပါးတစ်ဆူအယူဝါဒပေါ်လာပြီး သူ့ရဲ့လမ်း ညွှန်ချက်ကိုဦးစားပေးပြီး^{၂၁} ဓမ္မဟောင်းရဲ့ လမ်းညွှန်ချက်နဲ့

^{၂၀} Ahmad H. Sakr, Ph.D, 43-44.

^{၂၁} Cor. 8:4-10, 10:19-29, Col.2:13-14, 16:1, Tim 4:4-5, Rom: 14:14-17, Til: 1:15

သခင်ယေရှုရဲ့ ဓလေ့တွေကို မလိုက်နာကြတော့တဲ့အတွက်ဝက်သား အပါအဝင်ဓမ္မဟောင်းက တားမြစ်ထားတဲ့ အသေသား၊ အရက် စတာတွေကို စားသောက်နေခြင်းသာ ဖြစ်ကြပါတယ်။

၄။ အနှိုင်းမဲ့ ကိုးကွယ်ရာ (မြတ်အလ္လာဟ်)၏ နာမတော်မှလွဲ၍ အခြားအမည်ကို တ၊သ၍ လှီးဖြတ်ထားသော တိရစ္ဆာန်၏အသား

ကုရ်အာန်ကျမ်းစာနဲ့ အရဗီဘာသာစာပေမှာ အနှိုင်းမဲ့ ကိုးကွယ်ရာရဲ့အမည်ကို “အလ္လာဟ်” လို့ခေါ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာနှင့်အဝှမ်း လူသား နဗီ တမန်တော်အလင်းပြပုဂ္ဂိုလ်များ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး သူတို့ အသီးသီးဟာ သက်ဆိုင်ရာ ဘာသာစကားအသီးသီးနဲ့ အနှိုင်းမဲ့ ကိုးကွယ်ရာအမည်ကို ဖော်ပြပါတယ်။ ဥပမာ- God (ခရစ်ယာန်နှင့် အနောက်တိုင်း)၊ Elah (ဟီဘရူး)၊ အိရှ်ဝရ်(ဟိန္ဒူ)၊ ဓမ္မကာယနဲ့ Paramat Buddha (အိန္ဒိယ/ပါဠိ/သင်္ကေတ)၊ ခိုဒါ (ဖါရစီ) စသည်ဖြင့် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာအရှင်ဟာ အနှိုင်းမဲ့တစ်ဖြစ်ပြီး ဂုဏ်ရည်တူမရှိ၊ ကျင့်ကြံ၍မရ၊ လူဉာဏ်မမီ ဖြစ်ပါတယ်။ လောကခပ်သိမ်း ကို ဖန်ဆင်းရှင်၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပံ့ပိုးတော်မူတဲ့အရှင်၊ စကြဝဠာရဲ့ တရားစီရင်မယ့်နေ့ကို စိုးပိုင်ပြီး လူသားတွေကို ကုသိုလ်-အကုသိုလ်အလျောက် တရားစီရင် စစ်ဆေးမယ့်အရှင်၊ ဘုန်းတော် ဉာဏ်တော် အနန္တရှင် ဖြစ်တော်မူပါတယ်။^{၂၂}

အဲဒီအနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာအရှင်ဟာ လူသားကိုလည်း ဖန်ဆင်းခဲ့ပြီး စကြဝဠာ လောကခပ်သိမ်းမှာရှိသမျှတွေကို လူသားတွေရဲ့ အကျိုးငှာ လက်အောက်ခံဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။^{၂၃} ကမ္ဘာပြိုဟ်မှာလည်း တိရစ္ဆာန်လောက၊ သစ်ပင်လောကကို လူသားရဲ့ လက်အောက်ခံ

^{၂၂} ကုရ်အာန် ၁၁၁-၄၊ ၁၁၂:၁-၄

^{၂၃} ကုရ်အာန် ၃၁:၂၀၊ ၄၅:၁၃၊ ၆၁:၆၄၊ ၉၅:၄

ဖြစ်စေထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဟလာလ်အဖြစ် စားသုံးခွင့်ရှိတဲ့ တိရစ္ဆာန်ရဲ့အသားကိုစားမယ်ဆိုရင် အဲဒီအနှိုင်းမဲ့ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တဲ့ အရှင်မြတ်ရဲ့ နာမတော်ကို တ,သပြီး ထိုအရှင်မြတ် လှီးဖြတ် ခိုင်းထားတဲ့ နည်းလမ်းနဲ့ လှီးဖြတ် ရပါတယ်။^{၂၄} ဒါဟာ တိရစ္ဆာန်ရဲ့ ပိုင်ရှင်အစစ်အမှန်ကို အသိအမှတ်ပြုကျေးဇူးတင်ရာ၊ ခွင့်တောင်း ရာလည်းရောက်ပါတယ်။ အသက်ကို တန်ဖိုးထားခြင်းလည်းဖြစ် ပါတယ်။ အစ္စလာမ့် ဘဝတည်ဆောက်မှုလမ်းစဉ်မှာ လူသားရဲ့ ရုပ် ခန္ဓာကျန်းမာဖွံ့ဖြိုးရေးကိုသာမက နာမ်ခန္ဓာ (စိတ်နဲ့ဝိညာဉ်)သန့်စင် ဖွံ့ဖြိုးရေးကိုလည်း တစ်ပြိုင်တည်းအလေးထား သွန်သင် ထားပါတယ်။ အကယ်၍ အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာရဲ့အမည် (မည်သည့် ဘာသာစကားနဲ့မဆို)ကို တ,သခြင်းမရှိဘဲ လှီးဖြတ်ထားမယ်။ သို့မဟုတ် နတ်ဖြစ်စေ အခြားအမည်တစ်ခုခုကို တ,သပြီး လှီးဖြတ် ထားမယ်ဆိုရင် အဲဒီအသား/အစားအစာကို စားသုံးပိုင်ခွင့်မရှိတော့ ပါဘူး။ မူလပိုင်ရှင်အစစ်အမှန်အပေါ် သစ္စာမဲ့ရာ ရောက်တဲ့အတွက် အဲဒီအသား/အစားအစာကိုစားသုံးမိရင် စားသုံးသူဟာ မိမိရဲ့ နာမ်ခန္ဓာ (စိတ်နဲ့ဝိညာဉ်)သန့်စင်ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဘယ်လောက်ထိခိုက် မလဲဆိုတာ ရုပ်တရားနဲ့ခန့်မှန်းလို့ မရနိုင်ပါဘူး။ ဒီနာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ရောဂါပိုးဟာ အဲဒီသူရဲ့ ကောင်းမြတ်တဲ့ ကျင့်စဉ်တွေအတွက် ဘေးဥပါဒ်ဖြစ်လာပြီး ကျင့်ကြံမှုတွေရဲ့ အသီးအပွင့် မခံစားရတာတွေ ဖြစ်လာပါတယ်။^{၂၅} နာမ်ခန္ဓာဘေးဥပါဒ်ဖြစ်ရင် ရုပ်ခန္ဓာကျန်းမာရေး လည်း ထိခိုက်လာပါတယ်။

တိရစ္ဆာန်အသေသားအမျိုးမျိုး

အခုတင်ပြခဲ့တဲ့ အလိုအလျောက်သေတဲ့တိရစ္ဆာန်ရဲ့အသား၊

^{၂၄} ကုရ်အာန် ၅:၃

^{၂၅} ကုရ်အာန် ၉:၁၇-၁၀

စီးတွေတဲ့သွေး၊ ဝက်သားနဲ့ အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာရဲ့အမည်ကလွဲပြီး အခြားအမည်ကို တ၊သ လှီးဖြတ်ထားတဲ့အသားတို့ဟာ အဓိက ဟရာမ်အစားအစာ(၄)မျိုးဖြစ်ပါတယ်။ အခု ဆက်လက်ပြီး အသေသား သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်အသေ(၅)မျိုးကို ရှင်းလင်း တင်ပြပါမယ်။ အဲဒါတွေကတော့---

၅။ လည်မျိုလိမ်/ညှစ်ခံရ၍ သေသောတိရစ္ဆာန်၏အသား

ကြိုးနဲ့လည်မျိုမှာ တတ်ညှစ်တာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တိရစ္ဆာန်ရဲ့ဦးခေါင်း ကို တစ်စုံတစ်ရာထဲထည့်ပြီး ခွဲတာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တိရစ္ဆာန်ဟာ အသက် ရှူမွှန်းကြပ်ရာက မျောသွားပြီးသေခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဆိပ်ငွေ့ဖြစ်တဲ့ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုဒ်ဓါတ်ဟာ အဲဒီသတ္တဝါရဲ့ သွေးထဲမှာ စုပ်နေပါတယ်။ ဒီအပြင် အဲဒီတိရစ္ဆာန်ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲက အဆိပ်အတောက် စွန့်ပယ်ပစ္စည်းတွေနဲ့ ဘက်တီးရီးယားတွေပါတဲ့ အဲဒီသတ္တဝါရဲ့သွေးတွေကို မသေခင်ပြင်ပထုတ်ဖို့ အခွင့်အလမ်း လည်း မရဘဲရှိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် လည်မျို လိမ်/ညှစ်ခံရလို့ သေတဲ့တိရစ္ဆာန်ရဲ့အသားစားခြင်းကို တားမြစ်ထားပါတယ်။

၆။ ရိုက်နှက်/ထိခိုက်၍ သေသောတိရစ္ဆာန်၏အသား

ရိုက်နှက်ခြင်း၊ ပုဆိန်နဲ့ခုတ်ခြင်း၊ ကျည်ဆံနဲ့ပစ်ခြင်း၊ လျှပ်စစ် ဓါတ်နဲ့တို့ခြင်းစတာတွေနဲ့ တိရစ္ဆာန်ကိုသတ်ခြင်းဟာ ကရုဏာ ကင်းတဲ့လုပ်ရပ်တွေဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတိရစ္ဆာန်ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲက အန္တရာယ်ရှိတဲ့သွေးတွေကိုလည်း မသေခင်ပြင်ပကို ထုတ်ခွင့်မရ ပါဘူး။ အစ္စလာမ့် တရားတော်နဲ့အညီ ဇဗဟ်လှီးဖြတ်ခြင်းရဲ့အကျိုး ကျေးဇူးတွေကို နောက်မှာ သီးခြားရှင်းပြပါမယ်။

၇။ မြင့်ရာမှကျ၍ သေသောတိရစ္ဆာန်၏အသား

အမြင့်ကကျသေတဲ့တိရစ္ဆာန်တွေမှာလည်း ထိတ်လန့်တာ၊ လည်ပင်းကျိုးတာ၊ ပြင်းထန်စွာအကြောက်အကန်လှုပ်ရှားရတာ၊ ရေနစ်တာ စတာတွေနဲ့သေရတာဖြစ်လို့ ရိုက်နှက်/ထိခိုက်ပြီး သေတဲ့တိရစ္ဆာန်ရဲ့အသားလိုပဲ ဘေးဥပါဒ်အန္တရာယ် ဖြစ်စေပါတယ်။

၈။ ဦးချိုပြင်ဌေးခတ်ခံရ၍ သေသောတိရစ္ဆာန်၏အသားနှင့်

၉။ သားရဲတိရစ္ဆာန်များ ကိုက်ခဲသတ်ဖြတ်ထားသော

တိရစ္ဆာန်၏အသား

ဆိုလိုတာက တိရစ္ဆာန်အချင်းချင်း ဌေးခတ်လို့သေတဲ့တိရစ္ဆာန်ရဲ့အသားနဲ့ သားရဲတိရစ္ဆာန်တွေက ကိုက်ဖြတ်ပြီး အစိတ်အပိုင်းအချို့စားခြင်းခံလိုက်ရတဲ့ တိရစ္ဆာန်ရဲ့အသားကို စားသုံးခြင်းကို တားမြစ်ထားပါတယ်။ ထိခိုက်ပြီးသေတဲ့ တိရစ္ဆာန်လိုပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအပြင် ကိုက်ဖြတ်တဲ့ တိရစ္ဆာန်က အဆိပ်ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ကိုက်ခဲရတဲ့တိရစ္ဆာန်ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ကစီးထွက်တဲ့သွေးပမာဏဟာ ထွက်သင့်တဲ့ ပမာဏအထိ မရောက်တဲ့အတွက်ဖြစ်စေ ဒီအသေသားဟာ စားသုံးသူရဲ့ ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေပါတယ်။ ဒီအပြင် သားရဲတိရစ္ဆာန်တွေ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းစားပြီးမှ ကျန်တဲ့အသေသားကို စားခြင်းဟာလည်း လူ့ဂုဏ်သိက္ခာနဲ့ မအပ်စပ်ပါဘူး။

အခုဖော်ပြခဲ့တဲ့ အသေသား(၅)မျိုးမှာ အဲဒီတိရစ္ဆာန်သေတာနဲ့ ခန္ဓာကိုယ် ယိုယွင်းမှုဖြစ်စဉ် ဖြစ်ပါတယ်။ ကြွက်သားတွေမှာရှိတဲ့ ပရိုတင်း(အသားဓါတ်)ကို ပြိုကွဲစေခဲ့ပါတယ်။ အနံ့အသက်ဆိုးတွေလည်းထွက်လာပြီး စားသုံးသူရဲ့ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်စေပါတယ်။ အကယ်၍ အဲဒီ တိရစ္ဆာန်တွေဟာ အခုဖော်ပြတဲ့ အခြေအနေ ကြုံတွေ့ခဲ့ပြီး အသက်မထွက်သေးခင်မှာ ရှင်လျက်တွေ့ရမယ်

ဆိုရင်တော့ အစွလာမ့်တရားတော်နဲ့အညီ ဇဗဟ်ပြုလီးဖြတ်ပြီး စားသုံးနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။^{၂၆}

ဒီအပြင် ဒီအသေသား(၅)မျိုးက လူတွေကို တိရစ္ဆာန်တွေ အပေါ်မှာ ကြင်နာဖို့နဲ့ သူတို့ကို ဘေးအန္တရာယ်တွေက ကာကွယ် ပေးဖို့ အသိပညာပေးတာဖြစ်ပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေကို ဂရုမစိုက်ရင် ဒီပြဿနာ(၅)မျိုး ကြုံတွေ့နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ တိရစ္ဆာန် အချင်းချင်း တိုက်ပေးတာ၊ ဝှေ့ခတ်စေတာတွေမလုပ်ဖို့ တားမြစ်ချက်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ပင်လယ်အစားအစာ (Sea Food) အတွက်ခြွင်းချက်

အစွလာမ့်တရားဥပဒေမှာ တံငါလုပ်ငန်း၊ ငါးဖျားခြင်းကို ခွင့်ပြု ထားပါတယ်။^{၂၇} ဒီအပြင် ငါး၊ ဝေလငါးနဲ့ အခြား ပင်လယ်အစားအစာ တွေဟာ “အသေသားမစားရ”ဆိုတဲ့ သတ်မှတ်ချက် ထဲမှာမပါဝင်ဘဲ စားသုံးခွင့်ပြုထားပါတယ်။^{၂၈} တမန်တော် မုဟမ္မဒ်သခင်(ﷺ)က “ပင်လယ်ရေဟာသန့်ပြီး ပင်လယ်ထဲမှာသေတဲ့ ရေသတ္တဝါတွေဟာ ဟလလ်အဖြစ် စားသုံးခွင့်ရှိတယ်”လို့ ရှင်းလင်းခဲ့ပါတယ်။^{၂၉}

တိရစ္ဆာန်၏သားရေ၊ အရိုးနှင့် အမွေးအမျှင်များကို အသုံးပြုခြင်း

အသေသားစားသုံးခြင်းကို ဟရာမ်အဖြစ်တားမြစ်ထားပေမယ့် အဲဒီတိရစ္ဆာန်ရဲ့ သားရေ၊ အရိုးနဲ့ အမွေးအမျှင်တွေကိုတော့ စားသုံးတဲ့ပစ္စည်းတွေထဲ ဓါတုပစ္စည်းအဖြစ် ထည့်ဖို့မဟုတ်ဘဲ အခြားအသုံးအဆောင်တွေအတွက် အသုံးပြုနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ- တမန်တော်မြတ်က သေသွားတဲ့တိရစ္ဆာန်ရဲ့သားရေကို သားရေနယ်

^{၂၆} Yusuf-al-Qardawi, p.45-46

^{၂၇} ကုရ်အာန် ၅:၉၆

^{၂၈} ဗုခါရ်ကျမ်း

^{၂၉} အဟ်မဒ်ကျမ်း

လိုက်ရင် သားရေ သန့်သွားတယ်လို့ သင်ခဲ့ပါတယ်။^{၃၀}

၁၀။ ယဇ်ပူဇော်ထားသောအသား

နတ်ဖြစ်စေ၊ တစ်စုံတစ်ရာကိုဖြစ်စေ ပူဇော်ပသထားတဲ့ အသားကို ကုန်အာန်ကျမ်းစာထဲမှာ ဟရာမ်အဖြစ် ပြင်းထန်စွာ တားမြစ်ထားပါတယ်။^{၃၁} ဆိုလိုတာကတော့ အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာ အမည်ကလွဲလို့ အခြားတစ်စုံတစ်ရာရဲ့ အမည်ကို တသ လုံးဖြတ် ခြင်းနဲ့ အတူတူပဲဖြစ်ပါတယ်။ ယဇ်ပူဇော်ထားတဲ့အစာကို စားခြင်း ဟာ လူနာမ်ခန္ဓာ (စိတ်နဲ့ဝိညာဉ်)ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ထိခိုက်ညစ်ညူး စေပါတယ်။

၁၁။ အရက်သေစာနှင့်မူးယစ်ဆေးဝါးများ

အရက်သေစာနဲ့မူးယစ်ဆေးဝါးဟာ လူ့ရဲ့ရုပ်ခန္ဓာနဲ့ နာမ်ခန္ဓာ (စိတ်နဲ့ဝိညာဉ်)ကို အပြင်းအထန် ထိခိုက်ပျက်စီးစေတယ်ဆိုတာ ဒီနေ့ အငြင်းမပွားတော့ပါဘူး။ အစ္စလာမ့်ဘဝ တည်ဆောက်မှု လမ်းစဉ်မှာ အဲဒါတွေဟာ . . .

- ညစ်ညမ်းတဲ့အရာတွေဖြစ်တယ်။
- ရှိုင်သွာန်မာရ်နတ်ခေါ် အဖျက်အင်အားစုရဲ့ လုပ်ရပ်ဖြစ် တယ်။
- အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာနဲ့ အမှန်တရားကနေ လူတွေကို ကင်းဝေးစေတယ်။
- ကောင်းတဲ့အလုပ် လုပ်နေစဉ်မှာတောင် မူးယစ်အရှိန် ကြောင့် ကိုယ်ဘာ ပြောနေသလဲ၊ ကိုယ်ဘာလုပ်နေသလဲ ဆိုတာကို အပြည့်အဝ သတိမထားမိတော့ဘူး။

^{၃၀} ဗုခါရီကျမ်း၊ မွတ်စလင်မ်ကျမ်း

^{၃၁} ကုန်အာန် ၅:၃

- လူတွေကြားမှာ ရန်လိုမှုတွေ၊ မုန်းတီးမှုတွေကို ဖန်တီးပေးတယ်။
- မကောင်းမှုတွေရဲ့ မိခင်ဖြစ်တယ်။
- ကားလမ်းမတော်တဆမှုတွေ၊ လူသတ်မှု၊ မုဒိမ်းမှုအပါအဝင် ပြစ်မှုကြီးတွေ ပိုမိုများပြားစေတယ်။
- မူးယစ်ဆေးဝါးစွဲသူတစ်ဦးရှိရင် သူ့မိသားစု သူ့ပတ်ဝန်းကျင် ပြိုကွဲပျက်စီးမှု တွေ ကြုံကြရတယ်။
- တိုင်းပြည်အနေနဲ့ဆိုရင်တော့ လူသားအရင်းအမြစ်တန်ဖိုး လျော့ကျပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်တဲ့ နိုင်ငံနဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်မလာနိုင်ဘူး။ သူတစ်ပါး လက်အောက်ခံ ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။

ဟရာမ်အစားအစာနှင့်ပတ်သက်၍ခြွင်းချက် (Exception)

ဟရာမ်တားမြစ်ချက်ဆိုတာ လူသားတွေရဲ့ ရုပ်နာမ်ဖွံ့ဖြိုးမှု အတွက် အနှိုင်းမဲ့ ကိုးကွယ်ရာက ပြဌာန်းပေးထားတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘယ်သူကမှ ဟရာမ် တားမြစ်ချက်ကို ဟလလ် ခွင့်ပြုချက်အဖြစ် ဖြစ်စေ၊ ဟလလ်ကို ဟရာမ်အဖြစ် ဖြစ်စေ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခွင့်မရှိပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အစ္စလာမ့်တရားဥပဒေမှာ ဒါနဲ့ ပတ်သက်လို့ ခြွင်းချက်ဆိုတာရှိပါတယ်။ ဥပမာ---

၁။ မေ့မှားပြီးတော့ဖြစ်စေ

၂။ အဓမ္မခြိမ်းခြောက်စေခိုင်းခံရလို့ဖြစ်စေ

(ကုရ်အာန် ၆:၁၁၉ ၊ ၂:၁၇၃)

၃။ ကိုယ်တိုင်က သုံးစွဲဖို့ဆန္ဒမရှိပေမယ့် အငတ်ဘေးကြုံတွေ့

ရင်ဖြစ်စေ (ကုရ်အာန် ၅:၃၊ ၆:၁၄၅)

ဟရာမ်အဖြစ်တားမြစ်ထားတဲ့ အစားအစာကို မလွဲသာ မရှောင်သာ သုံးစွဲလိုက်ရခြင်းကို ခွင့်ပြုထားပါတယ်။ ဒီလို အဓမ္မ

သို့မဟုတ် အငတ်ဘေးကြုံရင် ကိုယ်တိုင်က ဥပဒေချိုးဖောက်လိုတဲ့ ဆန္ဒမပါရဘူး။ လိုအပ်ချက်ထက် ပိုမသုံးရပါဘူး။ ဒါဟာ ကိုယ်ကျင့် တရား ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် စည်းကမ်းဖြစ်ပါတယ်။

ဟရာမ်တားမြစ်ချက်ပစ္စည်းပါတဲ့ ဆေးဝါးနဲ့ပတ်သက်လို့ မွတ်စ်လင်မ် ဓမ္မသတ်ပညာရှင်တွေကြားမှာ အယူအဆ (၂)ရပ်ကွဲပါ တယ်။ တစ်ချို့ကတော့ မသုံးစွဲအပ်ဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။ အစ္စလာမ့် သမိုင်းကိုကြည့်ရင် မွတ်စ်လင်မ် အမျိုးသားတွေကို ပိုးထည်ဝတ်ဆင် ခြင်းကို တားမြစ်ထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တမန်တော်မြတ်က အင်ဒုရ် ရဟ်မာန်ဗင်န်အောင်ဖ်နဲ့ အလ်-ဇုဗိုင်ရ်ဗင် အလ်-အောင်ဝါမ် ဆိုတဲ့ ဆွဟါဗဟ် အဆွေတော်ကြီးနှစ်ဦးကိုတော့ ယားနာရောဂါရှိကြလို့ ဝတ်ဆင်ခွင့်ပေးခဲ့တာရှိပါတယ်။^{၃၂} အထက်မှာ ဖော်ပြထားတဲ့ ကုရ်အာန်ရဲ့လမ်းညွှန်၊ တမန်တော်မြတ်ရဲ့ ဒီလက်တွေ့လုပ်ရပ်အရ ဟရာမ်ပစ္စည်းကို ဆေးဝါးအဖြစ် လိုအပ်ရင် သုံးခွင့်ရှိတယ်လို့ အချို့ ပညာရှင်တွေက ဆုံးဖြတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီလိုသုံးတဲ့အခါ---

(၁) ရောဂါရှင်တွေအတွက် အခြား ဟလာလ်ဖြစ်စေတဲ့ ဆေးဝါး အစားထိုးစရာ လုံးဝမရှိတော့ဘူး။

(၂) ဒီ ဟရာမ်ပစ္စည်းပါတဲ့ ဆေးဝါးကိုမှ မသုံးစွဲရင် လူနာ အတွက် အသက်အန္တရာယ်ရှိနေတယ်ဆိုတဲ့ အခြေအနေ မျိုး ဖြစ်ရပါမယ်။^{၃၃} ဆိုလိုတာက အစ္စလာမ့်ကျင့်စဉ်တွေဟာ အစွန်းမရောက်ဘူးဆိုတာ ပြဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

^{၃၂} ဗုခါရီကျမ်း၊

^{၃၃} Yusuf al-Qardawi, pp.50-51.

အခန်း (၃)

ဟလာဟ် ခေါ် တရားဝင်နည်းလမ်းဖြင့် စီးပွားရှာဖွေသုံးခွဲခြင်း

အစ္စလာမ့်ဘဝတည်ဆောက်မှုလမ်းစဉ်မှာ ရုပ်နဲ့နာမ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် စီးပွားကို ကိုယ်ရှာဖွေချင်သလို ရှာဖွေ/သုံးစွဲခွင့်မရှိဘဲ ဟလာလ်နည်းကျရှာဖွေ ခြင်းနဲ့ သုံးစွဲခြင်းပြုရပါတယ်။ ဒါဟာ ဟလာလ်အစားအစာဖြစ်ဖို့ ဒုတိယမှတ်ကျောက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက ဟလာလ် ဆိုတာ “အစာ” ကိုသာဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ဘဲ “နည်းလမ်း” "Means" ကိုပါ ဆိုလိုပါတယ်။ ဥပမာ-

(၁) အရက်သေစာ၊ မူးယစ်ဆေးဝါး၊ အတိုးအညွှန်း၊ လောင်းကစားခြင်းနဲ့ ထီလုပ်ငန်း (ထုတ်လုပ်/ရောင်းချ/ ဖြန့်ချိ) စတာတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ရလာတဲ့ စီးပွားဥစ္စာကို ဟရာမ်တားမြစ်ထားပါတယ်။ (ကုရ်အာန် ၅:၉၀-၉၁၊ ၂:၂၇၅)

(၂) အတုအပပြုလုပ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း၊ လိမ်လည်လှည့်ဖျားခြင်း၊ လုယက်တိုက်ခိုက်ခြင်း စတဲ့နည်းတွေနဲ့ ရှာထားတဲ့ စီးပွားဥစ္စာကလည်း ဟရာမ်ဖြစ်ပါတယ်။ (ကုရ်အာန် ၂:၁၈၈၊ ၄:၂၊ ၆:၁၅၂၊ ၇:၈၅၊ ၃:၁-၅)

(၃) စားနပ်ရိက္ခာနဲ့ လူသားတွေရဲ့အခြေခံလိုအပ်ချက်တွေကို တမင်သို့လှောင်ထားပြီး ဈေးကွက်ထဲမှာပြတ်လပ်အောင် ဖန်တီးခြင်းကိုလည်း ဟရာမ်အဖြစ် တားမြစ်ထားပါတယ်။ (ကုရ်အာန် ၃:၁၈၀၊ ၉:၃၄-၃၅)

(၄) လူကုန်ကူးခြင်း၊ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ငန်းနဲ့ အလားတူ အမျိုးသမီးတွေရဲ့ ဘဝကို သေးသိမ်အောင် ပြုပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်းကို အန္တရာယ်ဖြစ်စေတဲ့ လုပ်ငန်း အားလုံးကိုလည်း ဟရာမ်အဖြစ် တားမြစ်ထားပါတယ်။ (ကုရ်အာန် ၂၄: ၂၃)

(၅) အလားတူ ဖြုန်းတီးဖို့၊ ကြွားဝါဖို့၊ ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင်လုပ်ဖို့၊ လာဘ်ထိုးပြီး သူတစ်ပါးကို ဒုက္ခပေးဖို့ စတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေနဲ့ သုံးစွဲမှုကိုလည်း ဟရာမ်အဖြစ် တားမြစ်ထားပါတယ်။ လူတိုင်းဟာ ကိုယ့်လုပ်ရပ်တိုင်းအတွက် အနှိုင်းမဲ့ ကိုးကွယ်ရာအရှေ့မှာ စစ်ဆေးခံရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

(ကုရ်အာန် ၇: ၃၁၊ ၁၇: ၂၆၊ ၁၉: ၂၇-၃၁၊ ၂၅: ၆၈)

(၆) မိမိတို့ရှာဖွေစုဆောင်းလိုရတဲ့ စီးပွားဥစ္စာတွေထဲက လူမှုသန့်စင်ဖွံ့ဖြိုးရေး “ဇကားသ်”နဲ့ အထွေထွေအလှူ “ဆွဒကဟ်”တို့ကိုလည်း ထိုက်သင့်သူတွေကို ခွဲဝေပေးဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ (ကုရ်အာန် ၉: ၆၀၊ ၆၉၊ ၁၀၃၊ ၉၈: ၅)^{၃၄}

ဒီအချက်တွေကို ကြည့်ရင် ဟလာလ်အစားအစာကို အခြေပြုထားတဲ့ အစ္စလာမ့်စီးပွားရေးစနစ်ဟာ ကမ္ဘာ့ရဲ့အစားအစာဘေးဥပါဒ်ကင်းရေးသာမကဘဲ ကမ္ဘာ့လူမှုစီးပွားလုံခြုံဘေးကင်းရေးအတွက် ဘယ်လောက်အကျိုးပြုသလဲဆိုတာ ခန့်မှန်းကြည့်နိုင်ပါတယ်။

^{၃၄} Ghulam Sarwar, *Islam: Beliefs and Teachings* (Islamabad: Da'wah Academy, 2nd edn., 2004), p.173.

အခန်း (၄)

သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ပြီး ကျန်းမာရေးကိုအကျိုးဖြစ်စေခြင်း (သို့င်ယိဗ်)

ဟလလ်အစားအစာဖြစ်ဖို့ တတိယမှတ်ကျောက်ကတော့ အစားအစာဟာ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ပြီး ကျန်းမာရေးကိုအကျိုးဖြစ်စေခြင်း (clean, wholesome and hygene) ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ အစားအစာရဲ့ မူလပင်ကိုယ်နဲ့ အဲဒါကို ရှာဖွေ ဆည်းပူးပုံဟာ ဟလလ်ဖြစ်ရုံ သာမက အဲဒီအစားအစာကို ကိုင်တွယ်ပုံ (handling) ၊ ပြင်ဆင်ပုံ (preparation) ၊ ထုတ်လုပ်ပုံ (production) ၊ သိုလှောင်ပုံ (storage)၊ ဖြန့်ချိပုံ (distribution) ၊ ချက်ပြုတ်ပုံ (cooking) နဲ့ လူတွေကို တည်ခင်းချကျွေးပုံ (service) စတဲ့ ကဏ္ဍအသီးသီးမှာ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းပြီး ကျန်းမာစေတဲ့ စံနှုန်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို ကုန်အာန်ကျမ်းမြတ်ထဲမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း(၁၄၀၀)ကျော်ကတည်းက အစားအစာ ဟလလ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ “သို့င်ယိဗ်” (သန့်ရှင်းကျန်းမာစေခြင်းနဲ့) ပြည့်စုံရမယ်လို့လမ်းညွှန်ထားခြင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။^{၃၅} တမန်တော်မြတ်ရဲ့ သြဝါဒကျမ်းတွေထဲမှာတော့ ရှုထောင့်မျိုးစုံကနေ ရှင်းပြထားတာတွေ ရပါတယ်။ အစ္စလာမ်သာသနာဟာ အာရပ်ဒေသကို ကျော်လွန်ပြီး အခြားလူမျိုး၊ ဒေသ၊ ယဉ်ကျေးမှုတွေကိုရောက်တဲ့အခါ

^{၃၅} ကုန်အာန် ၅:၄၊ ၂:၁၆၈၊ ၂:၁၇၂-၁၇၃

အာရပ်အစားအစာ သာမကတော့ဘဲ အာရပ်မဟုတ်တဲ့ အစားအစာနဲ့ ရှာဖွေပုံနည်းလမ်းတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဖိကဟ်ဓမ္မသတ်ပညာရှင်တွေက ဟလာလ် အရည်အသွေးပြည့်/မပြည့်ကို ဒီသို့လ်ယိင် ဆိုတဲ့ဝေါဟာရအပေါ်မှာ သုတေသနပြု စဉ်းစားဆင်ခြင်ပြီး ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ သုတေသနတွေအပေါ် အခြေခံပြီး အစ္စလာမ်ဥပဒေသိပ္ပံပညာ (ဖိကဟ်)မှာ ညစ်ညမ်းမှု (နဂျစ်)၊ သံသယဖြစ်ဖွယ်(ရှင်ဟတ်)နဲ့ မနှစ်သက်ဖွယ်/ အားမပေး(မက္ကရူဟ်) စတဲ့ ဝေါဟာရတွေ တွင်ကျယ်လာခဲ့ပါတယ်။ အခုခေတ်မှာ ဆိုရင်တော့ အစားအစာ၊ အသုံးအဆောင်၊ ဆေးဝါးတစ်ခုဟာ ဘေးဥပါဒ်ကင်း/မကင်း ကို အစားနဲ့ဆေးဝါးဆိုင်ရာ သိပ္ပံနည်းပညာရပ်တွေနဲ့ စစ်ဆေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

(က) ညစ်ညမ်းမှု (နဂျစ်)

အစ္စလာမ်ဥပဒေသိပ္ပံပညာအရ ညစ်ညမ်းမှု(နဂျစ်)လို့ သတ်မှတ်တဲ့ အရာတွေကတော့

၁။ ပင်ကိုယ်သဘာဝအားဖြင့် ညစ်ညမ်းတယ်လို့သတ်မှတ်ထားတဲ့ အရာတွေ (ဥပမာ-ဝက်နဲ့ ဝက်ကထွက်တဲ့ ပစ္စည်းတွေ)

၂။ ပင်ကိုယ်သဘာဝအားဖြင့် ဟလာလ်အစားအစာအဖြစ် ခွင့်ပြုထားပေမယ့် ဟလာလ် မဟုတ်တဲ့အရာနဲ့ ရောထားတဲ့ အစာ

၃။ ပင်ကိုယ်သဘာဝအားဖြင့် ဟလာလ်အစားအစာအဖြစ် ခွင့်ပြုထားပေမယ့် ဟလာလ် မဟုတ်တဲ့အရာနဲ့ တိုက်ရိုက် ထိတွေ့ခဲ့ရတဲ့အစာ

၄။ လူနဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ ဒွါရပေါက်တွေကနေ ထွက်တဲ့အရည် ဖြစ်စေ၊ အစိုင်အခဲဖြစ်စေ၊ ဥပမာ-သေး၊ ချေး၊ မစင်၊

အန်ဖတ်၊ ပြည်၊ ဝက်နဲ့ ခွေးသတ္တဝါတွေရဲ့ သုက်ရည်နဲ့
မမျိုးဥ

၅။ အစွလာမ့်တရားတော်နဲ့အညီ ဇဗဟ် လှီးဖြတ်ထားခြင်းမရှိတဲ့
သတ္တဝါရဲ့ အသား စတာတွေဖြစ်ပါတယ်။^{၃၆}

ညစ်ညမ်းမှုအဆင့်အတန်း(၃)ခုရှိပါတယ်။

* ပြင်းထန်တဲ့ညစ်ညမ်းမှု (နဂျစ်-မုဂလ်လဇဟ်)ဆိုတာက
ဝက်နဲ့ ခွေးအပါအဝင် အဲဒီသတ္တဝါတွေရဲ့ ဒွါရပေါက်က
နေထွက်တဲ့အရည်နဲ့အစိုင်အခဲ

* ပေါ့ပါးတဲ့ညစ်ညမ်းမှု (နဂျစ်-မုခလ်လဇဟ်)ဆိုတာက
မိခင်နို့ကလွဲလို့ အခြား ဘာမှသောက်စားထားခြင်းမရှိတဲ့
(၂)နှစ်နှင့် (၂)နှစ်အောက်အရွယ် ကလေးရဲ့ ကျင်ငယ်ရည်

* အလယ်အလတ်ညစ်ညမ်းမှု (နဂျစ်-မုသဝပ်စ်စီသွဟ်)
ဆိုတာကတော့ ပြင်းထန်တဲ့ ညစ်ညမ်းမှုလည်းမဟုတ်၊
ပေါ့ပါးတဲ့ ညစ်ညမ်းမှုလည်းမဟုတ်တဲ့အမျိုးအစားကို
ခေါ်ပါတယ်။ ဥပမာ- အန်ဖတ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ အရက်
သေစာ၊ ပုပ်နေတဲ့အသား၊ ဒွါရပေါက်ကထွက်တဲ့အရည်နဲ့
အစိုင်အခဲ စတာ တွေဖြစ်ပါတယ်။^{၃၇}

လူသားနှင့်အာဟာရ

အစာ (Food) နဲ့ အာဟာရ (Nutrition) မတူပါဘူး။ လူသား
တွေရှင်သန်ရေးနဲ့ ကျန်းမာရေးအတွက် အာဟာရ အဓိကဖြစ်
ပါတယ်။ အာဟာရကို နေ့စဉ်စားသုံးနေတဲ့ အစာတွေက ရရှိပါ
တယ်။ ဆန်၊ ဆီ၊ ဆား၊ သီးနှံ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ပဲ၊ အသား၊ငါး

^{၃၆} Halal Food – Production, Preparation, Handling and Storage – General Guidelines (Frist Revision), (Putrajaya: Derpartment of standards Malaysia, 2004), p.2.

^{၃၇} ၎င်း

စသည်ဖြင့် အစာအမျိုးပေါင်း များစွာရှိနေပေမယ့် အဲဒီအစာတွေကို အာဟာရဓါတ်အဖြစ်ခွဲမယ်ဆိုရင် (၆)မျိုးသာရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ ကစီဓါတ် (ကာဘို ဟိုက်ဒြိတ်)၊ အဆီဓါတ်၊ အသားဓါတ် (ပရိုတင်း)၊ သတ္တုဓါတ်ဆား၊ ဗီတာမင်တွေနဲ့ ရေဓါတ်တို့ ဖြစ်ကြပါတယ်။^{၇၈} အာဟာရဓါတ်(၆)မျိုးရဲ့ ဂုဏ်သတ္တိတွေဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု မတူညီသလို လူခန္ဓာကိုယ်မှာ အသုံးချပုံလည်း မတူညီကြပါဘူး။ အာဟာရ မျှတတဲ့အစာဆိုတာကတော့ လူတစ်ယောက် အတွက်လိုအပ်တဲ့ အာဟာရဓါတ်(၆)မျိုးလုံး ပါဝင်စေပြီး ပမာဏအားဖြင့်လည်း လုံလောက်ရမည့်အပြင် နေ့စဉ် လိုအပ်ချက်ကိုလည်း ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်တဲ့ အစာကိုခေါ်ပါတယ်။^{၇၉}

ကစီဓါတ်နဲ့အဆီက ခန္ဓာကိုယ်မှာ အင်အားဖြစ်ထွန်းစေပါတယ်။ ပရိုတင်း ခေါ် အသားဓါတ်ကတော့ ခန္ဓာကိုယ်ကို ကြီးထွားစေပြီး တိရစ္ဆာန်နဲ့အပင်(၂)မျိုး စလုံးကရရှိနိုင်ပါတယ်။ ဗီတာမင်နဲ့ သတ္တုဓါတ်တွေက ရောဂါကာကွယ်ပေးပါတယ်။ လူခန္ဓာကိုယ်ရဲ့ (၃)ပုံ(၂)ပုံဟာ ရေနဲ့ဖွဲ့စည်းထားပြီး ရေဟာလူသားအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်ဖြစ်ပါတယ်။^{၈၀} ဒါကြောင့် အစွဲလားမိအစားအစာစနစ်မှာ အစာဆိုတာ ဟလာလ်စားပိုင်ခွင့်ရှိရမယ့်အပြင် သွိုင်ယိမ်လို့ခေါ်တဲ့ သန့်စင်ကောင်းမြတ်တဲ့ (ဝါ) ကျန်းမာစေတဲ့ အာဟာရဖြစ်စေတဲ့ အစာဖြစ်ရမယ်လို့ ညွှန်ကြားထားတာဖြစ်ပါတယ်။

ကစီဓါတ်(ကာဘိုဟိုက်ဒြိတ်)ကို ဆန်ကရရှိနိုင်တယ် ဆိုပေမယ့် မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဒေသအချို့မှာ စပါးကိုကြိတ်ခွဲပြီး ဆန်အဖြစ် သိုလှောင်ချိန်မှာ သိုလှောင်အပ်တဲ့ အဆောက်အအုံနဲ့ သိုလှောင်

^{၇၈} မြန်မာအစားအစာ၏အာဟာရ ၊ (ရန်ကုန်၊ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ၁၉၉၄)၊ စာ ၂၃၊

^{၇၉} ၎င်း၊ စာ-၂၄

^{၈၀} ၎င်း ၊ စာ ၂၅-၂၆

ရမယ့်နည်းပညာချို့တဲ့မှုကြောင့် ဆန်တွေဟာ မှိုတက် လာတတ်ပါတယ်။ မှိုဆိုတာ အဆိပ်အတောက်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအခါ အချို့က မှိုတက်ဆန်တွေကို ဈေးလျှော့ပြီးရောင်းကြပါတယ်။ မှိုတက်ဆန်တွေဟာ အရောင်ဝါ သွားလေ့ရှိပြီး မာသွားပါတယ်။ ဒါကို အစာခံတဲ့ဆန်ဆိုပြီး နယ်အချို့မှာ လူကြိုက် များပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ဘေးဥပါဒ်ရှိတဲ့ မှိုတက်ဆန်တွေ လူ့ခန္ဓာကိုယ်ထဲ တိုက်ရိုက် ရောက်သွားပါတယ်။ နောက်တစ်မျိုးကတော့ ဒီမှိုတက်ဆန်တွေကို တစ်ချို့ကတိရစ္ဆာန် အစာအဖြစ် သုံးကြပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ကြက်မွေးမြူရေးမှာသုံးတော့ ဒီမှိုတက် ဆန်စားရတဲ့ကြက်တွေရဲ့ အသည်းတွေမှာ အဆိပ်တွေရှိနေပြီး ဒီမှိုအဆိပ်တွေဟာ လူ့ခန္ဓာကိုယ်ထဲကို အဲဒီကြက်အသည်းစားသုံးရာက ဝင်ရောက်လာပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ကြက်အသည်းကင်တွေ ပိုဆိုးတာပေါ့။

အလားတူပဲ၊ မြန်မာနိုင်ငံမှာ စားသုံးဆီအသုံးများပါတယ်။ ပဲဆီ၊ နှမ်းဆီနဲ့ စားသုံးဆီတို့ကို အဓိကအသုံးပြုတဲ့နေရာမှာ ပြည်တွင်းက ထွက်တဲ့ဆီမလုံလောက်လို့ ပြည်ပက-အထူးသဖြင့် မလေးရှားက-စားအုန်းဆီတင်သွင်းရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အတ္တသမား တစ်ချို့ဟာ စားအုန်းဆီတွေခဲရင် အဆီပျော်အောင်လို့ ဆီထဲကို ဆပ်ပြာ မှုန့်တွေထည့်လေ့ရှိကြောင်း ကြားသိရပါတယ်။ ဆပ်ပြာမှုန့်တွေဟာ အစာအိမ်က တစ်ဆင့် သွေးလမ်းကြောင်းထဲရောက်သွားရင် သွေးထဲမှာ အက်ဆစ်ပမာဏများလာပြီး အစာလမ်းကြောင်း ပေါက်တာ၊ အသက်ရှူကြပ်တာ၊ သွေးဖိအားကျတာ၊ လည်ချောင်း ယားပြီး ခန္ဓာကိုယ်တွင်းအင်္ဂါတွေပျက်စီးတာ စတာတွေ ဖြစ်တတ်ပါတယ်။

တချို့ကျတော့လည်း မလေးရှားကတင်သွင်းတဲ့စားသုံး ဆီတွေမှာ ဝက်ဆီရောလို့ ကျန်းမာရေးထိခိုက်စေတဲ့အကြောင်း

ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနက ရှင်းလင်းချက်ကိုလည်း ဖတ်လိုက်ရပါတယ်။ ဒီဆီတွေဟာ မလေးရှားကလာတဲ့အချိန်မှာ ဟလာလ်အဖြစ် သန့်ရှင်းနေပေမယ့် မြန်မာပြည်ရောက်လို့ ပြန်ထုပ်ပိုးတဲ့အခါမှာ ဝက်ဆီရောကြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ မွတ်စလင်မ် မဟုတ်တဲ့သူတွေစားရင် ဘေးဥပါဒ်ရှိပြီး မွတ်စလင်မ်တွေအတွက်လည်း ဘေးဥပါဒ်ရှိရုံသာမက ဘာသာရေးအရ နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာပါ ထိခိုက်ပါတယ်။

နေ့စဉ် ဝက်သားလက္ခားဖြန့်နေသူအချို့က ဖေါက်သည်တွေကို အဆီဖြတ်ပေးတာ၊ ဗိုက်ပျော့ပိုင်းအဆီခွာပေးတာ၊ အူတွေက အဆီတွေကိုစုပ်ပေးတာတွေလုပ်ပေးပြီး ထွက်လာတဲ့ အဆီစနဲ့ ပါးသားတွေကို ဝက်ဆီချက်သူ၊ ဝက်ဆီဖတ်ချက်သူတွေကဝယ်ပြီး အဆီချက်ကြပါတယ်။ နေ့စဉ်ထွက်သမျှ အဆီရည်တွေကို စားသုံးသူတွေဆီ တိုက်ရိုက်ဖြန့်တာမဟုတ်ဘဲ အဝယ်ခိုင်တွေကို ရောင်းကြပါတယ်။ ဝက်ဆီဈေးနှုန်းဟာ စားအုံးဆီဈေးထက် များစွာသက်သာတာကြောင့် ဆီစက်တစ်ချို့ကလည်း ဝက်ဆီဝယ်ပြီး ပဲဆီနဲ့ရောကြောင်း သိရှိရပါတယ်။ ပဲဆီထဲကို ဝက်ဆီရောရင် ပုရွက်ဆိတ်တက်တယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။

(ခ) သံသယဖြစ်ဖွယ် (ရှုပ်ဟတ်)

အကယ်၍ အစားအစာတစ်ခုကို ဟလာလ်/ဟရမ် (စားပိုင်/မစားပိုင်)ခွဲခြားနိုင်ခြင်း မရှိသေးဘူး၊ ဆိုလိုတာက သန့်ရှင်းစင်ကြယ်မှု ရှိ/မရှိ၊ ဘေးဥပါဒ်ကင်း/ မကင်း(သွိုင်ယိမ်) သတ်မှတ်လို့မရသေးတဲ့ အခြေအနေမျိုးဆိုရင် အဲဒီအစာကို “ရှုပ်ဟတ်” သို့မဟုတ် “မရှုပ်ဟတ်”လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဓိပ္ပါယ်ကတော့ သံသယဖြစ်ဖွယ် (Doubtful) လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ ဒီလို သံသယ

ဖြစ်ဖွယ် အစားအစာမျိုးကို မွတ်စလင်မ်တွေအနေနဲ့ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းဟာ အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာသီစိတ်နဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရား တည်ဆောက်ရာမည်ပါတယ်။^{၄၁} မွတ်စလင်မ်ပညာရှင်တွေအနေနဲ့ ဟလလ်သို့မဟုတ် ဟရမ် ဆုံးဖြတ်နိုင်အောင် ဆက်လက်သုတေသနပြုကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

(ဂ) မနှစ်သက်ဖွယ် (မက္ကရူဟ်)

အချို့သော အစ္စလာမ်ပညာရှင်တွေက အဲဒီလို ဟလလ်/ဟရမ် (ပြုပိုင်/ မပြုပိုင်)ခွဲခြားလို့မရသေးတဲ့ အစားအစာ/အသုံးအဆောင် ၊ လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဟာ သူတို့ရဲ့ပညာနဲ့ အတွေ့အကြုံအရ မပြုပိုင်(ဟရမ်)ဘက်ကိုအလေးပိုတဲ့အထောက်အထားအချို့ရှိနေခဲ့ရင် မက္ကရူဟ် (မနှစ်သက်ဖွယ် (Disliked) ၊ (အားမပေး/ (Disencouraged) လို့ သတ်မှတ်လေ့ရှိကြပါတယ်။ အဲဒီလို “မနှစ်သက်ဖွယ်”အဆင့်အတန်းသတ်မှတ်ချက်ဟာ ပညာရှင်တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ပညာနဲ့အတွေ့အကြုံပေါ်မှာမူတည်ပြီး ကွာခြားချက်အနည်းငယ်ရှိတတ်ပါတယ်။ နောက်ပညာရှင်တွေက ဆက်လက်သုတေသနပြုပြီး ဟလလ် သို့မဟုတ် ဟရမ် ခွဲခြားသတ်မှတ်ဖို့ ကြိုးစားရမှာဖြစ်ပါတယ်။^{၄၂}

^{၄၁} ဗုခါရီကျမ်း၊ မွတ်စလင်မ်ကျမ်း၊

^{၄၂} Mohammad Mazhar Hussaini Sakr, p.10-11

အခန်း (၅)

လွှဲရုပ်ခန္ဓာနှင့် စိတ်၏ပုံမှန်လုပ်ငန်းများအပေါ်
ဘေးဥပဒ်မရှိစေခြင်း

ဟလာလ်အစားအစာဖြစ်ဖို့ စတုတ္ထမှတ်ကျောက်ကတော့ အစာတစ်ခုဟာ လွှဲရုပ်ခန္ဓာရဲ့ ပုံမှန်လုပ်ငန်းတွေကိုသာ ဘေးဥပဒ် မပေးရုံသာမက စိတ်ရဲ့ပုံမှန်လုပ်ငန်းတွေကိုလည်း ပြောင်းလဲစေခြင်း၊ ဘေးဥပဒ်ပေးခြင်းတို့ကနေ ကင်းဝေးစေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူတစ်ဦးဟာ သူ့ရဲ့ ရုပ်ကျွန်းမာရေးသာမက စိတ်နှလုံးသန်မာမှု သူ့ရဲ့ ကောင်းမြတ်တဲ့ စိတ်စွမ်းရည်တွေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ကျင့်ကြံ ဆောင်ရွက်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အကယ်၍ အစားအသောက်/ ဆေးဝါးတစ်ခုဟာ လူတစ်ဦးရဲ့စိတ်နဲ့ ခံစားမှုကိုကျစေခြင်း သို့မဟုတ် ကြွစေခြင်းစတဲ့ မူမှန် မှုကိုဖြစ်စေရင် အဲဒီလူရဲ့ နိမ့်ကျတဲ့ စိတ်ဆန္ဒတွေ ထကြွလာမှုကြောင့် သူ့ရော၊ သူ့ရဲ့ဝန်းကျင်ပါ ဘေးအန္တရာယ် အမျိုးမျိုး ကျရောက်စေနိုင်ပါတယ်။ အရက်ကျွန်၊ မူးယစ်ဆေးဝါးကျွန်ဖြစ်ခြင်းဟာ လူသားတွေသာမက သူ့နိုင်ငံပါ သူ့ကျွန်ဘဝ ရောက်သွားစေနိုင်ပါတယ်။ အခုအခါ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက် နေ့ကို ချစ်သူများနေ့ (Valentine Day) လို့သတ်မှတ်ကြပြီး လူငယ်များကိုယ်ကျင့်တရားပျက်စီးရေးဘက်ကို ဦးတည်လာနေတာ တွေ့ရပါတယ်။ အထူးသဖြင့် မိန်းကလေးတွေမသိဘဲ ဖျော်ရည် တွေထဲမှာ ကာမရာဂစိတ်ကြွဆေးတွေထည့်တိုက်ခံရလို့ ဘဝပျက်သူ တွေရှိနေပါတယ်။

အခန်း (၆)

အစ္စလာမ့်တရားတော်နှင့်အညီ စားသုံးခွင့်ရှိသော
တိရစ္ဆာန်ကို လှီးဖြတ်ခြင်း “ဇဗဟ်”

ဟလာလ်အစားအစာဖြစ်ဖို့ ပဉ္စမမှတ်ကျောက်ကတော့ စားသုံးခွင့်ရှိတဲ့တိရစ္ဆာန် တွေကို အစ္စလာမ့်တရားတော်နဲ့အညီ လှီးဖြတ်ပြီးမှ စားသုံးခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အရဗီ ဘာသာစာပေမှာ “ဇဗဟ်” လို့ခေါ်ပြီး ကမ္ဘာနဲ့အဝှမ်း သဘောမပေါက်တဲ့သူတွေရဲ့ အထင်အမြင်လွဲမှားမှုကို မကြာခဏခံရပါတယ်။ ဥပမာ-- သက်သက်လွတ်စားတဲ့သူအချို့က အဲဒါကိုသတ္တဝါအပေါ်မှာ ရက်စက်မှုလို့စွပ်စွဲကြပါတယ်။ မွတ်စလင်မ်မဟုတ်ပေမယ့် အသားစားတဲ့သူတွေကတော့ တိရစ္ဆာန်ရဲ့လည်မျိုကို ခါးနဲ့လှီးဖြတ်လိုက်တဲ့အခါ သွေးတွေပန်းထွက်ပြီး အလှီးခံရတဲ့တိရစ္ဆာန် ဆန့်ငင်ဆန့်ငင် ဖြစ်စေတာဟာ တိရစ္ဆာန်တွေအပေါ်မှာ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုလို့ ဆိုကြပြန်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခုလို အစ္စလာမ့်နည်းကျ လှီးဖြတ်ခြင်း (ဇဗဟ်)နဲ့ လှီးခံရတဲ့ တိရစ္ဆာန်မှာလည်း နာကျင်မှုမရှိဘဲ စားသုံးသူအတွက်လည်း ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရုံသာမက ကျန်းမာသန်စွမ်းစေတယ်ဆိုတာကို ရှင်းလင်းတင်ပြလိုပါတယ်။

ပထမဦးဆုံး သက်သက်လွတ်စားတယ်ဆိုတယ်ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း တင်ပြလိုပါတယ်။ စကြဝဠာထဲမှာရှိတဲ့ အရာတွေကို ကြည့်ရင်-

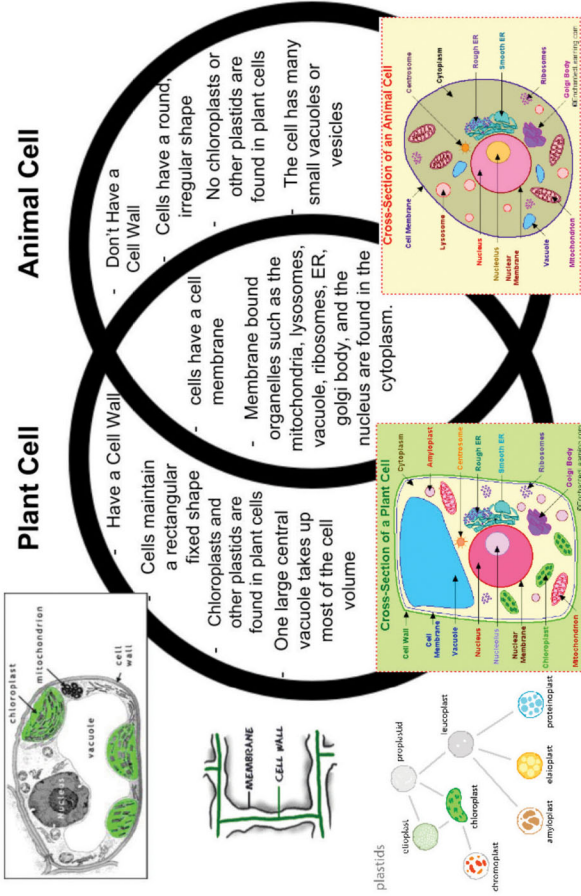
- (၁)သက်မဲ့ပစ္စည်းများ(ဥပမာ-ဟိုက်ဒရိုဂျင်၊ အောက်ဆီဂျင်၊ ကာဗွန် စတဲ့ ခြပ်စင်တွေ၊ ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ မီး၊ ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုဒ် စတဲ့ခြပ်ပေါင်းတွေ)
- (၂)သက်ရှိများ (သစ်ပင်၊ တိရစ္ဆာန်နဲ့ လူသားရဲ့ရုပ်ခန္ဓာစတဲ့ ဆဲလ်ကလပ်စည်းတွေ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့အရာတွေ)
- (၃)ဝိညာဉ် (Soul) (ဆင်ခြင်တုံတရားနဲ့ လွတ်လပ်စွာရွှေ့ချယ် ပိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ သူတွေ၊ ဥပမာ-လူမျိုးနွယ်နှင့် ဂျင်နီမျိုးနွယ်) ဆိုပြီး (၃) မျိုး ရှိနေတာကို တွေ့ရပါတယ်။

အစာကွင်းဆက် (Food Chain)

ဖန်ဆင်းရှင်က ကမ္ဘာပြိုဟ်ပေါ်မှာ လူသားအတွက် အာဟာရနဲ့ စွမ်းအင်ကို အစာကွင်းဆက်ဖြစ်စဉ်နဲ့ သဘာဝတရားအဖြစ် စီမံထားပါတယ်။ အစာကွင်းဆက်ဟာ သစ်ပင်လောကမှာစပြီး တိရစ္ဆာန်လောကမှာ ဆုံးပါတယ်။ ဥပမာ. . . သစ်ပင်၊ မြက်ပင်တွေဟာ မရွေ့လျားနိုင်တာကြောင့် အစိမ်းရောင်(ကလိုရိုဖီးလ်)တွေက တဆင့် အစာချက်ယူကြပါတယ်။ မြက်ကို နှံ့ကောင်ကစားတယ်။ နှံ့ကောင်ကို ဖားကစားတယ်။ ဖားကို မြွေကစားတယ်။ မြွေကို သိန်းငှက်ကစားတယ်။ အစာကွင်းဆက်ဖြစ်စဉ်တွေ အချင်းချင်း ဆက်နွယ်မှုကို အစာဝက်ဘ် (Food Web) လို့ခေါ်ပါတယ်။ ဖန်ဆင်းခံတိုင်းဟာ သဘာဝတရားကြီးကို ပုံစံမျိုးစုံနဲ့ အကျိုးပြုလျက်ရှိနေကြပါတယ်။

အသက်နှင့်ဝိညာဉ် ကွာခြားပုံ (Life and Soul)

အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို အသက်ရှိ/မရှိ ဆန်းစစ်လိုလျှင် အဲဒီအရာမှာ ဆဲလ်ကလပ် စည်း (Cell)ရှိ/မရှိ စစ်ဆေးရပါတယ်။ ဆဲလ်ဆိုတာ ကတော့ ပရိုတိုပလာဇမ်အရည်ပါမယ်။ ဗဟိုမှာ

Courtesy : Plant vs. Animal Cells - Cell Hub/sites.google.com/Plant vs. Animal Cells

အပင်ဆဲလ်ကလပ်စည်းနှင့် တိရစ္ဆာန်ဆဲလ်ကလပ်စည်း နှိုင်းယှဉ်ပြသထားပုံ

အဲဒီအရာရဲ့ မျိုးရိုးဗီဇ ညွှန်ကြားလွှာပါတဲ့ ဒီအင်န်အေ (DNAတိပ်ခွေ ရှိမယ်။ အစာရေစာ စားသုံးမယ်။ ကြီးထွားမယ်။ မျိုးပွားမယ်။ အချိန်တန်ရင်သေဆုံး မယ် စတဲ့ဝိသေသလက္ခဏာတွေ ပါရှိပါတယ်။ သစ်ပင်လောက၊ တိရစ္ဆာန်လောကနှင့် လူ့ရုပ်ခန္ဓာဟာ ဆဲလ်တွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားပါတယ်။ ဆဲလ်တစ်လုံးရှိတဲ့ ပိုးလေးဟာလည်း အသက် တစ်ချောင်းဖြစ်သလို ဆဲလ်တွေ သန်းပေါင်းများစွာနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ဝေလငါးနဲ့ လူ့ခန္ဓာဟာလည်းအသက်ဖြစ်ပါတယ်။

အလားတူ ပန်းတစ်ပွင့်၊ အသီးတစ်လုံး၊ အရွက်တစ်ရွက်ဟာ အပင်မှာရှိနေရင် အသက်ဖြစ်ပြီး ခူးလိုက်ရင် အသက်သတ် လိုက်ခြင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဆဲလ် (Cells)လို့ ခေါ်တဲ့ အသက်ဝိသေသကို သတ်လိုက်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။

အလားတူ အသားမစားဘဲ ဆန်၊ ဆီ၊ ဆားသာ စားပါတယ် ဆိုတာလည်း သက်သက် မလွတ်ပါဘူး။ ဥပမာ- စပါးစေ့ကနေ စပါးပင်ပေါက်ပြီး စပါးနွံဖြစ်ဖို့ လယ်ကွင်းထဲမှာဖြစ်စေ၊ စပါးနွံကနေ ဆန်ဖြစ်ဖို့ စက်ရုံနဲ့ တလင်းမှာဖြစ်စေ၊ ဆန်ကနေ ထမင်းဖြစ်ဖို့ ဆန်အိုးနဲ့ ချက်ပြုတ်တဲ့ နေရာမှာဖြစ်စေ စပါးပင်နဲ့ လူ့ကျန်းမာရေးကို အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ပိုးမွှား မြောက်မြားစွာကို အဆင့် ဆင့် သတ်ပြီးမှ ထမင်းစားရလို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ရေနွေးပဲ သောက်သောက်၊ ရေသန့်ပဲ သောက်သောက် သက် သက် မလွတ်ပါဘူး။ ရေနွေး တည်စဉ်မှာ၊ ရေသန့်လုပ်စဉ်မှာ ရေထဲမှာပါတဲ့ ပိုးမွှားမြောက်မြားစွာကို သတ်လိုက်ရလို့ ဖြစ်ပါတယ်။

“ပိုးမွှား အင်းဆက်ကျေတော့ အကောင်သေးလို့ ကိစ္စ မရှိဘူး၊ ကြက်၊ဘဲ၊ဆိတ်၊နွားကတော့အကောင်ကြီးလို့မသတ်သင့်ဘူး”ဆိုတာ က စည်းစိမ်အာဏာရှိတဲ့လူ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရင် လွတ်စေ။ စည်းစိမ် အာဏာမရှိတဲ့လူ ကျူးလွန်ရင် အရေးယူဆိုတဲ့ တရားမျှတမှုမရှိတဲ့

စိတ်ထားမျိုးဖြစ်ပါတယ်။ ဖျားနာရောဂါဖြစ်လို့ သောက်ဆေးပဲ သောက်သောက်၊ ဆေးပဲထိုးထိုး ရောဂါဖြစ်စေတဲ့ ပိုးမွှားကိုသတ်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံး လူတစ်ယောက်ဟာ အသက်ရှူတာတောင်မှ လေထဲမှာပါတဲ့ပိုးမွှားတွေကို နှာခေါင်းကနေအဆုတ် တစ်လျှောက် အသက်ရှူလမ်းကြောင်းမှာ သန့်စင်ပေးတာဖြစ်လို့ သက်သက်မလွတ် ပါဘူး။ လူတွေဟာ အရှိတရားကို သတ္တိရှိရှိ မြင်တတ်၊ လက်ခံ တတ်ဖို့တော့လိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား၊ ယေရှုခရစ်တော်နဲ့ တမန်တော်မဟမ္မဒ်အပါအဝင် စစ်မှန်တဲ့ လူသားအလင်းပြတွေဟာ သက်သက်လွတ်စားဖို့ မသင်ကြားခဲ့ကြ ပါဘူး။ လူတွေဟာ ကောင်းမယ်ထင်လို့ လုပ်ကြခြင်းသာဖြစ်ပါတယ်။ အခု ကျွန်တော် တင်ပြနေတာက သက်သက်လွတ်စားသူတွေရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်ကို တားမြစ်တဲ့သဘောမျိုး လုံးဝ မပါ ပါဘူး။ အသား စားခြင်းဟာ အကုသိုလ်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့အဆိုနဲ့ စွပ်စွဲချက် မမှန်ကန် ကြောင်း တင်ပြခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ သက်သက်လွတ်မရှိပါဘူး။ အသားမစားခြင်းဆိုတဲ့ သားသက်လွတ်သာ ရှိနိုင်ပါတယ်။

ဝိညာဉ်ဆိုတာ သစ်ပင်နဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေမှာမရှိဘဲ လူတွေပဲ ရှိပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေမှာ သဘာဝအသိ (Instinct) သာရှိပါတယ်။ ဝိညာဉ်ရှိ/မရှိ ဘယ်လို သိနိုင်လဲဆိုရင် ဝိညာဉ်ရဲ့ဝိသေသလက္ခဏာ ဖြစ်တဲ့ ဆင်ခြင်တုံတရားနဲ့ လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ပြုပိုင်ခွင့် ရှိ/မရှိ ဆိုတာကို ကြည့်ရပါတယ်။ အပင်တွေနဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေမှာဆင်ခြင်တုံ တရား (Reason) နဲ့ လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ပြုပိုင်ခွင့် (Free will) မရှိကြပါဘူး။ လူမှာသာရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် အစ္စလာမ်မှာ လူ လူချင်း အမှန်တရားနဲ့ တရားမျှတမှုအတွက်ကလွဲလို့ မသတ်ရ။ အကြောင်းမဲ့ လူတစ်ဦးကို သတ်ခြင်းဟာ လူသားမျိုးနွယ်တစ်ရပ်လုံးရဲ့ အသက်ကိုသတ်ခြင်းနဲ့ ညီပါတယ်။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို

ကယ်ခြင်းဟာ လူသားမျိုးနွယ်တစ်ရပ်လုံးကို ကယ်တင်ရှင်သန် စေတာမည်တယ်လို့ သွန်သင်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။^{၄၃} သစ်ပင်နဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေကိုတော့ စနစ်တကျ အသုံးပြုပိုင်ခွင့် ရှိပါတယ်။

လုပ်ရပ်တစ်ခုဟာ ကောင်းမှုကုသိုလ် သို့မဟုတ် ပြစ်မှု အကုသိုလ် ဖြစ်ဖို့ ဆိုတာက ပြုသူမှာ အမှားအမှန်ရွေးချယ်နိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်နဲ့အကောင်းအဆိုးကို လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်လုပ်ပိုင် ခွင့်ရှိဖို့လိုပါတယ်။ သစ်ပင်နဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေဟာ ဝိညာဉ် (ဆင်ခြင်တုံ တရားနဲ့ လွတ်လပ်စွာရွေးချယ်ပြုပိုင်ခွင့်)မရှိကြတဲ့အတွက် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်လည်းမဖြစ်ဘဲ သူတို့အတွက် နိဗ္ဗာန်၊ ငရဲဆိုတာလည်း မရှိကြပါဘူး။ ဥပမာ---သစ်ပင်တစ်ပင်သေရင် ဆွေးမြေ့ပြီး ပိုးမွှား တွေ၊ အခြား အပင်ငယ်တွေ ဖြစ်လာသလို တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင် သေရင်လည်း သူ့ခန္ဓာကိုယ် ပုပ်ပွဆွေးမြေ့ပြီးအခြား အင်းဆက် ပိုးမွှားတွေ၊ အခြားအပင်ငယ်တွေ ပြန်ပေါက်လာကြပါတယ်။ သစ်ပင်လောကနဲ့ တိရစ္ဆာန်လောကဟာလည်း အပြန်အလှန်စားသုံး မှီဝဲပြီး သဘာဝဂေဟ စနစ်ကြီးကို ထိန်းသိမ်းထားကြရင်း လူသား အကျိုးဆောင်ရွက်လျက်ရှိကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူသားအနေနဲ့ သစ်ပင်လောက ကနေ အကျိုးခံစားသလို တိရစ္ဆာန် လောက ကနေလည်း စားဖို့၊ စီးနင်းဖို့၊ ဝတ်ဖို့ အကျိုးခံစားခွင့် ရှိနေပါတယ်။

လူမှာရုပ်ခန္ဓာနဲ့ အသက်အပြင် ဝိညာဉ် (ဆင်ခြင်တုံတရားနှင့် လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ပြုပိုင်ခွင့်) ရှိတဲ့အတွက် မိမိရဲ့လုပ်ရပ်တိုင်း အတွက် ကုသိုလ်/အကုသိုလ် ရှိနေပြီး သေပြီးရင်လည်း ကုသိုလ် အတွက်အကျိုးနဲ့ အကုသိုလ်အတွက်အကျိုး(ငရဲ)ဆိုတာ ရှိပါတယ်။

ဇေယျာဗြဟ္မာ့ဗြဟ္မာ့ဗြဟ္မာ့

ဇေယျာဆိုတာ စားသုံးခွင့်ရှိတဲ့တိရစ္ဆာန်ကို အစွဲလားမဲ့နည်းကျ

^{၄၃} ကုရ်အာန် ၁၇:၃၃၊ ၅:၃၂

လှီးဖြတ်ခြင်းကို ခေါ်ပါတယ်။ ဗေဟ်လုပ်တဲ့အခါ စည်းကမ်းချက်တွေ ကတော့---

(၁) ဗေဟ်ပြုလှီးဖြတ်မယ့်သူဟာ အမျိုးသားဖြစ်စေ၊ အမျိုး သမီးဖြစ်စေ အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာ တစ်ပါးတည်းကို ယုံကြည်သူ မွတ်စ်လင်မ် ဖြစ်ရပါမယ်။ ဒါမှမဟုတ် အဲဒီ အနှိုင်းမဲ့ ကိုးကွယ်ရာ (အလ္လာဟ်)ထံမှ ရှေးကျမ်းရသူ ဂျူး/ ခရစ်ယာန်ဖြစ်ရင်လည်း ရပါတယ်။^{၄၄}

(၂) ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ တိရစ္ဆာန်ကိုလှီးဖြတ်ခါနီးမှာ “အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာ၏ နာမတော်ဖြင့် အစပြုပါ၏” (ဝါ) အလ္လာဟ်၏ နာမတော်ဖြင့် (ဝါ) In the Name of God (အရဗီလို-ဗိစ်မိလ်လာဟ်)လို့ဆိုပြီး လှီးဖြတ်ရတာကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ အသက်ရဲ့မြင့်မြတ်မှုနဲ့ အသက်ရဲ့မူလပိုင် ရှင်ကိုနှလုံးသွင်းပြီး ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုမှာ ရှောင်ကြဉ် ခြင်းအတွက်ဖြစ်ပါတယ်။ အနှိုင်းမဲ့ ကိုးကွယ်ရာကို အမှန်တကယ်ယုံသူ ဖြစ်ရပါမယ်။ ဗေဟ်ရဲ့ အဓိကလိုအပ် ချက်မှာ အလ္လာဟ်ရဲ့နာမတော် တသခြင်းနဲ့ တိရစ္ဆာန် ခန္ဓာကိုယ်ထဲက သွေးတွေကိုထုတ်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။^{၄၅} သွေးဟာ ရောဂါပိုး၊ အညစ်အကြေးနဲ့ အဆိပ်အတောက်ကို သယ်ဆောင်တယ်ဆိုတာ ရှေ့မှာ ရှင်းပြီးပါပြီ။

(၃) ဗေဟ်ပြုလှီးဖြတ်မယ့်ကိရိယာဟာ အလွန်ထက်ရပါမယ်။ တိရစ္ဆာန်ရဲ့ လည်မျို၊ သားရေ၊ လေပိုက်နဲ့ သွေးကြောတွေ ကို လျင်မြန်စွာ ပြတ်စေပြီး သွေးတွေချက်ခြင်းအလျင် အမြန်ထွက်စေရမှာဖြစ်ပါတယ်။^{၄၆}

^{၄၄} ကုရ်အာန် ၅:၅

^{၄၅} တမန်တော်မြတ်ဩဝါဒကျမ်းများ (အဟ်မဒ်၊ အဗူဒါဝုဒ်၊ နုစာအီ၊ အိဗ်နုမာဂျဟ်)

^{၄၆} ၎င်း၊

(၄) လှီးဖြတ်ရမယ့်နေရာက လည်ပင်းမှာဖြစ်ပါတယ်။ လည်ချောင်းဝရဲ့ အောက်ဖက်နဲ့ လည်ပင်းရဲ့အရင်းအမြစ် နေရာမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကုလားအုပ်ဆိုရင် လည်ပင်းရဲ့ ဟိုက်နေတဲ့နေရာ (လမ်ဗတ်)မှာဖြစ်ပါတယ်။ လှီးဖြတ်တဲ့ နေရာမှာ တိရစ္ဆာန်ရဲ့ဦးခေါင်းပိုင်းကို သွေးလွှတ်တဲ့ ကရောတစ်သွေးကြောမ(Carotid Artery) ၊ လည်ချောင်း (Throat) နဲ့ အစာရေမျို (Oesophagus) ကို ဖြတ်ရပါမယ်။ ဒါပေမဲ့ကျောရိုးဆစ်ပြွန်ခေါင်းထဲမှာရှိတဲ့ ကျောရိုးနစ်ကြောမ (Spinal Cord) လို့ခေါ်တဲ့ အာရုံကြောမကြီးကို မပြတ်စေရပါဘူး။ ဆိုလိုတာက ဦးခေါင်းလုံးဝမပြတ်ဘဲ ရှိစေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။^{၇၉}

(၅) လှီးဖြတ်စဉ် ရှောင်ကြဉ်ရမှာတွေကတော့---

- * လှီးဖြတ်ခံရမယ့်တိရစ္ဆာန်ရှေ့မှာ ဓားသွေးပြခြင်း၊ မကြင်နာမှုပြခြင်း။
- * တုံးတဲ့ ဓား/ကိရိယာနဲ့လှီးဖြတ်ခြင်း
- * အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာ နာမတော်ကလွဲလို့ အခြား အမည်တစ်ခုခုကို တသခြင်း
- * အာရုံကြောမကြီးရှိတဲ့ ကျောရိုးတိုင်အောင် လှီးဖြတ်လိုက်တဲ့အတွက် ခေါင်းပြတ်သွားခြင်း
- * လှီးဖြတ်ပြီး တိရစ္ဆာန်အသက်မထွက်သေးခင်လည်ပင်းကိုချိုးခြင်း--- စတာတွေဖြစ်ပါတယ်။

အစ္စလာမ့်နည်းကျလှီးဖြတ်ခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများ
စားသုံးခွင့်ရှိတဲ့တိရစ္ဆာန်ကို အစ္စလာမ့်နည်းကျ (ဇဗဟ်)

^{၇၉} ပုခါရီကျမ်း၊ မွတ်စလင်မိကျမ်း၊

လှီးဖြတ်ခြင်းဟာ လှီးဖြတ်ခံရတဲ့တိရစ္ဆာန်ကို နာကျင်စေမှုမရှိတဲ့ အတွက် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုမဖြစ်တဲ့အပြင် အဲဒီတိရစ္ဆာန်ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲက အဆိပ်အတောက်၊ အညစ်အကြေးနဲ့ ရောဂါပိုးမွှားတွေ သယ်ဆောင်ထားတဲ့ သွေးတွေကို ထုတ်ပစ်နိုင်တဲ့အတွက် စားသုံးသူကို အစာဘေးဥပါဒ်ကင်းဝေးစေပြီး အာဟာရဖြစ်စေတဲ့ အတွက် ကျန်းမာစေပါတယ်။

ဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ တိရစ္ဆာန်တွေဟာ လူလိုစကားမပြောနိုင်ကြတဲ့အတွက် ဇဗဟ် လှီးဖြတ်စဉ်က ဘယ်လိုခံစားကြရသလဲ၊ နာကျင်မှု ဖြစ်နိုင်/မဖြစ်နိုင်ဆိုတဲ့ နေရာမှာ အခု ဖော်ပြမယ့်အဆင့် (၄)ဆင့်ကို သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာဖို့လိုအပ်ပါတယ်။

- (၁) လည်ပင်းရဲ့အရေပြားကိုလှီးဖြတ်ခြင်း
- (၂) လည်ပင်းမှာဒဏ်ရာရစေခြင်း
- (၃) သွေးအမြောက်အမြားထွက်ခြင်း
- (၄) ဆန့်ငင်ဆန့်ငင်အကြောတက်ခြင်း^{၄၈}

(၁) လည်ပင်းအရေပြားလှီးဖြတ်ခြင်း

လူတစ်ဦးဟာ သူ့ရဲ့ နှုတ်ခမ်းမွှေး၊ ပါးသိုင်းမွှေးရိတ်တဲ့အခါ တစ်ခါတစ်လေ အရေပြားကို ဓါးရှုသွားတတ်ပေမယ့် ဓါးရှုစဉ် သတိမပြုလိုက်မိဘဲ တော်တော်ကြာမှ နာကျင်မှုအနည်းငယ်ကို ခံစားကြရပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အလွန်သေးငယ်တဲ့ ဆံခြည်ပြွန် သွေးကြောထဲကသွေးထွက်ခြင်းဟာ လူတစ်ဦးကို သတိလစ်သွားစေ လောက်အောင် ပြင်းထန်မှုမရှိလို့ပါပဲ။ အလားတူပဲ၊ တိရစ္ဆာန်တစ်ကောင်ဟာ သူ့ရဲ့ လည်ပင်းအရေပြားကို အလွန်ထက်တဲ့ ဓါးလိုကိရိယာနဲ့ တိုတောင်းတဲ့အချိန်အတွင်း

^{၄၈} Ghulam Mustafa Khan, *Al-Dhabh-Slaying Animals for Food, The Islamic Way*, (Jeddah: Abw Ausim Book Store, 1991), pp.23-26.

လျှပ်တပြက်လှီးဖြတ်ခြင်းဟာ နာကျင်မှုခံစားဖို့ အချိန်တောင်မရလိုက်ရကြောင်း ဆေးသိပ္ပံပညာအရ သိရှိနိုင်ပါတယ်။

(၂) လည်ပင်း၌ဒဏ်ရာရခြင်း

ဒီအပြင် တိရစ္ဆာန်ဟာ သူ့လည်ပင်းမှာ လှီးဖြတ်မှုရဲ့ဒဏ်ရာကြောင့် နာကျင်မှုခံစားရပါဘူး။ ထက်တဲ့ဓားနဲ့ တိရစ္ဆာန်ရဲ့လည်ပင်းအရေပြားကို လှီးပြီးတဲ့ အခါ တစ်ဆက်တည်း တစ်သျှူးအသားမျှင်တွေကို လှီးဖြတ်ရလို့ ကြီးမားတဲ့ သွေးကြောကြီး(၄)ခုပြတ်သွားတဲ့အတွက် သွေးပမာဏအမြောက်အမြား အလွန်လျင်မြန်စွာ ထွက်သွားပါတယ်။ အောက်စီဂျင်သယ်ဆောင်တဲ့ သွေးဟာ အဲဒီဦးနှောက်ကိုမရောက်တာနဲ့ အဲဒီတိရစ္ဆာန် သတိလစ်မေ့မြောသွားပါတယ်။ လည်ပင်းမှာသွေးထွက်နေသမျှ အောက်စီဂျင်ဟာ ဦးနှောက်ကိုမရောက်တဲ့အတွက် သတိလစ်မှုပြင်းထန်နေမှာဖြစ်ပြီး အဲဒီတိရစ္ဆာန်ဟာ နာကျင်မှုခံစားရတော့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ တိရစ္ဆာန်ရဲ့ လည်ပင်းမှာမဟုတ်ဘဲ အခြားတစ်နေရာရာမှာ လှီးဖြတ်ခံရပြီး သွေးအမြောက်အမြားထွက်စေမယ်ဆိုရင်တော့ ဦးနှောက်ကို အောက်စီဂျင်ရောက်နေတဲ့အတွက် အဲဒီတိရစ္ဆာန်ဟာ သတိရနေမှာဖြစ်လို့ ဒဏ်ရာကနာကျင်မှုကို ခံစားနေရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအပြင် အရေပြား၊ ဦးနှောက်နဲ့ ထိခိုက်နာကျင်မှုနဲ့ ပတ်သက်လို့ လူနဲ့ တိရစ္ဆာန်မှာကွာခြားမှုရှိပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ “နာကျင်မှုကို သိသာနိုင်စွမ်းအဆင့်” (Level of Sensitivity) ဟာ သူတို့ရဲ့သဘာဝအပြုအမူတွေနဲ့ လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ သူတို့မှာ ထူတဲ့သားရေနဲ့ အလွန်နိမ့်တဲ့ အာရုံသိစည်း (threshold) ရှိကြတဲ့အတွက် သူတို့ရဲ့လည်ပင်းကို အစွလားမဲ့နည်းကျ လှီးဖြတ်ခြင်းကြောင့် နာကျင်မှုခံစားကြရပါဘူး။

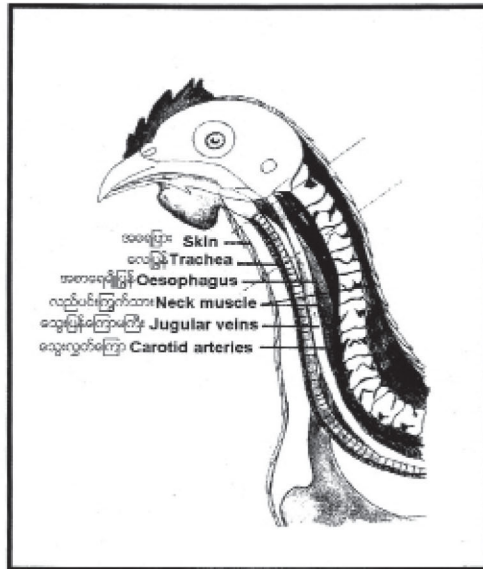
(၃) သွေးအမြောက်အမြားထွက်ခြင်း

လည်ပင်းလှီးဖြတ်ခံလိုက်ရလို့ သွေးတွေပန်းထွက်နေတဲ့ အတွက် ဆန့်ငင်ဆန့်ငင် အကြောတက်နေတဲ့ ကြက်၊ ဆိတ်၊ နွား စတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေကိုကြည့်ပြီးနာကျင်မှု ဝေဒနာခံစားနေရ တယ်လို့ ထင်ကောင်းထင်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ “အကြောတက်မှုနဲ့ဆိုင်တဲ့ အင်္ဂါ များရဲ့ လှုပ်ရှားမှုယန္တရားဖြစ်စဉ်” (Physiology of convulsion) ကို စနစ်တကျမသိရင် ကြည့်တဲ့သူဟာ တိရစ္ဆာန်တွေအပေါ် ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်မှုလို့ပြောဆို စွပ်စွဲမှာဖြစ်ပါတယ်။ သွေးများစွာထွက်ခြင်း ဟာ နာကျင်မှုမရှိပါဘူး။ ဒီအချက်ကို သွေးလှူရှင်တွေ သိရှိမှာဖြစ် ပါတယ်။

(၄) ဆန့်ငင်ဆန့်ငင်အကြောတက်ခြင်း

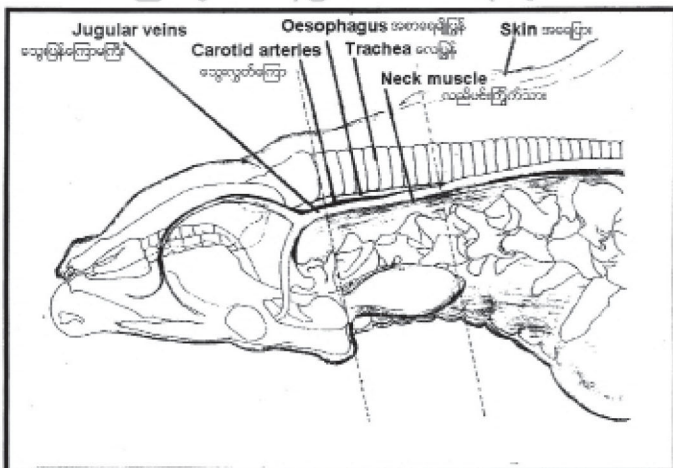
တိရစ္ဆာန်တွေကိုကြည့်ရင် သူတို့ရဲ့ကျောရိုးနာဗ်ကြောမ (spinal cord) လို့ခေါ်တဲ့ အာရုံကြောမကြီးဟာ ဦးနှောက်နဲ့ တစ်ဆက်တည်းဖြစ်နေပါတယ်။ ဦးနှောက်ဟာ ဦးခေါင်းခွံရိုးအတွင်း မှာရှိပြီး ကျောရိုးနာဗ်ကြောမ(အာရုံကြောမ)ကြီးကတော့ ကျောရိုး ဆစ်သြန်ခေါင်းထဲမှာ အမြီးအထိသွယ်တန်းနေပါတယ်။ ဦးနှောက်က ဖြစ်စေ၊ အာရုံကြောမကြီးကဖြစ်စေ ဦးခေါင်းပိုင်းနဲ့ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခု လုံးကို အာရုံကြောတွေ ဘေးတစ်ဖက်တစ်ချက်စီမှာဖြာထွက်ပြီး ဆက်သွယ်ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးက ဘယ် ခံစားချက်မျိုးကို မဆို အဲဒီအာရုံကြောတွေက ဦးနှောက်ကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ အာရုံကြောမကြီးက တစ်ဆင့်ဖြစ်စေ အာရုံ အသိပေးပို့ပါတယ်။

အစွလာမ့်နည်းကျ ဇဗဟ်လှီးဖြတ်တဲ့အခါ သွေးကြောတွေနဲ့ လည်မျိုသာအဖြတ်ခံရပြီး အာရုံကြောမကြီးကို ငုံထားတဲ့ ကျောရိုး ကို မဖြတ်စေတဲ့အတွက် အဲဒီလို အာရုံကြောနဲ့ ဦးခေါင်းမဖြတ်ဘဲရှိတဲ့

Slaughtering part for chicken

ကြက်တွင် ဖောက်လှီးဖြတ်သော အစိတ်အပိုင်းများ

Slaughtering part for cattle

ကျွဲ၊ နွား၊ ဆိတ်၊ သိုး၊ ကုလားအုပ် ခြေလေးချောင်းသတ္တဝါများတွင် ဖောက်လှီးဖြတ်သောအစိတ်အပိုင်း

တိရစ္ဆာန်တွေမှာ ဆန့်ငင်ဆန့်ငင် အကြောတက်မှု (Convulsion) ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ်။ ဆိုလိုတာက လည်မျိုနဲ့သွေးကြောတွေပြတ်တောက် သွားပေမယ့် ဦးနှောက်နဲ့ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးမှာရှိတဲ့ ဆဲလ်တစ်ချို့တွေ အကြား အာရုံကြောဆက်သွယ်မှုမပြတ်ဘဲ ရှိနေပါတယ်။

နှလုံးကနေ သွေးလွှတ်ကြောတွေတစ်ဆင့်ပေးပို့လိုက်တဲ့ အောက်စီဂျင်နဲ့ အာဟာရဓါတ်တွေပါတဲ့သွေးတွေဟာ လည်ပင်းအရောက်မှာ ဖြတ်ခံလိုက်ရလို့ အပြင်ကိုထွက်သွားပါတယ်။ အဲဒီအခါ ဦးနှောက်ကိုဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ဆဲလ်ကလပ်စည်းတွေမှာ အောက်စီဂျင်ပြတ်တောက်သွားတဲ့အတွက် သတ္တဝါသတိမေ့သွားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဦးနှောက်ဟာ မပြတ်သေးတဲ့အာရုံကြောတွေကတစ်ဆင့် ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံး မှာရှိတဲ့ ဆဲလ်တစ်ချို့တွေကို အောက်စီဂျင်ပို့ပေးဖို့ သတင်းပို့တဲ့အတွက် ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ ကြွက်သားတွေက တုန်ပြန်ကြရပါတယ်။ သွေးကြောတွေပေါ်မှာရှိတဲ့ကြွက်သားတွေဟာ ညစ်မှုဖြစ်ပေါ်လာပြီး အသားမျှင်တစ်ချို့တွေထဲက သွေးပမာဏအများဆုံးကို ဗဟိုသွေးလှည့်ပတ်မှုကတစ်ဆင့် ဦးနှောက်ကိုထုတ်ပေးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီသွေးတွေဟာ ဦးနှောက်ကိုမရောက်ခင် လည်မျိုမှာရှိတဲ့ လှီးဖြတ်ထားတဲ့ သွေးကြောတွေကနေ ခန္ဓာကိုယ်ပြင်ပကို ထွက်သွားပါတယ်။ အဲဒီအခါ ဦးနှောက်ကို အောက်စီဂျင်မရောက်ဘဲ ရှိနေပြန်ပါတယ်။

အခုလို အောက်စီဂျင်မရလို့ ဦးနှောက်ဆဲလ်ကလပ်စည်းတွေက အာရုံကြောမကြီးကနေ သတင်းပို့ခြင်း၊ ဒီသတင်းရလို့ ကြွက်သားတွေက ညစ်ပြီး သွေးထုတ်ပေးခြင်း၊ အဲဒီသွေးတွေဟာ လည်မျိုအရောက်မှာထွက်သွားလို့ ဦးနှောက်ကိုမရောက်ခြင်းဖြစ်စဉ်ဟာ တိရစ္ဆာန် မသေမချင်း အဆက်မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့အတွက် ဆန့်ငင်ဆန့်ငင်အကြောတက်နေတာ တွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီဖြစ်စဉ်ကြောင့်---

- * တိရစ္ဆာန်ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်ထဲကသွေးတွေဟာ လည်မျိုကနေ ပြင်ပကိုထုတ်ပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် တိရစ္ဆာန်ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ရောဂါပိုးအဆိပ်အတောက်တွေ ကင်းစင် သွားပါတယ်။
- * အဲဒီလို ဆန့်ငင်ဆန့်ငင်အကြောတက်ခြင်းဖြစ်နေချိန်မှာ တိရစ္ဆာန်ဟာ ဦးနှောက်ကို အောက်စီဂျင်မရောက်လို့ သတိလစ်နေတဲ့အတွက် နာကျင်မှုဝေဒနာ မခံစားရတော့ ကြောင်း သိပ္ပံပညာမှာ စမ်းသပ်တွေ့ရှိပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကျန်းမာသန့်ရှင်းပြီး အာဟာရဖြစ်စေတဲ့ အသားကောင်းရဖို့ တိရစ္ဆာန် ဆန့်ငင်ဆန့်ငင်အကြောတက်ခြင်းဟာ မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်သဘာဝ (ဝါ) အင်္ဂါတွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုယန္တရား (Psychology) သာဖြစ်ပြီး တိရစ္ဆာန်တွေ နာကျင်ခြင်း ဝေဒနာလည်း မရှိပါဘူး။ တိရစ္ဆာန် တွေအပေါ် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ခြင်း သဘော လည်း မပါ ပါဘူး။

ဇမဗတ် လှီးဖြတ်မှုနှင့်အနောက်တိုင်း

တိရစ္ဆာန်ရဲ့အသားကိုစားရင် အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာ (God/ Allah) ရဲ့ နာမတော် တသပြီ လှီးဖြတ်စားသောက်ရမယ်ဆိုတာ ဂျူး၊ ခရစ်ယာန်နဲ့ မွတ်စ်လင်မ်တွေရဲ့ ကျမ်းစာတွေမှာ ပါပြီးဖြစ် ပါတယ်။ အခုအခါ ခရစ်ယာန်တွေက သခင်ယေရှုရဲ့ကျင့်စဉ်ထက် ရှင်ပေါလုရဲ့လမ်းစဉ်ကို ဦးစားပေးလိုက်နာကြလို့ ဒီအစဉ်အလာ မရှိတော့ခြင်းသာဖြစ်ပြီး ဂျူးနဲ့ မွတ်စ်လင်မ်တွေက လိုက်နာမြဲဖြစ် ပါတယ်။ ဂျူးတွေ လှီးဖြတ်တဲ့ အသားကို ကိုရှေးရ် (kosher) လို့ ခေါ်ပြီး မွတ်စ်လင်မ်တွေလှီးဖြတ်တဲ့အသားကို ယေဘုယျအားဖြင့်

ဟလာယ်အသား (Halal Meat) လို့ ခေါ်ကြပါ၏။

ဥရောပမှာ ဟစ်တလာမတိုင်ခင်က ဒီလိုဘာသာရေးအရ လှီးဖြတ်ခွင့် အသိအမှတ်ပြုတာခံခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဂျူးတွေကို မုန်းတဲ့ ဟစ်တလာအာဏာရလာပြီး ဂျာမဏီနဲ့ သူတို့သိမ်းပိုက်ရာ နိုင်ငံတွေမှာ ကိုရှေရ်နဲ့ ဟလာယ်အသားပြုလုပ်မှုကို ပိတ်ပင်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်မှာ ဂျာမဏီနိုင်ငံမှ တိရစ္ဆာန်ဆေးပညာတက္ကသိုလ် (University of Veterinary Medicine) က ပညာရှင် Wilhelm Scholze က တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ ဦးခေါင်းကို ခေတ်မီသိပ္ပံနည်းပညာနဲ့ ကိရိယာ ပစ္စည်းတွေ အသုံးပြုပြီး သုတေသန စနစ်တကျလုပ်ခဲ့ရာမှာ အစွလာမ်နည်းကျ ဗေဟ်ပြုလှီးဖြတ်နည်းကို စနစ်တကျ ဆောင်ရွက်ရင် တိရစ္ဆာန်တွေမှာ နာကျင်မှုမရှိဘူး။ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု မရှိဘူးဆိုတာ ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိသွားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက်ပိုင်း ဂျာမဏီနိုင်ငံရဲ့ တရားရုံး (German Constitutional Court) က အဲဒီသိပ္ပံတွေ့ရှိချက်ကိုဖော်ပြပြီး မွတ်စ်လင်မ်တွေကို အစွလာမ်နည်းကျ ဗေဟ်ပြု လှီးဖြတ်ခွင့်ပြုခဲ့ပါတယ်။ အမေရိကန်နိုင်ငံမှာလည်း အရင်က အချို့အဖွဲ့အစည်းတွေ^{၄၉} ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်မှုတွေရှိခဲ့ပေမယ့် အခုအခါ မှာတော့ စည်းကမ်းတကျ ဟလာယ်အသားနဲ့ ဂျူးတို့ရဲ့ ကိုရှေရ်အသား ထုတ်လုပ် ဖြန့်ချိခွင့်ပေးထားပါတယ်။

ဂျာမဏီနိုင်ငံ Hanover တက္ကသိုလ်က ပါမောက္ခ Shultz နဲ့ သူ့ရဲ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ဒေါက်တာ Hakem တို့ကလည်း တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့ ဦးနှောက်ကိုတိုင်းတဲ့ EEG (အီးအီးဂျီ)စက်နဲ့ နှလုံးကိုတိုင်းတဲ့ ECG (အီးစီဂျီ)စက်တွေကိုသုံးပြီး ခေတ်မီနည်းပညာတွေနဲ့ စားသုံးသင့်တဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေကို ဒီနေ့သုံးနေတဲ့ သတ်ဖြတ်နည်းတွေကို စမ်းသပ်မှုတွေ ပြုခဲ့ကြပါတယ်။ အဖြေကတော့...။

^{၄၉} "Benefits of religious slaughter without stunning for animals and humans (2010)". ASIDCOM. Retrieved 2010-04-23.

အစွလာမိသာသနာရဲ့ ဗေဟ်လီးဖြတ်နည်းဟာ တိရစ္ဆာန်အတွက်နာကျင်မှု မရှိစေတဲ့ လူသားဆန်တဲလုပ်ရပ် ဖြစ်ပြီး ဒီနေ့အနောက်တိုင်းမှာကျင့် သုံးနေတဲ့ (Electrode နဲ့ Captive bolt stunning) နည်းတွေဟာ သတ္တဝါ ကိုပြင်းထန်စွာနာကျင်စေကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ခြင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချက်က လူများစွာကို အံ့သြစေခဲ့ပါတယ်။^{၁၀}

အစွလာမိနည်းကျ ဗေဟ်လီးဖြတ်ခြင်းနဲ့ပတ်သက်ပြီး တွေ့ရှိချက်အကျဉ်းကတော့-

- (၁) တိရစ္ဆာန်ကိုလှီးဖြတ်ပြီးစ ပထမ(၃)စက္ကန့်မှာ သတ္တဝါရဲ့ ဦးနှောက်ကိုတိုင်းထားတဲ့ EEG စက်မှာ မျဉ်းအပြောင်းအလဲ ဘာမှ မပြပါဘူး။ ဆိုလိုတာက လှီးဖြတ်စဉ်နဲ့ လှီးဖြတ်ပြီးနောက် နာကျင်မှုမရှိကြောင်း ပြသတာပါ။
- (၂) ဒုတိယ(၃)စက္ကန့်မှာ လှီးဖြတ်ခံရတဲ့သတ္တဝါဟာ နှစ်နှစ် ခြိုက်ခြိုက် အိပ်မောကျနေကြောင်း (၀၁) သတိမေ့မြောနေကြောင်း EEG စက်မှာပြနေပါတယ်။ သတ္တဝါရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်က သွေးများစွာထွက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါတယ်။
- (၃) အခုပြောတဲ့ လှီးဖြတ်ပြီး (၆)စက္ကန့်အကြာမှာတော့ EEG မျဉ်းဟာ သုည ဆက်တိုက်ပြနေပါတော့တယ်။ ဆိုလိုတာက သတ္တဝါဟာ နာကျင်မှု လုံးဝ မရှိကြောင်း သက်သေပြနေခြင်းပါ။
- (၄) EEG စက်မှာ လှီးဖြတ်ခံသတ္တဝါရဲ့ ဦးနှောက်သတင်း သုညပြနေပေမဲ့ နှလုံးကိုတိုင်းတဲ့ ECG စက်မှာတော့ နှလုံးက ဆက်လှုပ်ရှားနေပါတယ်။ ရှေ့မှာရှင်းပြခဲ့သလို ကြွက်သားတွေက သွေးညစ်ထုတ်တဲ့ဖြစ်စဉ်ကြောင့် သတ္တဝါဆန့်ငင်ဆန့်ငင် (Convulsion) ဖြစ်စဉ်ဖြစ်နေတာပါ။

^{၁၀} Shultz et al, 1978, Sahib Mustaqm Bleher, www.mustaqim-co.uk

နာကျင်ခြင်း ကြောင့်လုံးဝမဟုတ်ကြောင်း သက်သေဖြစ်
ပါတယ်။

(၅) အနောက်တိုင်းသတ်ဖြတ်နည်းတွေအရ သတ္တဝါရဲ့
ဦးနှောက်မရပ်မီ နှလုံးကအရင်ရပ်သွားတဲ့အတွက် ခန္ဓာ
ကိုယ်ကသွေးတွေဟာ အကုန်မထွက်နိုင်တဲ့အပြင်သတ္တဝါ
ဟာ ပြင်းထန်စွာ နာကျင်မှုခံစားရကြောင်း တွေ့ရပါတယ်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်မှာ ပြင်သစ်နိုင်ငံ အစားအစာ စိုက်ပျိုးရေးနဲ့
ငါးလုပ်ငန်းဝန်ကြီးဌာနက ASIDCOM ရဲ့ ဘာသာရေးနည်းကျ
လှီးဖြတ်ခြင်းနဲ့ တိရစ္ဆာန်တို့အရေးနဲ့ဆိုင်တဲ့ အစီရင်ခံစာတစ်စောင်
ထုတ်ပြန်ခဲ့ရာမှာ ပြင်သစ်နိုင်ငံက တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနဲ့ ကုသရေး
ဆိုင်ရာပါရဂူဘွဲ့ သိပ္ပံစာတမ်းတစ်ခုကို ကိုးကားဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။
အဲဒီစာတမ်းက ဘာသာရေးနည်းကျ လှီးဖြတ်ခြင်းဟာ အခြားနည်း
တွေနဲ့ တိရစ္ဆာန်သတ် နည်းတွေထက် သာလွန်နိုင်ကြောင်း၊ လူဆန်စွာ
လှီးဖြတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း သုတေသနပြုထားပါတယ်။ Dr. Pourllaude
က ပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။^{၁၀}

^{၁၀} Schulze W, Schultze-Petzold H, Hazem AS, Gross R. Experiments
for the objectification of pain and consciousness during conventional
(captive bolt stunning) and religiously mandated (“ritual cutting”)
slaughter procedures for sheep and calves. Deutsche Tierärztliche
Wochenschrift 1978 Feb 5;85(2):62-6. English translation by Dr Sahib
M. Bleher.

အခန်း (၇)
တိရစ္ဆာန်တို့၏ အခွင့်အရေးများ

အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာက စကြဝဠာလောကခပ်သိမ်း၊ သက်ရှိ သက်မဲ့ခပ်သိမ်းကို ဖန်ဆင်းထင်ရှားဖြစ်ပေါ်စေခြင်းဟာ လူသားတွေ အနေနဲ့ . . .

(၁) မိမိတို့ဉာဏ်ကိုစေစားပြီး အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာရှိကြောင်း သက်သေလက္ခဏာတွေအဖြစ် ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းဖို့^{၅၂}

(၂) မိမိတို့အပေါ် အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာရဲ့ ယုံကြည်လွှဲအပ်မှု (Trust) အဖြစ် စနစ်တကျ အသုံးပြုဖို့^{၅၃}

(၃) ကမ္ဘာဂြိုဟ်ကိုဆက်ခံသူတွေအနေနဲ့ လောကကြီးကို အလှဆင်ပြီး အနှိုင်းမဲ့ ကိုးကွယ်ရာ တစ်ပါးတည်းကိုသာအကြွင်းမဲ့ ကျေးဇူးရှင်အဖြစ် နှလုံးသွင်း ဘဝတည်ဆောက်ဖို့ စသည်ဖြင့် ဖြစ်ပါတယ်။^{၅၄}

ဒါကြောင့် အစွလာမ် ခေါ် ငြိမ်းချမ်းရေးဘဝတည်ဆောက်မှု လမ်းစဉ်မှာ . . .

(၁) တိရစ္ဆာန်တွေရဲ့အသက်ကို အလွဲသုံးစားပြုသတ်ဖြတ်ခြင်းနဲ့ ညှဉ်းပမ်းခြင်းတို့မှ ကာကွယ်ဖို့^{၅၅}

^{၅၂} ကုရ်အာန် ၄၂:၂၉၊ ၁၇:၄၄၊ ၁၆:၆၈-၆၉

^{၅၃} ကုရ်အာန် ၃၃:၇၂၊ ၄:၅၈၊ ၁၆:၃၈၊ ၁၁:၆

^{၅၄} ကုရ်အာန် ၃၁:၂၀၊ ၁၆:၅-၈၊ ၂:၃၀

^{၅၅} ကုရ်အာန် ၃၃:၇၂၊ ၅၆:၅-၈

(၂) သူတို့ရဲ့ စားကျက်ရှိကွာနဲ့ နေရာဌာနများကို ကာကွယ်
ထိန်းသိမ်းဖို့^{၅၆}

(၃) တိရစ္ဆာန်အဖြစ် ဖြစ်တည်မှုကို ရိုင်းပြန့်ချိစွာဆက်ဆံခြင်း
မှ ကာကွယ်ဖို့^{၅၇} စတဲ့ အခွင့်အရေးတွေ ပြဌာန်းပေးပြီးဖြစ်
ပါတယ်။ လူ့အသက်၊ စီးပွားဥစ္စာနဲ့ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာ စတဲ့
အခွင့်အရေးများသတ်မှတ်ပြဌာန်းထားသလိုပါပဲ။
ဥပမာ... တမန်တော်မူဟမ္မဒ် သခင်ရဲ့ဩဝါဒမှတ်တမ်း
တွေအရ... .

- စာကလေးလိုသေးငယ်တဲ့သတ္တဝါပင်ဖြစ်ပါစေ တာဝန်မဲ့
သတ်ဖြတ်ခဲ့ရင် စစ်ဆေးအရေးယူခြင်းခံရမယ်။^{၅၈} အမဲ
လိုက်ခြင်း၊ မွေးမြူရေးနှင့် တံငါလုပ်ငန်း ခွင့်ပြုပါသည်။
- သတ္တဝါတွေကို မိမိအစားအစာအတွက်မဟုတ်ဘဲ လက်
တည့်မစမ်းရ။^{၅၉}
- သတ္တဝါအချင်းချင်းတိုက်ပေးခြင်း၊ ဝှေ့ခိုင်းခြင်း မပြုရ။^{၆၀}
- စားခွင့်ရှိသောသတ္တဝါ၏ခန္ဓာကိုယ်မှအစိတ်အပိုင်းများကို
အရှင်လတ်လတ် သီးခြား လှီးဖြတ်စားသောက်ခြင်းမပြုရ။^{၆၁}
- သတ္တဝါတို့ကို ထိုက်သင့်သရွေ့သာစီးကြ၊ အစာလည်း
ကျွေးကြ၊ အနားလည်းပေးကြ။^{၆၂}
- ကျွေးမွေးရန်တာဝန်ရှိပါလျက် မကျွေးဘဲနေခြင်းသည်
တရားခံဖြစ်ရန် လုံလောက်သည်။^{၆၃}

^{၅၆} ကုရ်အာန် ၂၀:၅၃-၅၄၊ ၇၉:၃၀-၃၂၊ ၁၁:၆

^{၅၇} ကုရ်အာန် ၁၆:၃၈

^{၅၈} အဟ်မဒ်ကျမ်း၊ နစာအီကျမ်း

^{၅၉} ဗုခါရီကျမ်း၊ မွတ်စလင်မ်ကျမ်း

^{၆၀} သိရ်မိဇီကျမ်း၊ အဗူဒါဝုဒ်ကျမ်း

^{၆၁} သိရ်မိဇီကျမ်း၊ အဗူဒါဝုဒ်ကျမ်း

^{၆၂} အဗူဒါဝုဒ်ကျမ်း

^{၆၃} မွတ်စလင်မ်ကျမ်း

- ခရီးသွားနေစဉ် တိရစ္ဆာန်တို့အား မြေကြီးမှ ၎င်းတို့ရပိုင်ခွင့် ကိုပေးကြ။^{၆၄}
- တိရစ္ဆာန်တို့၏မျက်နှာပေါ်သို့ မရိုက်ရ၊ မျက်နှာကိုအမာ ရွတ်ဖြစ်အောင်မလုပ်ရ။^{၆၅}
- တိရစ္ဆာန်တို့၏ရင်သွေးငယ်များကို သူတို့၏မိခင်ထံမှ ခွဲမယူရ။^{၆၆}
- တိရစ္ဆာန်တို့ကို နမိတ်ဆိုး၊ အမင်္ဂလာဟု သဘောမထားရ။^{၆၇}
- တိရစ္ဆာန်တို့ကို ဆဲရေးတိုင်းထွာခြင်းမပြုရ။^{၆၈}
- ခရီးသွားလာစဉ်စီးနင်းခြင်းမဟုတ်ပါက တိရစ္ဆာန်တို့အပေါ် ထိုင်၍စကားပြောနေခြင်းမပြုရ။^{၆၉}

^{၆၄} မိန့်ကသ်ကျမ်း

^{၆၅} မှတ်စံလင်မိကျမ်း

^{၆၆} အဗူဒါဝုဒ်ကျမ်း၊ မိန့်ကသ်ကျမ်း

^{၆၇} အဗူဒါဝုဒ်ကျမ်း

^{၆၈} မိန့်ကသ်ကျမ်း

^{၆၉} မိန့်ကသ်ကျမ်း

အခန်း (၈)

ကုန်ပစ္စည်းသည် ယဇ်ပူဇော်ခြင်း မဟုတ်

ဟလလ်အစားအစာနဲ့ဆက်နွယ်ပြီး ကုန်ပစ္စည်းအိမ်ပွဲတော်ကို လည်း ယဇ်ပူဇော်တာ၊ သူ့ အသက်ကိုသတ်ပြီး ကုသိုလ်ရှာတာ၊ သတ္တဝါတို့အပေါ် ကိုယ်ချင်းစာနာစိတ်ကင်းမဲ့တာ စသဖြင့် ပြောဆို မှုတွေရှိနေပါတယ်။ သက်သတ်လွတ်ကျင့်သုံးဖို့လုံးဝ မဖြစ်နိုင် ကြောင်း ရှေ့မှာရှင်းပြပြီးဖြစ်ပါတယ်။ မွတ်စ်လင်မ်တွေရော၊ အခြား ဘာသာဝင် ကမ္ဘာလူသားတွေပါ အိမ်နဲ့ရောက်မှ အသားစားကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ နေ့တိုင်းစားနေကြတာပါ။ အစွလာမ့်နည်းကျ လှီးဖြတ်ခြင်းဟာ တိရစ္ဆာန်အတွက် နာကျင်မှု မရှိသလို စားသုံးသူ အတွက်လည်း အစားအစာဘေးဥပါဒ်ကင်းလို့ ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂ စားနပ်ရိက္ခာ (FAO) အဖွဲ့နှင့် အာဆီယံအသင်းတို့ကတောင် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်လာတာ တွေ့နေရပါတယ်။

ဖန်ဆင်းရှင်ကို ကျေးဇူးတော်ရှင်အစစ်အမှန်အနေနဲ့ မယုံ ကြည်လို့သူတစ်ဦးအတွက်ဖြစ်စေ၊ ကျွဲနွားကို ကျေးဇူးရှင်အဖြစ် မှတ်ယူသူအတွက်ဖြစ်စေ၊ တိရစ္ဆာန် အသားမစားခြင်းဟာ မိမိတို့၏ လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ကျင့်သုံးခွင့်ဖြစ်ပါတယ်။ အလားတူပဲ ဖန် ဆင်းရှင်ကိုသာ ကျေးဇူးတော်ရှင် အစစ်အမှန်အဖြစ် ယုံကြည်ပြီး ဖန်ဆင်းရှင်က စားဖို့သတ်မှတ်ထားတဲ့ တိရစ္ဆာန်ရဲ့ အသားကို ဖန်ဆင်းရှင်လမ်းညွှန်အတိုင်း လှီးဖြတ်စားသောက်ခြင်းဟာလည်း

လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ကျင့်သုံးခြင်းသာဖြစ်ပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအချို့ရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးစံတွေမှာ ယဇ်ပူဇော်ခြင်းလည်းရှိပါတယ်။ ဒါက သူတို့ရဲ့ လွတ်လပ်စွာ ကိုးကွယ်ကျင့်သုံးခွင့်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ကုန်ပာနီဆိုတာ ယဇ်ပူဇော်ခြင်း လုံးဝမဟုတ်ပါဘူး။ အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာ ကျေးဇူးတော်ရှင်အပေါ်မှာ သစ္စာစောင့်သိရှိသေခြင်းနဲ့ အမှန်တရားအတွက် အသက်စွန့်ရန်အသင့်ရှိကြောင်း စိတ်ဓာတ်ကိုမွေးမြူတဲ့ ကျင့်စဉ်ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် ကမ္ဘာနဲ့အဝှမ်း ကုန်ပာနီအိဒ်နေ့မှာ ပြုလုပ်တဲ့ သားကောင်တွေရဲ့ အသားကို လူမျိုး/ဘာသာမရွေး ဆင်းရဲသားတွေကို ပေးလှူခြင်း၊ စားနပ်ရိက္ခာ ပြတ်လပ်နေတဲ့ နေရာတွေကို ဆီသွပ်ဘူးလုပ်ပြီး ပေးပို့ခြင်းတို့ ပြုနေပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂရဲ့ စားနပ်ရိက္ခာအဖွဲ့ (FAO) ကလည်း စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးအတွက် နှစ်စဉ်ဆောင်ပုဒ် အမျိုးမျိုးထုတ်ပြီး စီမံနေပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကနဲ့ တစ်နိုင်ငံမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းတွေ၊ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းတွေ ဆောင်ရွက်နေကြရပါတယ်။ ရန်ကုန် ရွာသာကြီးသားသတ်ရုံမှာဆိုရင်လည်း ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးမှာရှိတဲ့လူမျိုး/ဘာသာမရွေးစားသုံးသူတွေအတွက် ကျွဲ၊ နွား၊ ဆိတ်၊ သိုး၊ ဝက် . . စတာတွေ လှီးဖြတ်နေရပါတယ်။ ဒီမွေးမြူရေးနဲ့ ရေလုပ်ငန်းတွေ ရပ်ဆိုင်းဖို့ဆိုတာ လုံးဝ လက်တွေ့မကျတဲ့ ကိစ္စပါ။

အရေးကြီးတာကတော့ မတူညီမှုတွေအပေါ်မှာ အပြန်အလှန် နားလည်လေးစားပေးပြီး တိုင်းပြည်အကျိုး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့ပဲလိုပါတယ်။ တိရစ္ဆာန်တွေကို ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်မှုနဲ့ အလွဲသုံးစားပြုမှုတွေကိုတော့ ကာကွယ်ပေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။ သက်ဆိုင်ရာ မျိုးစိတ်တွေရှင်သန်ရေးကို ထိန်းသိမ်းပေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း (၉)

ISO 22000 (အစားအစာဘေးဥပါဒ်ကင်းရေးဆိုင်ရာစံနှုန်း)

ISO 22000 ဆိုတာက အစားအစာတွေ ဘေးဥပါဒ်ကင်းရေးဆိုင်ရာ အဆင့်အတန်းသတ်မှတ်ရေး နိုင်ငံတကာအဖွဲ့ရဲ့ သတ်မှတ်ချက် စံနှုန်းဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ တိုင်းပြည်အသီးသီးမှာ Food Standard Agency ရဲ့အလုပ်က အစားအစာတွေကို လူထုဘေးဥပါဒ်ကင်းစွာ စားသုံးနိုင်ရေးအတွက်ဖြစ်ပါတယ်။ အစားအစာတွေကို ဓါတုဗေဒ၊ အနုဇီဝနဲ့ ရေဒီယိုလိုဂျီဆိုင်ရာ သုတေသနတွေပြုပြီး ကျန်းမာရေးနဲ့ ညီ/မညီ ဆောင်ရွက်ကြရမှာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အစားအစာထဲမှာ ပါဝင်တဲ့ပစ္စည်းတွေ၊ ပြင်ဆင်ထုတ်လုပ်တဲ့အခါမှာ သုံးစွဲတဲ့ပစ္စည်းကိရိယာတွေ၊ ထုတ်ပိုးတဲ့ နည်းစနစ်တွေ၊ အထုပ်တွေမှာ အပေါက်ပါ/မပါ၊ အဲဒီအစားအစာတွေကို ကိုင်တွယ်ပုံ၊ လက်ခံပုံ၊ ပြန်ထုတ်ပုံ၊ သိုလှောင်ပုံ၊ ပြင်ဆင်ပုံ၊ ချက်ပြုတ်ပုံ၊ အပူပေး/အအေးခံပုံ၊ ပြသခင်းကျင်းထားပုံ၊ စားသုံးသူကိုပေးတဲ့အခါ ကိုင်တွယ်ပုံ၊ ပို့ဆောင်ပုံ၊ ဖြန့်ချိပုံကဏ္ဍ အသီးသီးကို စစ်ဆေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အစားအစာတစ်ခုကို အခန်းရဲ့အပူချိန်မှာ ၂နာရီလောက် ထားလိုက်ရင် Microscopic Bacteria တွေပေါက်ဖွားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရေခဲသေတ္တာထဲမှာဆိုရင် (၂)ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ်ကနေ (၇)ဒီဂရီစင်တီဂရိတ် (၃၅°F - ၄၅°F) အတွင်း၊

အအေးခန်းဆိုရင် (၁၈)ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ် (၆၆°F) မှာ ထားရမယ် လို့ဆိုပါတယ်။ အသားစိမ်းတွေကို ကောင်းစွာ ချက်ပြုတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ကိုင်တွယ်သူတွေဟာ အမြဲတမ်း လက်ကိုဆပ်ပြာနဲ့ စင်ကြယ်အောင်ဆေးဖို့လိုပါတယ်။

အစားအစာဟာ လူတစ်ဦးကနေ အခြားလူတစ်ဦးကို ရောဂါသယ်ဆောင်ခြင်း၊ ရောဂါပိုးကြီး ထွားဖွံ့ဖြိုးခြင်း၊ အစာအဆိပ် ဖြစ်စေတဲ့ ဘက်တီးရီးယားတွေပေါက် ဖွားရာနေရာဖြစ်ခြင်းစတဲ့ ကိစ္စရပ်တွေရှိနေပါတယ်။ မျိုးဆက်သစ်တွေရဲ့ကျန်းမာရေးနဲ့ မျိုးရိုးဗီဇဆိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှုဆိုင်ရာကိုလည်း လေ့လာ ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးရဲ့ လမ်းညွှန်အရ ကျန်းမာရေးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့အစာဖြစ်ဖို့

- * အစာနဲ့ လူ/တိရစ္ဆာန်တွေကထွက်တဲ့ ရောဂါဖြစ်စေတဲ့အရာ (Pathogens) တွေ မရောစေဖို့
- * မချက်ရသေးတဲ့အစာနဲ့ ချက်ပြီးသားအစာမရောဖို့
- * အစာချက်ရင် ရောဂါဖြစ်စေတဲ့အရာ (Pathogens) တွေ သေသွားနိုင်လောက်တဲ့ အပူချိန်နဲ့ အချိန်ပမာဏနဲ့ ချက် ပြုတ်ဖို့
- * လုံလောက်တဲ့အပူချိန်မှာ သိုလှောင်ဖို့
- * ဘေးကင်းတဲ့ ရေနဲ့ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းတွေကိုသုံးဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း (၁၀)

ဟလါလ်အစားအစာ၏အကျိုးကျေးဇူးများ

ဟလါလ်အစားအစာရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးများစွာရှိပါတယ်။

၁။ စီးပွားရေးအကျိုးကျေးဇူးတွေကတော့

- * သန်းပေါင်း ၁၅၀၀ ရှိတဲ့ မွတ်စလင်မ်ဈေးကွက်ကို ဝင်ရောက်နိုင်ခြင်း
- * တစ်ချိန်တည်းမှာ ကမ္ဘာ့အခြားဈေးကွက်ကိုလည်း မဆုံးရှုံးခြင်း
- * မွတ်စလင်မ်နိုင်ငံတွေကို တင်ပို့နိုင်ခြင်း

၂။ စားသုံးသူတွေအတွက် အကျိုးကျေးဇူးကတော့

- * ရုပ်ခနွာနဲ့ စိတ်ရဲ့ပုံမှန်လုပ်ငန်းတွေကို ဘေးဥပါဒ်မဖြစ်စေခြင်း
- * ဟလါလ်မဟုတ်တဲ့ပစ္စည်းတွေနဲ့ ရောစပ်/ထိတွေ့မှု ကင်းခြင်း
- * ဟလါလ်အစားအစာဟာ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးနဲ့သန့်ရှင်းရေးအတွက် ပြင်ဆင်၊ ထုတ်လုပ်၊ ရောင်းချမှုအဆင့်ဆင့်မှာ စစ်ဆေးမှုဖြစ်စေခြင်း
- * ဟလါလ်အစားအစာဟာ ရောဂါပိုးနဲ့ အဆိပ်အတောက် သယ်ဆောင်တဲ့ အဓိကပြဿနာဖြစ်တဲ့သွေးကို ထုတ်ပြီး ဖြစ်ခြင်း

- * အစွလာမ့်နည်းကျ ဇဗဟ်လှီးဖြတ်ခြင်းဟာ သွေးကိုထုတ်ရုံ သာမက တိရစ္ဆာန် ကို နာကျင်စေမှုမရှိတဲ့အတွက် ရက်စက်ရာ မရောက်ခြင်း

၃။ လူမှုရေးအကျိုးကျေးဇူး

- * ဘာသာရေးယုံကြည်ချက်မတူညီတဲ့သူတွေဟာ ဟလာလ် အစားအစာကို အသုံးပြုတဲ့အတွက် လူမှုရေးအရ ဘာသာပေါင်းစုံ အတူတကွစားသုံးနိုင်ပြီး ဘေးဥပါဒ် ကင်းခြင်း
- * ကမ္ဘာ့အစားအစာ ဘေးဥပါဒ်ကင်းရေး (Food Safety) ကို အကျိုးပြုနိုင်ခြင်းစတဲ့ အကျိုးကျေးဇူးများ စံနိုင်ကြမှာဖြစ် ပါတယ်။^{၇၀}

^{၇၀} *Think Halal for Good Health* (Singapore, Islamic Religious Council of Singapore (MUIS), (n.d.)

အခန်း (၁၁)

ဟလာလ်အစားအစာအပြစ် အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ် (Halal Certification)

အခု(၂၀၁၁ ခုနှစ်)ဆိုရင် ကမ္ဘာပေါ်မှာ မွတ်စလင်မ် သန်းပေါင်း ၁၅၀၀ ကျော်ရှိနေပြီဖြစ်လို့ ကမ္ဘာ့လူဦးရေရဲ့ (၄)ပုံ (၁) ပုံ နီးပါး ဖြစ်နေပါတယ်။ မွတ်စလင်မ် နိုင်ငံအနေနဲ့ဆိုရင် (၅၇) နိုင်ငံရှိနေပါတယ်။ ဒါဟာ စီးပွားရေးအရ အလွန်ကြီးမားတဲ့ဈေးကွက် ကြီးဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကမ္ဘာ့အဝှမ်း အစားအစာနဲ့ အသုံး အဆောင်ထုတ်လုပ်ကြတဲ့ ကုမ္ပဏီကြီးတွေ၊ လုပ်ငန်းရှင်တွေဖြန့်ချိသူ တွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ ထုတ်ကုန်တွေကို မွတ်စလင်မ်တွေ သုံးစွဲနိုင်အောင် စီစဉ်လာကြပါတယ်။ မွတ်စလင်မ် နိုင်ငံတွေရဲ့ အစိုးရတွေက ဘယ်သူပဲထုတ်ထုတ် မွတ်စလင်မ်တွေအတွက် ဟလာလ် အစား အစာ၊ ဟလာလ်အသုံးအဆောင် ဟုတ်/မဟုတ် စိစစ်ပေးတဲ့ အဖွဲ့ အစည်းတွေ ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်ထားပါတယ်။ အဲဒီ အဖွဲ့တွေက ထုတ်ကုန်တွေအတွက် ဟလာလ်အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်ကို စနစ် တကျ စိစစ်ထုတ်ပေးပါတယ်။ မွတ်စလင်မ်လူများစုမဟုတ်တဲ့နိုင်ငံ တွေမှာဆိုရင်တော့ သက်ဆိုင်ရာ မွတ်စလင်မ် အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ် ရပ်က စိစစ်ထုတ်ပေးလေ့ရှိပါတယ်။ မွတ်စလင်မ်မဟုတ်တဲ့ အခြား ဘာသာဝင် လုပ်ငန်းရှင်တွေကလည်း မိမိတို့ ထုတ်ကုန်တွေအတွက် လျှောက်ထားနိုင်ပါတယ်။

အနှစ်ချုပ်လိုက်ရင် ဟလလ်အစားအစာဆိုတာ---

- * ဟရမ်အဖြစ်တားမြစ်ထားတဲ့အရာတွေ၊ အဲဒီအရာတွေက ထုတ်လုပ်ထားတဲ့ ပစ္စည်း တွေ၊ အစ္စလာမ်တရားတော်အရ (နဂျစ်) ညစ်ညမ်းမှုလို့သတ်မှတ်ထားတဲ့အရာတွေ၊ အဲဒီ ညစ်ညမ်းမှုလို့သတ်မှတ်ထားတဲ့ ပစ္စည်းကိရိယာတွေကို အသုံးပြုပြီး အစားအစာအဖြစ် စီမံထုတ်လုပ်ထားတဲ့ အစာမျိုး မဖြစ်ရပါဘူး။ မသန့်တဲ့အစာတွေနဲ့ ရောစပ်/ ထိတွေ့ထားခြင်း မရှိစေရပါ။
- * အစားအစာပင်ကိုယ်သဘာဝက ဟရမ်တားမြစ်ချက် မဟုတ်ဘဲ ဟလလ် ခွင့်ပြုချက်ရှိပေမယ့် ရှာဖွေ ဆည်းပူး ထားတဲ့နည်းလမ်းက ဟရမ်အဖြစ် တားမြစ်တားတဲ့ နည်းလမ်း မဖြစ်ရပါဘူး။
- * ဟရမ်မဟုတ်ဘဲ ဟလလ်ဖြစ်ရုံသာမက သွိုင်ယိမ်လို့ ခေါ်တဲ့ သန့်စင်ကောင်းမြတ်ခြင်း၊ ဘေးဥပါဒ်ကင်းခြင်း၊ အာဟာရဖြစ်စေခြင်း၊ ကျန်းမာစေ ခြင်း ရှိရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက အစားအစာကို ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ကိုင်တွယ်ခြင်း၊ စီမံထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ထုပ်ပိုးခြင်း၊ သိုလှောင်ခြင်း၊ ပို့ဆောင် ခြင်း၊ လူထုထံတည်ခင်းပေးခြင်းစတဲ့ကဏ္ဍအဆင့်ဆင့်မှာ အစာကိုရောဂါပိုး နဲ့အဆိပ်အတောက်ကင်းစင်စေပြီး စားသုံးသူ ဘေးဥပါဒ်ကင်းစေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- * စားသုံးခွင့်ရှိတဲ့တိရစ္ဆာန်တွေကိုလည်း အစ္စလာမ့်နည်းကျ ဇဗဟ်ပြုလှီးဖြတ်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဟလလ်အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်ထုတ်ပေးတဲ့အဖွဲ့အစည်းတွေအနေနဲ့ ပစ္စည်းထုတ်လုပ်ပုံအဆင့်ဆင့်ကို စနစ်တကျ သွားရောက်စစ်ဆေးပြီး မှန်ကန်တယ်ဆိုရင် လက်မှတ်ထုတ်ပေး ထားပါတယ်။ ထုတ်ပေးပြီးရင်လည်း အဲဒီစက်ရုံ/အလုပ်ရုံ တွေကို

အချိန်မရွေး ရှောင်တခင် ဝင်ရောက်စစ်ဆေးခွင့်ရှိပါတယ်။ ထုတ်လုပ်ပုံ မမှန်ကန်တော့ဘူးဆိုရင် အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ် ရုပ်သိမ်းလေ့ရှိပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ လောလောဆယ်---

(၁) အစ္စလာမ်သာသနာရေးရာကောင်စီဌာနချုပ်

(၂) အိုလမာ - အစ္စလာမ်သာသနာ့ပညာရှင်များအဖွဲ့ချုပ်

(၃) မြန်မာမွတ်စလင်မ်လူငယ်များ (ဘာသာရေး)အဖွဲ့ချုပ်

(၄) မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ မော်လဝီအဖွဲ့ချုပ် တို့ကိုလျှောက်ထားရင် စိစစ် ထုတ်ပေးပါတယ်။

ထုတ်လုပ်တဲ့ပစ္စည်း၊ ရောင်းချတဲ့နေရာ စတာတွေမှာ သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့ အစည်းကထုတ်ပေးတဲ့ ဟလာလ် လိုဂို တံဆိပ် (logo) ကပ်လိုက်ရင် မွတ်စလင်မ် သုံးစွဲသူတွေအနေနဲ့ စိတ်ချယုံကြည်စွာ ဝယ်ယူသုံးစွဲကြပါတယ်။ ဟလာလ်ဖြစ်ကြောင်း logo တံဆိပ်ကတော့ အရဗီလို (حلال) ဖြစ်စေ၊ အင်္ဂလိပ်လို Halal ဖြစ်စေ ရေးသားလေ့ရှိပါတယ်။ ထုတ်ပေးတဲ့အဖွဲ့အစည်းအမည်လည်း ပါ ပါပါတယ်။

အရင်တုန်းက မွတ်စလင်မ်စားသောက်ဆိုင်တွေမှာ HALAL အစား “၇၈၆” ဆိုပြီး ရေးလေ့ရှိပါတယ်။ “၇၈၆” ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရကို အိန္ဒိယ၊ ပါကစ္စတန်၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နဲ့ မြန်မာနိုင်ငံတွေမှာသာသုံးလေ့ရှိပါတယ်။ ကုန်အာန် ကျမ်းစာ အခန်း-၁၊ လမ်းညွှန်အာယသ် အမှတ်(၁)ဖြစ်တဲ့ “အနှိုင်းမဲ့ကရုဏာရှင်၊ အနန္တကောင်းချီးကရုဏာရှင်၊ အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာမြတ်အလ္လာဟ်၏ နာမတော်ဖြင့် အစပြုပါ၏” လို့ အဓိပ္ပါယ်ရတဲ့ အရဗီမူရင်းစာသားမှာ ဗျည်းအက္ခရာ ၁၉ လုံးပါပြီး သူတို့ရဲ့ကိုယ်ပိုင်နံပါတ်တွေကို ပေါင်းလိုက်ရင် “၇၈၆” ရပါတယ်။ ဆိုလိုတာက အနှိုင်းမဲ့ကိုးကွယ်ရာ မြတ်အလ္လာဟ်ဟာ ဖန်ဆင်းခံဝေနေယျအပေါ်မှာ တစ်ပြေးညီ သနားကြင်နာသလို မွတ်စလင်မ်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်

အစ္စလာမိသာသနာရေးရာကောင်စီဌာနချုပ်

المجلس الأعلى للشؤون الإسلامية - ميانما

THE REPUBLIC OF THE UNION OF MYANMAR, ISLAMIC RELIGIOUS AFFAIRS COUNCIL, (HQ)

“ဟလာလ်” အသိအမှတ်ပြုလွှာထုတ်ပေးရေးကော်မတီ

“ဟလာလ်” အသိအမှတ်ပြုလွှာ

အသိအမှတ်ပြုလွှာအမှတ် HCC 05009
၃၀-၁၀-၂၀၁၄

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် အစ္စလာမိသာသနာရေးရာကောင်စီဌာနချုပ် “ဟလာလ်” အသိအမှတ်ပြုလွှာထုတ်ပေးရေးကော်မတီသည် KSS Trading & Manufacturing Co., Ltd. မှ ထုတ်လုပ်ရောင်းချသည့် “မဆလာမူန့်” ၏အစားအသောက်များထုတ်လုပ်မှုအဆင့်ကိုစစ်ဆေးရာတွင် အစ္စလာမိသာသနာရေးကော်မတီအရ စားသုံးပိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း စိစစ်တွေ့ရှိရသဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ စည်းကမ်းချက်များနှင့်အညီ ထုတ်လုပ်ရောင်းချရန် ဤ “ဟလာလ်” အသိအမှတ်ပြုလွှာအား ထုတ်ပေးလိုက်သည်။

၁။ ဤအသိအမှတ်ပြုလွှာ၏သက်တမ်းသည် (၃၀-၁၀-၂၀၁၄ မှ ၂၉-၁၀-၂၀၁၅)ထိသာဖြစ်သည်။

၂။ ဤအသိအမှတ်ပြုလွှာတွင်ဖော်ပြထားသည့်ဟလာလ်တံဆိပ်ကိုသာကုန်ပစ္စည်းပေါ်တွင်ရိုက်နှိပ်ဖော်ပြရမည်။

၃။ ဤအသိအမှတ်ပြုလွှာ၏ကျောဘက်တွင်ဖော်ပြထားသော စည်းကမ်းချက်များအားလိုက်နာရမည်။

(အလ်ဟာဂျ် မောင်လာနာ ရိုက် အိုမရ် မြင့်နိုင်)

ဓမ္မနိ-ယင်းတော်၊ အလ်အစ်ဟရ်-ကိုင်ရို

ဓမ္မသတ်ဆိုင်ရာအတိုင်ပင်ခံ

(ဒေါက်တာဇနည်မင်းသိန်း)

M.B.,B.S Ygn

ဆေးဘက်ဆိုင်ရာအတိုင်ပင်ခံ

(အလ်ဟာဂျ် မင်းသိန်း)

No.183,1st Floor, Bo Sun Pat Street, Pan San Township, Yangon, Myanmar.
Tel: 01-252608,389786 Fax: 951-389786; E-mail: irac@myanmarmic.com

အစ္စလာမိသာသနာရေးရာကောင်စီဌာနချုပ်မှ ဟလီလ်အသိအမှတ်ပြုလွှာ (မြန်မာ)

အစ္စလာမ်သာသနာရေးရာကောင်စီဌာနချုပ်မှ ဟလာလ်အသိအမှတ်ပြုလွှာ (အင်္ဂလိပ်)

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်
အိုလဟ် အစ္စလာမ်သာသနာ့ပညာရှင်များအဖွဲ့ချုပ်
အမှတ် (၇၆)၊ ပထမထပ်၊ (၂၀-လမ်း)၊ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး။
JAMIAT ULAMA-EL-ISLAM Head Quarters
THE REPUBLIC OF THE UNION OF MYANMAR
No. (76), 28th Street, Pabedan Township, Yangon, Myanmar
☎:253683 ☎ :385076 ☎ :370535

‘ဟလာလ်’ ဖြစ်ခြင်း အထိအမှတ်ပြုအဖွဲ့တော်
(HALAL CERTIFICATION COMMITTEE)
“ဟလာလ်” ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ခံချက်ထုတ်ဖော်
CERTIFICATE OF “HALAL”

ထောက်ခံချက်အမှတ် - ၀၀၄/ဟသက/၂၀၁၅ ရန်ကုန် ရက်စွဲ ၇ / ၅ / ၂၀၁၅
Certificate No. JH 114/HCC/20.15... Yangon dated 7 / 5 /2015

ရန်သူ နိုင်ငံခြား ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ----- တိုင်း/ပြည်နယ် ----- ခေါ်ဝေါ် ----- မြို့နယ် -----
----- နယ်လေး ----- ရပ်ကွက် ----- (၇၆) ----- လမ်း ----- အမှတ် () နှိ -----
STAR MEAT ----- ကုမ္ပဏီမှ ထုတ်လုပ်သော -----
----- (၇၆) မြို့နယ် ----- ပြည်နယ် ----- သည် အဖွဲ့ချုပ်မှ ဖွဲ့စည်းထားသော -----
‘ဟလာလ်’ဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုကော်မတီ ‘စီစစ်ရေးအဖွဲ့’၏စီစစ်ဆေးကြည့်ချက်များအရ -----
အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ ယုံကြည်စိတ်ချစွာ စားသုံးနိုင်သော ‘ဟလာလ်’ ပစ္စည်းများဖြစ်ကြောင်းကို -----
ထောက်ခံချက်ထုတ်ဖော်လိုက်ပါသည်။

ဤထောက်ခံချက်သည် (07 MAY 2015) မှ (06 MAY 2016) -----
(၇၆) နှစ်အတွက် ဖြစ်ပြီး သက်တမ်းကုန်ဆုံးပါက ထပ်မံအစစ်အဆေးခံပြီး -----
ခွင့်ပြုချက်သက်တမ်း ထပ်မံတိုးမြှင့်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါထောက်ခံချက်ကို ရန်ကုန်မြို့တွင် 07 MAY 2015 ----- နေ့၌ ထုတ်ပေးခဲ့ -----
ပါသည်။ ကုန်ဆုံးမည့်ရက်မှာ 06 MAY 2016 ----- နေ့ဖြစ်ပါသည်။

ဥက္ကဋ္ဌ
PRESIDENT
(HALAL CERTIFICATION COMMITTEE)
Jamiat Ulama-el-Islam (J.I.Q.)
No.(76) First Floor, 28th Street, Pabedan Township, Yangon,
The Republic of The Union of Myanmar

မှတ်ချက် -----
ဤ ‘ဟလာလ်’ ဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုထောက်ခံချက်ကို ဓာတ်ပုံမိတ္တူကူး၍ -----
သုံးစွဲခွင့်မပြုပါ။

အိုလဟ်အစ္စလာမ်သာသနာ့ပညာရှင်များအဖွဲ့ချုပ်မှ ဟလီလ်အသိအမှတ်ပြုလွှာ

မိမိအနေနဲ့လည်း လူမျိုး/ဘာသာ မခွဲခြားဘဲ ကရုဏာထားရမယ်။ ဒီဆိုင်မှာရောင်းတဲ့ အစားအစာ/အသုံးအဆောင်တွေဟာ အစွလားမနည်းကျ ပညတ်ချက်တွေနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ဟလာလ်ပစ္စည်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ရုပ်ခန္ဓာရော၊ နာမ်ခန္ဓာအတွက်ပါ ဘေးဥပါဒ်ကင်းပြီး ကိုယ်ကျင့်တရား ထိန်းသိမ်းလိုသူတွေ စိတ်ချစွာသုံးစွဲနိုင်တယ်လို့ ဆိုလိုတာပါ။ အခြားဘာသာဝင်တွေကို ရန်လို မုန်းတီးမှု လုံးဝ မပါ ပါဘူး။ ဘာသာခြားဆိုင်တွေကို မွတ်စ်လင်မ်တွေအားမပေးရဘူး ဆိုတာလည်း လုံးဝ မဟုတ်ပါဘူး။ မွတ်စ်လင်မ်မဟုတ်သူတွေထံက သန့်ရှင်းစင်ကြယ်တဲ့ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းတွေဖြစ်စေ၊ ဟလာလ်အစား အစာ အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်ရယူထားတဲ့ ပစ္စည်း/အစားအစာ တွေကိုဖြစ်စေ ဝယ်ယူအားပေးခွင့်လည်းရှိနေပါတယ်။ မွတ်စ်လင်မ် တစ်ဦးအနေနဲ့ အခုတင်ပြတဲ့ ဟလာလ် စည်းကမ်းတွေကို လိုက်နာ ရပါတယ်။ ဒီလိုကြီးလေးတဲ့ ဟလာလ်စည်းကမ်းကိုလိုက်နာ ခြင်းကြောင့် မိမိ ယုံကြည်ချက်အပေါ် သစ္စာရှိမှု၊ ကိုယ်ကျင့်တရား တည်ဆောက်စေပြီး လူသားအကျိုးကို အဂတိကင်းစွာ၊ ပြစားမှု မပါဘဲ ဆောင်ရွက်စေတာဖြစ်ပါတယ်။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးရဲ့ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာအဖွဲ့ (FAO) ကလည်း ဟလီလ် (Halal) ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းနဲ့ပတ်သက်တဲ့ လမ်းညွှန်ဖြစ်တဲ့ The Codex General Guidelines ကို ၁၉၉၇ ခုနှစ် ကတည်းကရေးဆွဲပြီး FAO နဲ့ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ (WHO) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတွေကို အကြံပြု စာကိုယ်အနေနဲ့ ပေးပို့ခဲ့ပါတယ်။ အာဆီယံအသင်း(ASEAN) အနေနဲ့လည်း ဒေသတွင်း ဟလာလ် အစားအစာနဲ့ အသုံးအဆောင်အရေးပါမှုနဲ့ အလျင်အမြန်လိုအပ်မှုကို သတိပြုမိပြီး ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၁၇-၁၈)ရက်တွေမှာ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၊ ဟနွိုင်းမြို့မှာကျင်းပခဲ့တဲ့ ၂၀ ကြိမ်မြောက်

FAO CORPORATE DOCUMENT REPOSITORY

Title: Codex Alimentarius: Food Labelling - Complete
Texts...

Español Français 中文

Produced by: Agriculture and Consumer Protection

PDF version

More details

GENERAL GUIDELINES FOR USE OF THE TERM “HALAL”

CAC/GL 24-1997[27]

The Codex Alimentarius Commission accepts that there may be minor differences in opinion in the interpretation of lawful and unlawful animals and in the slaughter act, according to the different Islamic Schools of Thought. As such, these general guidelines are subjected to the interpretation of the appropriate authorities of the importing countries. However, the certificates granted by the religious authorities of the exporting country should be accepted in principle by the importing country, except when the latter provides justification for other specific requirements.

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ စားနပ်ရိက္ခာအဖွဲ့ကြီး (FAO) မှ ထုတ်ပြောချက်အရ ဟလယ်အစားအစာဆိုင်ရာ အထွေထွေလမ်းညွှန်ချက်များ

<http://www.fao.org/docrep/005/y2770e/y2770e08.htm>

ASEAN Cooperation in Food, Agriculture and Forestry

**ASEAN GENERAL GUIDELINES ON
THE PREPARATION AND HANDLING OF
HALAL FOOD**

Food Handling Publication Series No.1

**အဆီယံအသင်းကြီးမှ ထုတ်ဝေပြန်ချိသော ဟလိလ်အစားအစာဆိုင်ရာ
အထွေထွေလမ်းညွှန်ချက်များ**

www.asean.org/storage/images/archive/agr_pub/food1.doc

အစည်းအဝေးမှာ ဟလီလ်အစားအစာဆိုင်ရာလက်စွဲ (Guidelines) ကို ပြုစုကြေညာခဲ့ပြီး ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှာတော့ ဟလီလ်အစားအစာ ဆိုင်ရာ အာဆီယံလုပ်ငန်းအုပ်စု (ASEAN Working Group- Halal) ကိုဖွဲ့စည်းခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် နိုင်ငံအသီးသီးကဝန်ကြီး အဆင့်ပါဝင်ပြီး လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်နေပါတယ်။ မြန်မာ ပြည်တွင်းမှာလည်း တာဝန်ရှိတဲ့ဝန်ကြီးဦးဆောင်ပြီး အစ္စလာမ် ဘာသာရေး အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပညာရှင်များနဲ့ အာဆီယံနိုင်ငံများ တစ်ပြေးညီဖြစ်စေဖို့ ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ လိုအပ်နေ ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေနဲ့ တစ်ခုတည်းသော ဟလီလ်အသိ အမှတ်ပြုလွှာထုတ်ပေးတဲ့ကော်မတီဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ဖို့လည်း လို အပ်နေပါတယ်။

နိဂုံး

ဟလာလ်အစားအစာ သို့မဟုတ် အစ္စလာမ်အစားအစာ စနစ်ဟာ---

(၁) စားသုံးသူတွေ အစာအဆိပ်ဖြစ်ခြင်းကို ကာကွယ်တယ်။
အစားအစာ ဘေးဥပါဒ်ကင်းရေး (Food Safety) ကို အကျိုးပြုတယ်။ အာဟာရဖြစ်စေပြီး ရုပ်နဲ့စိတ် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးကို အကျိုးပြုတယ်။

(၂) မွတ်စလင်မ်မဟုတ်သူတွေရဲ့စီးပွားရေးကို ရန်လိုဆန့်ကျင် နေတာမဟုတ်ဘဲ မွတ်စလင်မ်တွေဟာ လူသားအကျိုးပြုဖို့ မိမိတို့ရဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားဖွံ့ဖြိုးရေး ကို ကြိုးပမ်းနေခြင်း သာဖြစ်တယ်။

(၃) လောကကြီးမှာ သက်သက်လွတ်ဆိုတာ လက်တွေ့မှာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒီအပြင် စားသုံးခွင့်ရှိတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေကို အစ္စလာမ့်နည်းကျ ဇဗဟ်ပြု လှီးဖြတ်ခြင်းဟာ လှီးဖြတ်ခံရတဲ့ တိရစ္ဆာန်ကို နာကျင်မှုမရှိစေတဲ့အတွက် တိရစ္ဆာန်တွေ ကို ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ရာ မရောက်ဘူး။ လှီးဖြတ်ခံရတဲ့ တိရစ္ဆာန်ဟာ ဆန့်ငင်ဆန့်ငင် အကြောတက်နေခြင်းဟာ နာကျင်တဲ့ဝေဒနာ ခံစားနေရတာမဟုတ်ဘဲ အကြောတက် မှုနဲ့ဆိုင်တဲ့ အင်္ဂါများရဲ့လှုပ်ရှားမှု ယန္တရားဖြစ်စဉ် (Physiology of Convulsion) သာဖြစ်တယ်။ သွေးတွေ

ထုတ်ဖို့ တစ်နည်းပြောရရင် ဘေးဥပါဒ်ကင်းတဲ့အသားဖြစ်ဖို့ ဒီအကြော တက်မှုဖြစ်စဉ် မရှိမဖြစ်လိုအပ်တယ်ဆိုတာ အခုလောက်ဆိုရင် ယေဘုယျ လေ့လာနားလည်ပြီလို့ ထင်ပါတယ်။ ဒီအပြင် ဟလာလ်အစားအစာ သုံးစွဲခြင်းဟာ စီးပွားရေး၊ ကျန်းမာရေးနဲ့ လူမှုရေးအကျိုးကျေးဇူးတွေ ရနိုင်တယ်ဆိုတာလည်း သဘောပေါက်ကြမယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

- (၄) မွတ်စလင်မ်တွေအတွက် အစားအစာစနစ်မှာသာ အန္တရာယ်ဖြစ်စေမယ့် အရာများကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း မဟုတ်ဘဲ မိမိတို့ဘဝတလျှောက် အကုသိုလ်ဖြစ်စေတဲ့အရာများကိုရှောင်ရှားဖို့ အလေ့အကျင့်ကောင်း တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။

အစားအစာဘေးဥပါဒ်ကင်းပြီး အာဟာရဖြစ်မှသာ လူသားတွေရဲ့ရုပ်နဲ့ နာမ်ခန္ဓာတွေ ကျန်းမာဖွံ့ဖြိုးပြီးပြည့်ဝတဲ့ လူသားအရင်းအမြစ်တွေဖြစ်လာပြီ။ မိမိနေထိုင်ရာ တိုင်းပြည်အပါအဝင် ကမ္ဘာ့လူသားအကျိုးကိုလည်း ဆောင်ရွက်နိုင်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ NGO နဲ့ Interfaith လုပ်ငန်းတွေမှာလည်း လူမျိုးပေါင်းစုံ၊ ဘာသာပေါင်းစုံ၊ အပြန်အလှန်နားလည်ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်နိုင်ပြီး ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မှာဖြစ်တဲ့ အကြောင်းတင်ပြရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။ ။

ဒေါက်တာမြင့်သိန်း (ငြိမ်းချမ်းလုလင်)

ကျမ်းကိုးစာရင်း

Bibliography

- (၁) ကျမ်းမြတ်ကုရ်အာန် အရဗီမူရင်း
- (၂) တမန်တော်မြတ် မုဟမ္မဒ်၏ ဩဝါဒကျမ်းများ (ဗုခါရီ၊ မွတ်စ်လင်မ်၊ သိရ်မိဇီ၊ အဗူဒါဝုဒ်၊ နစာအီ၊ အိဗ်နုမာဂျဟ်၊ အဟ်မဒ်)
- (၃) Abdur Rahman I. Doi (1984), *Shariah: The Islamic Law*, London: Ta Ha Publishers.
- (၄) Ahmad H. Sakr, Ph.D, (1993), *A Muslim Guide to Food Ingredients*, Lombard,: Foundation for Islamic Knowledge, 6th Edition.
- (၅) *General Guidelines on the Slaughtering of Animals and the Preparation and Handling of Halal Food*, (2001), Putrajaya: Department of Islamic Development Malaysia (JAKIM).
- (၆) Ghulam Mustafa Khan (1991), *Al-Dhabh*, Jeddah: Abul Qasim Book Store.
- (၇) Ghulam Sawar (2004), *Islam: Beliefs and Teachings*, Islamabad: Da'wah Academy
- (၈) *Halal food – Production, Preparation, Handling and Storage – General guidelines (First Revision)* (2004), putrajaya: Department of Standard Malaysia.

- (၉) Ibrahim T. Y. Ma (1993), *Why Pork is Prohibited in in Islam*, Manila: Islamic Ga'wah Council of the Philippines.
- (၁၀) John Briffa, M.D. (1998), *Food for Health*, Alexandria:mTime Life Book.
- (၁၁) John Briffa, M.D. (1998), *Better Health through Nutural Suppliment*, Alexandria: Time life Book
- (၁၂) Muhammad Mazhar Hussaini and Ahmad Hussein Sakr (1984), *Islamic Dietary Laws and Practices Chicago*: The Islamic Food and Nutrition Council of America, 2nd Edition.
- (၁၃) *Muslim Diet: Halal and Haram Food and Drink* (1992), Singapore, Islamic Religious Council of Singapore (MUIS).
- (၁၄) *Think Halal for Good Health* (n.d.), Singapore, Islamic Religious Council of Singapore.
- (၁၅) "Benefits of religious slaughter without stunning for animals and humans (2010)". ASIDCOM. Retrieved 2010-04-23.
- (၁၆) Schulze W, Schultze-Petzold H, Hazem AS, Gross R. Experiments for the objectification of pain and consciousness during conventional (captive bolt stunning) and religiously mandated ("ritual cutting") slaughter procedures for sheep and calves. Deutsche Tierärztliche Wochenschrift 1978 Feb 5;85(2):62-6. English translation by Dr Sahib M. Bleher.
- (၁၇) ငြိမ်းချမ်းလှလင်း ၊ “ကုန်ဗာနီ ၊ သဘောတရား၊ သမိုင်းနှင့် အနှစ်သာရ” ၊ (၁၉၈၈) ရန်ကုန်၊ အလံအင်္ဂလိပ်အစွလာမ့်သိပ္ပံ။
- (၁၈) ငြိမ်းချမ်းလှလင်း (၁၉၈၈) ၊ ဟလားနှင့်ဟရမ် ၊ ပြုပိုင်-မပြုပိုင်အခြေခံစည်းမျဉ်းများ၊ ရန်ကုန်၊ အလံအင်္ဂလိပ်အစွလာမ့်သိပ္ပံ။

- (၁၇) ဦးတိုင်းအုပ် (၁၉၈၈) ၊ အစာအာဟာရသိပ္ပံ (ဒုတိယတွဲ)၊
ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။
- (၁၈) မော်လဝီ မိုဟမ္မဒ် ရဟ်မသွလ္လာဟ် (၁၉၃၁) ၊ သမ္မာ
အာဇီဝများကို လှီးစားခြင်း သုစရိတဖြစ်ကြောင်း
(ပထမတွဲနှင့်ဒုတိယတွဲ)၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာပြည်လုံးဆိုင်ရာ
ဆရာတော်များအသင်းကြီး။
- (၁၉) မြန်မာ့အစားအစာများနှင့် အာဟာရဓါတ် (၁၉၆၇)၊
ရန်ကုန်၊ အာဟာရဓါတ် စူးစမ်းရှာဖွေရေးနှင့် သုတေသန
ဌာနမှူး၊ ကျန်းမာရေးဌာနခွဲ။
- (၂၀) ပိုလ်မှူးဟောင်းအောင်မြင့် (၁၉၆၆)၊ အစွလောင်နှင့်
အစားအစာ၊ ရန်ကုန်၊ အစွလောင်ဓမ္မဗိမာန်။

